

ZEN ZEN

DVOBOJ KLANOVA

ZANE GREY – DVOBOJ KLANOVA

DVOBOJ BUNOM

scan by ŽELEZNI

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Narodna i univerzitetna biblioteka Bosne i Hercegovine

Sarajevo

820(73)-31 =861/862 GREY, Zane

Dvoboj klanova / Zen Grej: (prevod Dika Kapić) - Sarajevo
Oslobođenje, 1990. -154 str.: 20 cm ISBN 86-319-0206-3

Svaki dan jahanja povećavao je Merserovu ljubav prema ovoj zemlji. Već je bio prestao da broji dane otkako je napustio stočarski kraj u Kansasu i stigao u Arizonu. Bio je siguran da su protekle nedjelje. A već je morao da prekopava po svom sjećanju ne bi li se prisjetio prošlosti. Nije imao nekog razloga da se stidi; mogao je svakom čovjeku pogledati pravo u oči, isto onako kao kada je bio prisiljen da puca tokom posljednjih nekoliko godina dok je lutao po prostranstvima Kansasa; i kao što mu je izgledalo mudro da ode daleko, u nepoznate i puste krajeve, tako je smatrao da je najbolje da sve i zaboravi. Negdje duboko u duši Merser je osjećao da će jednog dana naići na mjesto koje će mu prirasti uz srce, mjesto gdje će njegovi magličasti snovi moći da se ostvare. U svom srcu je znao da nije onakav kakvim su ga smatrali na Istoku.

Cijelog dana njegov konj Čelavko kaskao je krivudavim putem koji se rijetko koristio i na kome su tragovi točkova bili jedva primjetni. Gusta borovina sprečavala mu je vidik iako je na pojedinim mjestima ipak imao priliku da ugleda predivnu plavocrnu dolinu iza koje su se uzdizali neravni vrhovi planinskog lanca. Napokon su borovi prepustili mjesto kedrovima i smreki između kojih je crvenkastim sjajem blistala manzanita, a stabljike meskala izdizale su se iznad sivkastih mladica. Bilo je tu i hrastova, a u vododerinama su se izvijale sikomore i javori.

A iznad ovog gustiša lebdio je sanjivi ljetni dan; ovdje dolje bilo je toplo, i suhi, mirisni vazduh kao da je izbijao iz furune. Šuma je spavala. U crvenkastoj prašini duž puta primijetio je više tragova jelena nego goveda. Prije dva dana sreo je jednog lovca koji mu je rekao koliko u ovoj dolini ima divljači. Kakva je to promjena bila za Mersera da lovi jelene i medvjede umjesto da juri kradljivce stoke ili da njega jure pripiti jahači u potrazi za slavom ili revolveraši iz stočarskih gradova!

Čelavko je bio umoran i hramao je, ali nije posustajao. Negdje naprijed moralo je biti zelene trave i svježje hladne vode. I Merseru je dojadilo tvrdo sedlo danju, ali i noću kada mu je služilo kao jastuk.

Bio je i gladan, kao i svaki jahač koji je od jednog stočarskog kraja išao prema drugom.

Već je počeo da strahuje da će još jedan dan morati da provede na putu. Negdje u ovoj dolini morao bi uskoro da naiđe na neki ranč ili grad ili pilanu, kako su mu usput ispričali. Put nije prestajao da krivuda iako se približavao zaravni. I uskoro je, na veliko zadovoljstvo, put skrenuo do širokog stjenovitog rječnog korita usred kojeg je tekao plitki potok. Isto kao i Čelavko, i on je jedva čekao da zagazi u bistru vodu. Osjećao je kako mu hladnoća probija kroz vrela čizme. Ispružio se na uzavreloj ravnoj stijeni da popije koji gutljaj. Kako je voda bila hladna i divna! Čelavko je toliko pio da se Merseer prepao da će puknuti. Zatim su odgicali do sjene sikomora na obali.

Ovdje je bilo prijatno. Jedino je žubor vode uznemiravao tišinu šume. Uskoro je i sunce počelo da se skriva iza planina na zapadu. Merseer je obrisao znojavo lice i pomislio da iz bisaga izvadi već otvrdle kolačiće i suhi kukuruz kako bi prezalogajio.

U tom trenutku tišinu je prekinulo udaranje nepotkovanih kopita po kamenu. Iza okuke pojavio se neki čovjek koji je vodio magarca. Kada se približio, Merseer je primijetio da je to oniči starina, sijed i pogrbljen. Na magarca su bile natovarene dvije bačvice za vodu. Starac je oštro pogledao Merseera, ali u njegovim očima nije bilo neprijateljeva.

- Zdravo, stranče - rekao je kratko.

- Zdravo, starino - odgovorio je Merseer polako.

- Vruće, ha? Ova zemlja, bogami, gori. Nikad voda u potoku nije bila ovako plitka. - I starac je počeo da skida bačvice.

- Konj mi je umoran, a i ja sam. Ima li u blizini kakvo mjesto gdje bih mogao da prenoćim?

- Pa, dobrodošao si i u mojoj brvnari - otegao je stari.

- Ali, nije to ništa naročito, a u Rajsonu je dobra i krčma.

- Hvala. Ako nije daleko, odjahaću do Rajsona.

- Manje od dvije milje.

- Dobro. Danas imam sreće. Kakvo je mjesto taj Rajson?

Grad, pilana ili stočarski obor?

- Pa, Rajson je prilično velika varoš. U stvari, jedina u Tontu. Osim krčme, tamo su i dva saluna. Pa onda trgovina mješovitom

robom Sema Vokera, pa onda druga trgovina braće Tims, onda ti je tu Hedlijeva kovačnica, pa i crkva, vijećnica, škola - e, to ti je sve u jednom - i još dvanaestak ili nešto više kuća...

- Bogami, pravo mjesto - prekinuo ga je Merseer zamišljeno. - Ima li rančeva?

- Svakako. Ima ih nekoliko dolje u dolini.

- Je li? To me iznenađuje. Ne bih rekao da je ovo stočarski kraj.

- Pa, goveda su ovdje napredna, dok su ona u brdima kost i koža. Voda nikad ne presuši, a ako, kao ljetos, ponestane trave, opet ima dovoljno za ispašu.

- Ma šta mi kažeš! Zanimljivo. Čini mi se da mi se dopada ovaj kraj. Gdje stočari odvođe stoku?

- U Marikopu. To ti je preko planina na jugu, nekih dvije stotine milja dalje.

- Auh! Ovo je divlji kraj. Šta ima osim stoke?

- Pa, ima Indijanaca, pa onda podosta medvjeda, puma, ćurana, jelena.

- Vjerujem da ću se ovdje zaustaviti. Ali, mislio sam na to ima li kakvog drugog posla osim jahanja?

- Koliko ti je volja, ako puno ne tražiš. Ovdje svako može naći posla. Nevolja je što niko od mlađih ne želi da radi. Oko Rajsona se obavlja mnogo posla, ali ne pristiže mnogo novca.

- Reci mi gdje da potražim posao. Radije bih se zadržao dalje od grada.

- Pa, neki dan sam čuo kako se Rok Lili žali da nema nikoga da mu reže sorgum.

- Sorgum? Šta li je to?

- Šta, nikad nisi čuo za sorgum? - Čudan sjaj se pojavio u starčevim očima.

- Bogami, gospodine, nikad čuo.

- Hm. Onda, pretpostavljam da nisi nikad čuo ni za bijelu mazgu?

- Jednom me jedna udarila. Valjda si mislio na onu običnu bijelu mazgu?

- Ma kakvi. Ova bijela mazga uopšte nije obična. Može te pogoditi poput groma... Pa, kao što već rekoh, Rok Lili je grmio jer ni

jedan od njegovih momaka ne bi ostao kod kuće da reže sorgum. Rok ima šestoricu raspuštenih sinova, a ne znam koliko još cura. To ti je prava stara teksaška familija.

- Čime se taj Rok bavi? Ima ranč?

- Svakako, a dosta njegove stoke uokolo luta. Rijetko ih tjera u Marikopu. Povremeno zakolje koje govedo ili se trampiraju. Uglavnom lovi medvjede.

- Od čega onda živi? 1 kako uopšte može da plati nadnicu jahaču?

- Ha! Ha! To je, bogami, pitanje. Ne znam ti reći, stranče. Rok i njegova familija su siromašni, ali se nekako provlače. Nedavno mu se vratila zgodna kćerka koja je bila kod neke tetke ili negdje tamo u Teksasu. Vidio sam je i poželio da sam opet mlad.

- Prokletstvo! Bolje da se držim dalje od tih Lilijevih!

- uzviknuo je Merseer obeshrabren. - Šta je s drugim stočarima?

- Pa, mogao bi pokušati kod Simpsona. On ti je s druge strane doline.

- Kakav je on?

- Isti kao i Lili. Samo što nije siromašan.

- Onda bi bilo bolje da kod njega potražim posao.

- Svakako. Ali, otkako sam ti ja ovdje, više od deset godina, Simpson nije unajmio ni jednog jahača.

- Auh. Je li i to neka velika familija kao Lilijevi.

- Ako nije i veća.

- Čini mi se da sam pogriješio kada sam rekao da mi je ovo sretan dan - primijetio je Merseer ustajući. - Hvala ti, stari. Odoh.

Krenuo je vodeći Čelavka, namjeravajući da malo pješači.

- Pa, do viđenja, mladiću - starac je pozvao za njim. - I pripazi da te ne ritne ona bijela mazga.

- Čudan neki starkelja - mrmljao je Merseer. - Šta li mu je ta bijela mazga! Mora da je to neka šala.

Put je išao uz potok i krivudao ispod slikovitih starih sikomora i ponekog bora. Merseer je virkao između drveća kako bi otkrio starčevu brvnaru, ali bez uspjeha. Tragovi su se udaljavali od potoka i nestajali u šumi.

Dok je Merser polako išao dalje, sunce je zašlo i sumrak se počeo spuštati. Postalo je osjetno svježije. Volio je da bude u planini. A slatkasti opori miris doline već je počeo da ga zanima.

Već je bio skoro mrak kada je put izbio na čistinu. Otkrio je da je stigao u selo. Tamno obojene kuće, jedva osvijetljene, nizale su se s obje strane trga. Išao je sve dok nije vidio grupu ljudi ispred nečeg što je moglo biti trgovina mješovitom robom, iznad koje je visila daska s nerazgovjetnim slovima. Vidio je konje i kola. Do ušiju su mu doprli tihi glasovi.

Merser je brzo osjetio atmosferu. On je dobro poznao gradove na granici u svježim ljetnim večerima kada je izgledalo da je i sam mir pun naboja. Prišao je jednom dječaku koji je stajao nedaleko od gomile.

- Džoni, gdje bih mogao naći hranu i smještaj za sebe i konja?

- Povešću vas do krčme. Dopustite mi da vam ja vodim konja

- odgovorio je momčić sa žarom.

- Šta se desilo, dječāče?

- Ništa naročito. Moj stari kaže da je Sim Perkins posljednji put vidio bijelu mazgu - odgovorio je momčić dok je vodio Mersera preko širokog trga.

- Posljednji put vidio? Mora da ga je gadno udarila?

- On je mrtav, gospodine. Kockali su se u Rajanovom salunu i onda je došlo do pucnjave. Kažu da je to učinio Bak Hatavej. Ali, Bak tvrdi da nije.

- Malo puškaranja, ha? Je li to uobičajeno kod vas?

- Moj stari kaže da je i to dovoljno da ne raste broj stanovnika

- odgovorio je dječak smijući se.

- Gdje vam je šerif?

- Najbliži je u Marikopi. Nikad ga nisam vidio, gospodine.

- Čini mi se da je tvoj Rajson zanimljiva varoš, Džoni. Uostalom, šta je to bijela mazga?

- Pa, gospodine, ako ne znate, neću vam ni reći. Ovo drži moj stari. Samo vi uđite. Večera je gotova jer je mama već odavno zvonila. Ja ću se pobrinuti za vašeg konja.

Merser se popeo do trošnog trijema i ušao u tamni hodnik na čijem se kraju naslućivala slabo osvijetljena prostorija. Ušao je

polako. Dvojica muškaraca sjedili su za dugačkim stolom. Jedna žena je ušla na druga vrata.

- Dobro večer, gospojo. Želio bih smještaj za sebe i konja.

- Tek ste došli, gospodine? - upitala je oštro, odmjeravajući ga prodornim pogledom.

- Ovog trena. Sreo sam vašeg malog.

- Sjedite ovdje - odgovorila je uljudnije. - Donijeću vam večeru.

Merser je sjeo preko puta muškaraca koji su ga, kako mu se učinilo, nemarno pogledali. Lampa je bacala žućkasto svjetlo na tvrda lica koja nisu pripadala stočarima. Zapazili su gdje je i kako je Merseer držao revolver prije nego što su ga pogledali u lice.

- Dobro večer, ljudi - rekao je Merseer lijeno, sjedajući.

- Zdravo, stranče - odgovorio je stariji.

Merser je osjetio kako ga ispitivački i radozno posmatraju, ali nije opazio i otpor i, sudeći po tome kako su ga prihvatili, stranci nisu bili rijetkost u Rajsonu. Gazdarica mu je donijela večeru koja je bila tako topla i dobra da ne bi razgovarao sa ovim ljudima i da su bili razgovorljiviji. Oni su brzo svoje pojeli i izašli. Dok je Merseer jeo, dječak se vratio noseći bisage i kaput.

- Donio sam vam stvari, gospodine - rekao je. - Ostaviću ih ovdje. - Gurnuo je vrata u sredini prostorije.

- Kako je moj konj Čelavko? - upitao je Merseer kada je dječak izašao.

- Kladio bih se da odavno nije okusio zobi. Fin konj gospodine. Pobrinuo sam se za njega.

- Tome, gdje ti je otac? - pozvala je žena iz kuhinje.

- Tamo preko.

- Pa, trči kod njega i reci mu da treba večerati, bilo pucnjave ili ne bilo.

Momčić je veselo namignuo Merseeru i nestao u tamnom hodniku. Merseer je večerao i otišao u sobu da uzme kaput. Pomislio je da sačeka dok se ne vrati dječakov otac. Ali, kako se to nije dogodilo, izašao je na trijem. Na trgu je bilo više svjetla i buke nego prije večere. Konji i ljudi su bili u pokretu. Ljudi su prolazili i razgovarali. Čuo je neku ženu kako se smije. S druge strane trga vidio je nekolicinu ljudi u trgovini koja je bila osvijetljena.

Krenuo je preko da bi kupio neke stvari potrebne za dugo jahanje. Trgovina nije ličila ni na jednu od onih koje je viđao, iako u tom času ne bi mogao odrediti kako ili zašto. Ipak je to bila tipična trgovina mješovitom robom. Dok je čekao da bude poslužen, posmatrao je mušterije. Sreo se sa radoznalim pogledima, na kraju i sa drskim pogledom zgodne djevojke koja je ušla s pratiocem. Smijuljili su se i pričali o igračici koja se očito trebala održati te večeri. Merseer je okretao leđa mnogim stvarima, pa i onoj koja bi mu mogla donijeti sigurnu nevolju. Tamo u Kansasu nikad nije bio u stanju da to izbjegne iako se vječno trudio, pa čak zaradio i nadimak Vrludalo. Uzvratio je tužnim smiješkom na izazovni pogled stasite djevojke i više je nije ni pogledao.

Konačno je uslužen i svoje brojne pakete je odnio u sobu. Na raspolaganju je imao i lampu. Slaba svjetlost otkrivala je голу sobu sa krevetom, klupom i umivaonikom koji je, iako obijen, predstavljao pravi luksuz za njega.

Merseer je ponovo izašao, ali ovog puta je otišao u najbliži salun. Bio je tu šank koji se protezao cijelom dužinom zida, sjajno ogledalo išarano sugestivnim figurama, izmaglica od duhanskog dima, miris ruma, glasovi grubih ljudi. Merseer je osjetio olakšanje i neko novo iskustvo jer se činilo da ga niko ne primjećuje.

Imao je namjeru da popije nešto žestoko, ali se šanku nije moglo prići od gomile neotesanaca. Merseer nije htio da se gura, pa je, otkrivši jednu kutiju u uglu, sjeo da posmatra oko sebe. Bilo je tu vitkih jahača, krivonogih i crvenih u licu i sitnih očiju. Iznenadila ga je njihova visina i podsjetili su ga na tekasaške kauboje. Arizonci su zaista bili visoki. Ali to su mogli biti i Tekasašani po onome koliko je čuo da su se ovi svuda rasuli.

Veći dio gostiju u Rajanovom salunu imao je obilježje sirovosti. Neki su bili obučeni u odjeću od jelenje kože. Mnogi su bili snažne građe, širokih ramena i dugih nogu, ali su im vidno nedostajale osobine jahača. Izgledalo je da im novac ne nedostaje. Kockali su - neki su igrali poker, drugi faro, a treći su bili zabavljeni nekom igrom koja je Merseeru bila nepoznata.

Toliko je bio zainteresovan da je zaboravio na piće. Saluni u Hejs Sitiju, Eblejnu i Dodžu, poznatim stočarskim gradovima koje je posjećivao, mnogo su gubili u poređenju sa ovim. Oni su

predstavljali rijeku ljudi koji su odasvud dolazili - bili su to paraziti granice i kauboji na koje su vrebali. Ovdje u Rajsonu bilo je manje buke i divljine i gomila je prilično pristojno izgledala. Možda se to moglo pripisati i odsustvu žena. A ipak, ovoj gomili u Rajsonu kao da ništa nije nedostajalo, izgledali su čvrsti kao kremen i samo je čelik mogao izazvati vatru.

Merser je posmatrao i proučavao, ustao je i umiješao se u krug posmatrača oko kockarskog stola i osluškivao dobro načulivši uši - razgovor ovih gorštaka ga je i fascinirao i zbunjivao. Napustio je salun ni s kim ne prozborivši ni riječi, ne znajući ni sam da li želi ostati u ovom gradiću.

Ujutro je Džon Merser bio drugačijeg raspoloženja. Odlučio je da ne ide daleko od doline.

Rano je doručkovao sa dječakom Tomom, koji ga je otpratio do konj usnice da osedla Čelavka.

- Idete dalje, gospodine? - upitao je dječak.

- Pa, Tome, čini mi se da neću ako budem našao posao

- odgovorio je Merser.

- Pa, ovdje je lako naći posao. Samo odjašite do Roka Lilija i imaćete posao.

- Auh! A zašto mi preporučuješ njega?

- Pa, zato što bih ja tamo otišao da sam veliki. Tamo sam lovio divlje ćurane. Divno je to mjesto.

- Ima li još nešto osim divljih ćurana?

- Razne divljači. I breskvi, lubenica, ovako velikih glavica kupusa, pasulja. Samo da okusite pasulj koji priprema gospođa Lili, prste biste polizali.

- I šta još, Tome? Već mi ide slina na usta.

- Pa, koliko mogu prosuditi ljude, siguran sam da nikad ne biste tuda samo projahali... ni zbog Nen Lili.

- Ah, jasno mi je - odgovorio je Merser nehajno. - Tome, evo ti dolar. Dopao si mi se. A ko je Nen Lili?

- Nen je jedna od Rokovih kćeri - prošaputao je Tom uzbuđeno. - Upravo se vratila iz Teksasa. Bio sam mali kada je otišla. Ali ona me pamti. Kaže da me voli. I, gospodine, Nen je u gadnoj nevolji. I te kako bi mi bilo drago da ste vi momak koji je za njom došao iz Teksasa.

Merser nije mogao ostati ravnodušan pred tim pametnim i blistavim očima.

- U nevolji? Čini mi se kao da sam negdje čuo tu riječ. A kakva to muka muči tvoju prijateljicu?

- Ne znam tačno, gospodine. I plašim se da kažem ono što mislim. Ali, ipak ću vam se povjeriti. Osjećam da je Nen u nevolji zbog bijele mazge i Baka Hataveja.

- Samo polako, momče. Šta je to bijela mazga?

- Brzo ćete otkriti. Ja nisam izdajica. Ali, Bak Hatavej je najgadniji tip u ovoj dolini. On udara konje i tuče djecu. Kocka se i puca, što svako zna. Jedino što ne pije. Pa, priča se da je zapikao Nen Lili za sebe. Već na prvom plesu nakon njenog povratka premlatio je trojicu mladića i pucao u mog rođaka Džima Snekera. Osakatio ga je. Kažu - ove stare žene ovdje da je i Nen bacila oko na Baka. Ali, ja u to ne vjerujem. Dvapat sam vidio Nen ovdje u gradu i jednom gore u šumi, u njenoj kući, i svaki put je plakala i plakala. Stari Rok je nešto dužan Baku Hataveju. I možda je stoga spreman da mu prepusti Nen.

- Momče, otkud ti znaš da Nen nije Hatavejeva dragana? - upitao je Merseer ozbiljno.

- Pa, ja to osjećam. Nemojte me odati, gospodine. Ja to jednostavno naslućujem.

- Bi li me poveo i upoznao o njom?

- I te kako bih to želio. Ali, moram da radim. A i tata pije.

- Kako ću naći taj ranč Lilijevih?

- Lako gospodine. Ne možete ga proći. Pođite ovim putem ovdje... evo ovuda... i skrenite odmah nalijevo. Idite sve do kraja. Tamo je jedna stara brvnara i dvije staze. Krenite opet lijevo. Ta staza na nekoliko mjesta presijeca potok, ali je ni jednom nećete promašiti. I ubrzo nakon toga doći ćete do ranča.

- A kako ću prepoznati tvoju prijateljicu Nen?

- Oh, gospodine, znali biste koja je i kada bi bila među stotinu djevojaka. Toliko je lijepa.

- U redu, Tome, povjeroću ti na riječ - odgovorio je Merseer polušaljivo i poluozbiljno. - Samo me nemoj odati.

- Ne pada mi na pamet - uzviknuo je momčić. Oči su mu blistale, a pjegice na blijedom licu postale još izražajnije. Vrtio se oko Merseera dok je ovaj sedlao konja, a kada je uzjahao, posavjetovao ga je: - Izjašite sa stražnje strane,

gospodine. Ovdje su ljudi strašno radoznali. Vratit ćete se na put kada zaokrenete na mjestu gdje se završava ograda pašnjaka. Recite Nen da sam vas ja poslao.

Merseer se pozdravio s momkom i krenuo, kako mu je rečeno, putem odakle se nije vidio ni grad, niti iko od njegovih stanovnika. Upadao je u bezbroj avantura, pa mu ni ova nije bila mrska. U

svakom slučaju, prije nego što napusti dolinu, posjetiće Lilijeve i Hatavejeve.

Jutro je bilo svježije, vazduh oštar, ali pun mirisa. Vedro nebo obećavalo je još jedan topao dan. Ždrebac su trčkarala po pašnjaku, a odnekud se čulo njakanje magarca. Merse je prošao pored nekoliko koliba, na kraju i pored rančerske kuće ispod grebena, smještene između korala i polja. Sunce još nije bilo obojilo visoravan na istoku. Većim dijelom puta Merse je mogao vidjeti samo crne vrhove tamnih planina prema jugu i resastu crnu liniju prostrane visoravni na sjeveru.

Više nije nailazio na rančeve, iako su tragovi stoke vodili s obje strane. Zaključio je da su i tih nekoliko rančeva sigurno podosta udaljeni jedni od drugih. Sunce je ubrzo izašlo, zlatno i toplo, odvlačeći jutarnju svježinu. Muhe i pčele su zujale uokolo. Nekih pet milja dalje od grada Merse je došao do prvog zaokreta koji je vodio do starog, zaraslog puta kojim su rijetko prolazila kola. Zaokretao je u hrastovima obrasle brežuljke i postepeno se uspinjao. Merse je pozdravio prvi bor. Volio je drveće jer ga je rijetko viđao na svojim ranijim obilascima graničnog gorja. Ovi brežuljci su bili obrasli gustim grmljem, kedrovima i borovima, a nakon izvjesnog vremena dočekale su ga smreka i još više borova. Lišće je bilo sivkasto od prašine. Odavno u ovim krajevima nije pala kap kiše. Povremeno, kada bi se osvrnuo, primijetio bi plavetnilo na jugu i činilo mu se da se uspinje visoko.

Prošao je čistinu na kojoj je stajala oronula brvnara. Njen izgled je uzбудio Merse. Šta li se ovdje zbilo?

Ispod ove brvnare bila je stjenovita vododerina gdje su rupe od sasušenog blata i mnoštvo tragova stoke govorili da ovdje ima vode. Uspinjao se dugo kroz šumu. Truli panjevi, lišće, borove iglice nudili su slatkast i opojni miris, topao kao vjetar iz vatre. Merse je duboko udisao ovaj novi i neobični vazduh. Činilo mu se da ga opija.

Kada je došao do vrha i skrenuo na ogoljelu ravan, zaustavio je Čelavka i zagledao se uokolo kao opčinjen.

Valovita brda zeleniša, poput ogromnih talasa nagnutog mora, dizala su se u susret crnim, crvenim i sivim planinama koje su išle od istoka ka zapadu sve dokle mu je pogled mogao da dokuči, ispresijecane mnogim kanjonima sa veličanstvenim pojasom stijena

zlatnih na suncu koje su krivudale ispod drvećem oivičenog ruba. Merser je bio oduševljen vidikom. Kako je to bilo divno jednom čovjeku iz ravnice čije su oči postale umorne od jednoličnosti beskrajne, suncem spržene prerije! Vazduh je bio miran i topao. Čuo je sanjivi huk vode koja pada i činilo mu se da je još samo to potrebno da bi ovaj prizor divljine bio savršen.

Zatim je Merser skrenuo pogled nadesno. I ostao je kao prikovan. Činilo mu se da je dovoljno visoko da bi gledao na predio krivudavih zaobljenih grebena sličnih srebrnastim i zelenim tačkicama išaranim zmijama između kojih su zijevali klanci zagušeni šumom iz kojih su izbijale stijene i litice. Ti grebeni bili su miljama dugi i spuštali su se u tamno plavetnilo u najdivljijem dijelu zemlje koji je Merser ikad vidio. Iza dalekog zida tog konjona uzdizalo se brežuljkasto more kupola i vrhova, neravnih i crnih, dalekih i naizgled nedostupnih.

- Hej, gdje sam ja ovo došao! - uzviknuo je zaneseno. Na konju je prešao Stjenovite planine, ali njegov pogled nikad nije bio nagrađen većom šarolikošću i sjajem. Merser je morao da u sebi potisne dječjački san o kraju duge. Bolje bi bilo kada ne bi bio toliko oduševljen.

Krenuo je dalje, iako nerado. Ubrzo je opet ušao u sjenu. Počeo je da se spušta sa ovog visokog brda. Približavalo se podne, što je pokazivalo da su za njim ostale mnoge milje. Uskoro mu je uši ispunio žubor potoka. Šuma je postala gušća, drveće više, sjena tamnija. Napokon je stigao do dna padine i zašao u divlju čistinu blistavu od zlatnog cvijeća i šarenog ruja. Na jednom kraju stajala je brvnara bez vrata. S lijeve strane otkrio je stazu koju je tražio.

Vodila je do šume odakle je dopirao dremljivi huk vode. Čelavko je nanjušio vodu i sigurno bi pojurio da nije bilo čvrste ruke na uzdi. Zatim je staza skrenula preko suncem obasjanog proplanka do ispod velikih sikomora bijele kore i zelenog lišća, koje su se naginjale iznad mahovinom obraslog kamenja i brze, kao ćilibar žute boje. Ovdje nije bilo ni traga od suše. Merser je iza sebe ostavio toplu, prašnjavu i sasušenu zemlju.

Sjahao je da bi se napio vode. Pio je i pio i gotovo se zagušio kao ožednjeli pustinjski jelen.

- Čelavko, pićemo pa makar se i naduli - uzviknuo je.

- Kakva voda! Kada samo pomislim kakvu sam splačinu dosad pio!

Merser je preveo Čelavka preko vode i sjeo na panj. Brza voda mu je prelazila preko koljena i kao rukom odnosila svu vrelinu i zamor. Osim konja, on je najviše volio brzu vodu. A ovaj potok je prevazilazio sve njegove snove. Mora da je izvirao negdje daleko u planinama koje je vidio. Priroda se pobrinula da ima dovoljno vode u rijetkoj i izabranoj divljini.

Merser je s te strane našao stazu i pojahao, a zatim ubrzo opet prešao vodu. Često je zaustavljao konja da oslušne. Izgledalo je da je ovo mjesto beskrajna samotinja. Ni jedno živo biće nije prešlo njegovu stazu, niti uznemirilo ovu blagost. Napokon je prestao da broji koliko je puta prešao potok. Mir i ljepota šume i mrmor vode bili su tako čudesni da je zaboravio na svoju misiju sve dok njegovo sanjarenje nije grubo prekinuo daleki lavež psa.

Ovo je za Merseera bio znak da sjaše i krene pješke. Nakon nekoliko trenutaka osjetio je miris dima što ga je bolno podsjetilo na lišće i jesen njegovog djetinjstva. Namjeravao je da ide pravo do te planinske kuće Lilijevih i predstavi se. Ali, počeo je da oklijeva kako je taj trenutak postajao bliži.

Potok je manje brbljao a više krivudao, kao da nerado napušta ovu svježiu, mahovinom obraslu obalu da bi otišao u neravni, ogoljeli predio. Nekoliko puta je između drveća Merseer opazio vrele sive grebene ispod njega. Vjerovatno se dom Lilijevih ugnijezdio na ivici šume gdje je ovaj potok izbijao na čistinu.

Merser se u tom trenutku našao na najljepšem mjestu koje je ikada vidio. Potok je okruživao obalu oko jedan ar široku i natkriljenu visokim borovima i drvećem čudnog srebrnastog lišća koje mu je bilo nepoznato. Ispod njih su sikomore širile granje i razbacivale lišće. Izgledalo je kao da u sanjivom ljetnjem vazduhu pliva zelenkasto-zlatasta svjetlost. Merseer je ostavio Čelavka da pase, a sam je krenuo dalje kao opčinjen. Velike stijene obrasle sivkastim lišajem i pokrivene čipkastom paprati i žučkastom mahovinom visile su iznad potoka. U mirnoj bistroj vodi Merseer je ugledao pastrmke koje su ležale nepomično. Ovo je bila posljednja slamka. Uspuzao je na stijenu veliku i ravnu kao brvnara. Bila je pokrivena mekim pokrivačem od borovih iglica. Iznad stijene izvijale su se vitke grane

sa srebrnastim lišćem, a iznad ovih nadvijao se šareni baldahin velike sikomore. Bilo je to mjesto koje mu je osvojilo srce i u tom trenutku vratio se svojim mladalačkim ludorijama - pokušao da ulovi pastrmku. Ali tek što je zauzeo željeni položaj osjećajući se sigurnim pod širokim granjem, njegove oštre uši uhvatile su neobičan zvuk.

Merser je podigao pogled sa mirne, tamne vode. Slab uzdah dopirao je iz krošnji i miješao se sa blagim žuborom potoka. Možda je vjeverica otkinula šiškarku! Osluškivao je i napokon uhvatio šuštavi zvuk, kao da se neko kreće između žbunja. Dopirao je zdesna, s njegove suprotne strane. Tada je opazio da staza vodi do pukotine u stijeni. Trenutak kasnije pojavila se djevojka noseći vedro za vodu.

Merser se trgnuo. Djevojka nije bila ni visoka ni niska. Išla je laganim korakom, iako zastajkujući. Kada je iz sjene izbila na suncem obasjanu čistinu, primijetio je da je gologlava i bosonoga. Prošla je iza stijene i pojavila se na kamenoj ploči ispod koje se kovitlala voda i, kleknuvši, spustila vedro u vodu i zatim ga izvukla. Ovaj pokret otkrio je od sunca potamnijelu oblu i snažnu ruku i gipka ramena.

Sjela je na mahovinu podigavši lanenu suknju da uroni noge u vodu. Merser je bio jedva drideset stopa daleko od nje, ali ga ona nije vidjela. Izgledalo je da tamne plave oči ne opažaju ništa u toj tihoj šumi. Lice joj je bilo kao isklesano, suviše snažno da bi stvarno bilo onakvo kakvim ga je mali Tom oduševljeno opisao, ali je u njemu bilo neke čudne ljepote. Kosa joj je bila gusta i kestenjasta, a na suncu na nekim mjestima kao zlato. Podrhtavanje crvenih usnica i suzne tužne oči pokazivale su Merseru da je svjedok tuge. Dok ju je posmatrao neodlučan i zanesen, izraz njenog lica polako se promijenio u istinski očaj.

U tom trenutku jahač je shvatio da je napokon, nakon brojnih teških i pogrešnih puteva, došao do kraja svoje duge. Stoga nije smio ostati skriven na tom mjestu, kao svjedok tuge koja nije bila za radoznale i strane poglede.

- Zdravo, Nen! - pozvao ju je, gotovo veselo.

Čula ga je jasno jer je ljupku glavicu podigla kao uplašeni jelen. Lice joj se zarumenjelo dok se osvrkala desno i lijevo žurno brišući oči. Merser je imao utisak da su joj se na ovaj način i ranije obraćali u samotnosti njene šume. Nije pokazala ni iznenađenje, ni strah.

- Zdravo, Nen - ponovio je, sada ne tako odvažno.

Odjednom ga je ugledala.

- Zdravo, ti - odvratila je.

Na to se Merser podigao iz ležećeg položaja i razgrnuvši lišće sjeo na rub stijene.

- Posmatrao sam pastrmku - rekao je osmjehujući joj se. - Iznenadila si me.

Odmjerila ga je od glave do mamuza koje su zveckale na kamenu. Na licu joj se pojavilo iznenađenje.

- Jesi li siguran da si posmatrao samo pastrmku? - upitala je sumnjičavo.

- Časna riječ.

- Takvim trikom su neki i ranije pokušali da mi priđu.

- Ne bih se čudio. Ali, dajem ti riječ da nisam tražio takvu sreću. Ostavio sam konja podalje da pase. Sanjario sam kada sam odjednom ugledao pastrmku.

- Sanjarili ste? - upitala je ne vjerujući.

Osmjehnuo joj se. Primijetio je kako se začuđenost pretapa u čudnu zainteresovanost. Samo kada bi mogao produžiti ovaj razgovor!

- Ko ste vi? - upitala je nakon kraće pauze.

- Mislite kako se zovem i šta sam?

- Oboje.

- Merse, Džon Merse, ali imam i nadimak. Vrludalo! Čudno, zar ne? Dali su mi ga drugari jer uvijek izbjegavam neke stvari.

- Kakve stvari? - nastavila je radoznalo.

- Oh, sve, ali uglavnom poslove, tuče, metke... i djevojke. Veoma sam stidljiv kada su u pitanju djevojke.

Slatko se nasmijala.

- I izgledate tako. Odakle ste?

- Iz Kanzasa.

- Iz Kanzasa! - bljesnula je od uzbuđenja. - Prošla sam kroz Dodž Siti na putu iz Teksasa. Oh, bilo je to strašno mjesto. Ali, čika Bil mi je rekao da nije sada tako loš grad kao što je bio prije dolaska željeznice.

- Niste, valjda, sami putovali od Dodža? - upitao je oštro.

- Nisam. Stric me je doveo. On je sada kod nas. Ali, sigurno se ne bih plašila ni da sam bila sama.

- Veoma ste hrabra djevojka iako ste mladi.

- Imam osamnaest godina - odgovorila je plaho.

- Ma nemojte? Ne bih rekao ni da vam je petnaest. Pogledala ga je sumnjičavo.

- Vrludalo Merse iz Kanzasa! - ponovo je upitala.

- Da, gospođice. Rođen sam u Pensilvaniji. Pobjegao sam od škole i od kuće prije nego što sam napunio petnaest. Postao sam kauboj u Kansasu. Krenuo sam na Zapad i posljednjih godina vodio sam prilično tegoban život u Teksasu i Kansasu. Dosadilo mi je vrludanje, pa sam krenuo u Arizonu. Eto, to je moja priča, gospođice.

- Vi ste svakako iskočili iz tave u vatru. Otkud vi u ovom našem kraju?

- Jednostavno sam jahao na zapad. Vidim da me je sreća pratila.

- Sreća? Svakako, ali loša. Bolje bi vam bilo da se okrenete i odete iz Arizone - barem iz ovog Tonto bazena.

- Nakon što sam vas vidio, Nen?

- Da, nakon što ste vidjeli mene, Nen! - odvratila je izazovno dok joj je rumenilo polako oblijevalo od sunca potamnjele obraze.

- Da li je to savjet, slutnja ili prijetnja? - upitao je polušaljivo.

- Pa, nije prijetnja, ali jeste sve ostalo - odgovorila je ozbiljno.

- Onda neću odjahati.

Za ovo nije imala spreman odgovor, što ju je jasno za trenutak zbunilo. Pogledala je svoje vedro i pomakla se kao da hoće ustati, ali nije. Ali je u tom trenutku postala svjesna golih nogu do koljena, pa ih je žurno izvukla iz vode i pokrila.

- Nen, mogu li da dođem do vas i upoznam se s vama? - nastavio je Merse.

- To vrlo dobro činite i s mjesta na kome ste sada - odgovorila je.

- Suviše je daleko, pa ne vidim kako izgledate - žalio se.

- Mogli biste se smočiti. Mogli biste uzjahati konja.

- Onda ćete me pozvati u svoju kuću? - žurno je upitao.

- Odavno je prošlo jutro i daleko ste od svakog ranča. Moj otac nikad nije pustio da neki jahač ostane gladan ili umoran.

- Vaš otac? Oh, jasno mi je. Vas i nije briga da li umirem od gladi ili da li sam se izgubio. Nen, ovo je kraj mog putovanja.

- Ovo? Šta to znači? Šuma... ovaj potok... ranč mog oca... ili nešto drugo?

- Mislio sam na vas, Nen - rekao je.

Ako nije bila uvrijeđena, onda je sigurno bila ljuta, a ipak su se u njenom ponašanju zadržali čuđenje i pitanja. Merse je brzo shvatio da bi ga samo iskrenost mogla spasiti.

- Molim vas, nemojte misliti da sam suviše napadan prema djevojkama - nastavio je ozbiljno.

- A šta drugo da mislim? - upitala je s nevjericom. - Jer ovo je samo šuma u Arizoni, a ja sam kćerka siromašnog gorštaka.

- Ne igram se. Ne bih se s više poštovanja odnosio prema vama ni da ste kćerka najbogatijeg rančera u Arizoni. Ali, ja ne želim da čekam dan, ili nedjelju, ili mjesec da bih vam sve rekao. Molim vas, dopustite mi da dođem do vas, Nen.

- Otkud znate da sam ja Nen Lili? - odjednom je upitala.

- Znao sam čim sam vas ugledao.

- Kako?

- Onaj momčić iz Rajsona... Tom, koji me je poveo svojoj kući... on mi je rekao.

- Tomi Barns? - povikala je. Opustila se. - Mali lupež! Kada ste ga vidjeli?

- Sinoć. Dojahao sam u sumrak. Sreo sam ga i upitao za smještaj. Odveo me je svojoj kući. Rekao sam mu da tražim posao. Rekao mi je da se mogu zaposliti kod Roka Lilija. Jutros se ponadao da sam možda vaš dragan iz Teksasa koji je došao za vama. Momak je bio tako uzbuđen, tako plah... izgleda da vas veoma voli, ali i zabrinut je zbog vas. Onda mi je ispričao da ste u nevolji - da postoji neka gužva između vašeg oca i izvjesnog Baka Hataveja - i, napokon, da je vaš problem u tome što ne volite tog Baka Hataveja.

Lice joj je planulo i ona je povikala: - Malo njuškalo! Da tako nešto ispriča jednom strancu!

- Pa njegovo srce je izabralo prvog stranca, Nen. Mogu li sada doći do vas kako se ne bismo morali dovikivati?

- Ne! Ne! Oh, ovo je sramotno! - povikala je krijući lice rukama.

Merse je čekao. Bio je nagao, ali zar je mogao ponuditi neko drugo objašnjenje? Istina je bila najbolja. Ako je Tomi bio zaista mali petljanac i ako je Nen istinski marila za tog užasnog Hataveja, onda je i za Merse bilo bolje da to prije sazna kako bi mogao odjahati dalje, kao što je i došao. Ali, srce mu je snažno udaralo u grudima.

- Nen, ako u tome ima išta sramotno, onda ćete mi morati reći kako bih i sam to saznao - napokon je rekao.

- Ali, ja vas ne poznajem - gotovo je jecala.

- Potrudicu se da to ispravim. Dopustite mi da dođem do vas osim ako, naravno... - ali nije rekao do kraja. Čekao je da se ona malo pribere. Kada je podigla glavu, izgledala je nekako drugačije.

- Zašto ste... došli... ovdje? - upitala je zamuckujući.

- Raspitivao sam se jer mi je potreban posao. U svakom slučaju bih došao da posjetim vašeg oca. Ali, da budem iskren i otvoren prema vama, moram vam priznati da sam sasvim ozbiljno prihvatio Tomovu priču i došao sam da vas oslobodim nevolje.

Buljila je u njega zatamnenih očiju koje su mu uznemirile srce. Ako se nije zaljubio u Nen prije nego što ju je vidio, onda se to svakako desilo sada.

- Došli ste da me oslobodite nevolje? - slatkim glasom je doviknula preko potoka. Izvjesno je da se niko nikad ranije nije ponudio da pomogne Nen Lili. Da na njenom licu i u riječima nije bilo sumnje i bojazni, izgledala bi zahvalna. - Gospodine Merse, nisam sigurna u vas. Ovo je sve tako naglo... tako... tako... Pa, kada bi bilo tako, ja bih... ja bih vas blagoslovila. Ali to ne može biti jer se ne može ništa učiniti.

- Zašto ne može? Naravno, ja ne znam koja je vaša nevolja. Da li mi je vaš mali prijatelj Tom rekao istinu?

Pogodilo ga je što njene oči pokušavaju da prodru kroz navodnu njegovu masku. Ustala je i krenula preskačući s kamena na kamen dok nije došla direktno preko puta njega. Pružala je najšarmantniju sliku i pored borbe koja se vodila u njenoj duši. Voda je žuborila oko njenih nogu i oko divno oblikovanih gležnjeva; zaboravila je na suzdržanost od uzbuđenja i radoznalosti; ruke su joj bile ispružene kako bi održavala ravnotežu a ovo je samo naglašavalo izuzetne obline grudi i vrata. Merse se podigao. Bilo je krajnje vrijeme da odjaše od ove povučene rječice i zanosne djevojke, osim ako ga ne zadrže njene riječi ili ponašanje.

- Vratite se - naglo je rekao.

- Neću pasti. Pa, šta i ako bih pala? Svakog dana otkako je ovako toplo dolazim ovdje... sa odjećom - odgovorila je podarivši mu prvi osmijeh.

- Mogli biste se pokliznuti i udariti u glavu.

- Moja jadna glava je prazna, pa to ne bi ni bilo toliko važno.

- Nen, u vama je isti đavolak kao i kod svih drugih žena. Da li mi je Tom rekao istinu?

- Kako bih vam mogla priznati da jeste... ako sam vas vidjela tek prije dva minuta? - upitala je bespomoćno.

- Izgleda kao da ste izpružili ruke prema meni - rekao je odsječno.

Nasmijala se. - Svakako. Ali nije tako. Samo održavam ravnotežu.

- Zato ste mene izbacili iz ravnoteže - odvratio je. - Nen, ne može se ovo ovako nastaviti. Ako imate dovoljno pameti i razuma da me prihvatite kao pravog prijatelja, onda je sve u redu. Ali, bolje da to odmah kažete ili ću odjahati.

- Nemam ni pameti ni razuma ni... ničega – odgovorila je.

- Pa, ne vjerujem da govorite iskreno kao i ja. Djevojke ne mogu biti iskrene.

- Ja mogu. Ali vi očito mnogo očekujete nakon ovako kratkog poznanstva.

- Ili ću ostati ili odjahati. I kakvog onda smisla ima ovoliko otezanje?

Merser je znao da se više ne smije zadržavati osim ako je ona podlegla nečemu čemu se nije smio ni nadati. Ipak, još uvijek je bila suzdržana, nije podlegla njegovom viteštvu niti ju je uzбудila njegova ozbiljnost. Sve to kao da je dokazivalo uzaludnost njegovog nadanja.

- Pa, bojim se da ćete morati odjahati - odgovorila je usiljeno. Da li je zamišljala da on ne bi to učinio? Šta se krilo u dubokim sjenama njenih očiju?

- To možete brzo riješiti - odgovorio je zvonkim glasom.

- Ali, vama je potrebno izvinjenje, ni jedan stranac nema pravo da vas ispituje već nakon prvog susreta. Svejedno, ja ću vas pitati. Da li volite tog Baka Hataveja?

Grudi su joj se nadimale. Neki čudan bljesak sijevnuo joj je na licu. - Mrzim ga! - povikala je.

Dugo su se gledali preko vode.

- Hvala vam - odgovorio je Merser. - To povjerenje je više nego što sam zaslužio ili... očekivao. Neću odjahati. Vratite se na

obalu. Ja ću doći preko.

- Ali, smoći ćete se - odvratila je sumnjičavo.

Osjećao je da mu više nema pomoći. Olakšanje koje je osjetio nakon njenih riječi da mrzi Hataveja, dovelo je do konflikta emocija. Gotovo je pao sa stijene kada je ona rekla: - Ja ću preći. Možemo se sakriti ispod granja. Jer, svakog časa ovdje može doći neko od djece.

Podigla je suknju iznad koljena i zagazila u vodu. Bio je to za njega trenutak čarolije i, da je bilo potrebno, njegova propast počela bi upravo tada. Izgledalo je da iznad njega treperi zlatasta sunčeva svjetlost; potok je mrmljao o svojoj beskrajnoj samoći kao da ga uvjerava da nema drugih očiju osim njegovih da posmatraju Nen Lili dok gazi preko vode. Kretala se sigurno, vješto. Merser je zurio u njenu grguravu kosu, njeno zamišljeno pognuto lice dok je pazila gdje će da stane i nije mogla vjerovati vlastitim očima. Čudo se dešavalo. Neko mu je dolazio u susret. U svom srcu se zaklinjao da se nikad ništa neće desiti zbog čega bi ona mogla zažaliti.

Zatim je divlje kriknula i skočivši kao koza dohvatila kamen na obali. Suknja joj se spustila.

Merser se nagnuo sa ispruženim rukama. Gubila je ravnotežu, ali se uhvatila na vrijeme i brzo skočila pored njega. Razmaknuo je lišće i granje kako bi je propustio u ovaj povučeni kutak.

- Našli ste moje skrovište! - rekla je s čuđenjem. - Čudno! Sve ovo je čudno - ovaj susret, i sve u vezi s vama. Ovdje sam dolazila još kao djevojčica - stotine puta - i ovdje često dolazim otkako sam se vratila kući.

Merser ju je i dalje držao za ruku iako je ona blago pokušavala da je izvuče. I još uvijek je nije puštao ni kada su sjeli, zagledani jedno u drugo. Pažljivo ju je posmatrao. U sebi se nasmijao od divlje želje da poljubi crvene izvijene usnice. Njene predivne oči prodorno su ga osmatrale i procjenjivale.

- Za koga me smatrate? - odjednom je upitala pokazujući na svoju ruku zarobljenu u njegovoj.

- Čini mi se da to dokazujem - jednostavno je odgovorio.

- Smjeli ste ili... možda loši - razmišljala je.

- Nisam baš bio posebno dobar tamo u Kansasu - priznao je. - Sada vas jedino mogu zamoliti da ne sumnjate i da čekate.

- Šta da čekam?

- Dok ne dokažem ono što bih volio da saznate.

- I u međuvremenu ćete me držati za ruku, ljubiti me, grliti i sve ostalo? - upitala je i sumnjičavo i s prezirom.

- Da li sam vas uvrijedio? - blago je upitao.

- Niste i to me muči. Je li to nešto u vama ili u meni? Oh, proganjali su me mnogi momci u ovoj dolini. Poznajem ih. Sviju sam uspjela odbiti osim Baka Hataveja, koji se otima sa mnom o poljupce. Ne vjerujem ni njemu, ni drugima.

- Molim vas, ne svrstavajte me u red s njima - rekao je ukočeno. - Primijetili ste da ništa nisam pokušao.

- Ne puštate mi ruku - bunila se.

- A da li vi pokušavate da je izvučete? - upitao je.

Ne, i to je dobro znala. Očito je bila u neprilici, iako pribrana. Merseru je bilo neizmjereno drago što ju je njegovo prisustvo malo uzdrvalo, što je željela da mu vjeruje, što u ovom susretu postoji nešto fino, divno i sudbonosno.

- Drukčiji si. I Tomi te je poslao. Ali... ali...

- Nen - prekinuo ju je. - Mislim da sam se zaljubio u trenutku kada si se pojavila na stazi. Ako ne tada, onda svakako onog časa kada si zagazila u vodu i krenula prema meni.

- Gluposti! - povikala je porumenjevši. Ipak, umjesto da to bude glupost, postalo je nešto divno, nešto neodoljivo, nešto što ju je duboko uznemirilo.

- Zar ne vjeruješ u ljubav na prvi pogled? - upitao je.

- Ja... ja... ne znam. Ali ovdje... ne smijem ti dozvoliti da me...

- Nen Lili, ti za mene nisi stranac. Ovaj sat je bio kao godina. Bio sam zreo za ovu avanturu. Kada ti ispričam priču, tada ćeš povjerovati da naš susret nije bio slučajan.

- Onda mi ispričaj - rekla je plaho.

- Jednog dana. A sada želim da znaš ovo. Daj mi vremena da ti dokažem da mi možeš vjerovati. Udaj se za mene, Nen.

- Da se udam za tebe! - povikala je i stideći se i začuđena. - Pa, čovječe, moj otac me je obećao Baku Hataveju.

Zahvaćen strašću ali i očajem, Merseer joj je ispustio ruku, ali ju je zgrabio u zagrljaj. Prije nego što je i pomislio da nešto više učini, da se prepusti tom impulsu, ona je ispružila ruku i odgurnula ga. Ipak, lice joj je bilo opasno blizu.

- Eto - prošaputala je. - Oduzeo si mi dah. - Izgledala je uplašena i za trenutak se činilo da će doći do katastrofe.

Za Merseera katastrofa bi značila da ga svrstava u red onih grmalja koje je prezirala i stoga se snažno odupro svojim impulsima. Dopustio joj je da ga polako odgurne i tako se sjedili odmaknuti - ruku je zadržala na njegovim grudima, prodorno ga gledajući, kao opčinjena, i čekajući ni sama ne znajući šta.

- Eto! Ovo treba da ti dokaže da te volim! - rekao je teško dišući, prepuštajući joj da ona sama shvati da li je mislio na svoj strastveni stisak ili isto tako strastveno povlačenje. Tek kada ju je sasvim pustio, trenutak kasnije, shvatio je da je bio spreman da ode i dalje. - Iznenadila si me, Nen. Nadam se da ćeš to oprostiti. Nakon sveg mog hvalisanja, popustio sam. Ali, ti si ono što mi je Tomi rekao da jesi. Prošao sam dug put da bih te vidio.

Vjerovatno je njegovo priznanje shvatila kao odstupanje, jer je iščekivanje nestalo s njenog lica. Opustila se. Nježne tačkice sunčeve svjetlosti probijale su se kroz lišće i obasjavale joj kosu. Vlažna suknja prionula joj je uz vitke noge, a voda je kapala i vlažila borove iglice oko nje. Izgledala je kao sami dah šume i iz nje je zračio nježan zanos. Merseer je razmišljao o njihovom nenadanom susretu i čaroliji koja ih je sada obavijala dok su sjedili u ovom lišćem sakrivenom skrovištu. Nije se ovdje ništa moglo poreći. Nije bilo potrebno da mu kaže da će se ovdje opet s njim naći, čak i ako je to shvatila. Ali, on je znao.

- Sada ćeš otići? - napokon ga je upitala.

- Da li misliš da treba da odem?

- Mislim da si trebao.

- Da li želiš da odem?

- Ne mogu reći da želim.

- Onda ću ostati.

- Ali, to neće biti u redu. Moj otac je vođa klana Lili. Nemamo drugog zakona osim njegove riječi. Nekako ga Hatavejevi prisiljavaju da se pokorava njihovim željama. Uzimaju nam stoku, konje, a

uskoro će uzeti i mene. Ako ostaneš ovdje, ja... biće mi gore. Jer, biću sigurna da... da te volim, da želim da budem s tobom... da... da... Oh, to će se jednostavno desiti! I to neće biti u redu.

- Ne. Biće u redu. Loše bi bilo kada bi te otac prisilio da budeš Hatavejeva žena. Ako ga ne voliš, pogriješila bi ako bi se za njega udala.

- Da. Ali to bi se obilo o moju glavu - tužno je odgovorila.

- Nen, ti sebe žrtvuješ - rekao je jetko. - Znači, to je tvoja nevolja?

- Manji dio jer se tiče samo mene. Problem je u tome što sam, otkako sam se vratila, otkrila strašne stvari koje mi srce slamaju. Tata ima rak i neće još dugo živjeti. Moja braća piju, dokoliče, a mi postajemo sve siromašniji. Hatavejevi imaju pravo na našu zemlju. Godinu dana ne plaćamo dugove za namirnice koje nabavljamo kod Timsovih, moja majka kopni... i, oh, gospodine Merser, mi Lilijevi idemo do đavola!

- Zašto me ne bi zvala Džon ili Vrludalo kada smo sami? - brzo je rekao.

- Da te zovem Džon ili Vrludalo? Da li to znači... da... vjeruješ u mene?

- Da. Taj nadimak sam zaradio u ravnici - odgovorio je. - Nikad nisam izbjegavao nevolju za deset godina koliko sam jahao. Nikad nisam izbjegavao da stražarim noću, ili stampedo, ili kartanje, ili kockare, ili žene, ili tuče, ili metke... čak nisam bježao ni od smrti. Zato su me nazvali Vrludalo. Napokon sam odjahao jer sam želio da izbjegnem svim tim prokletim stvarima - da nađem novi život među novim licima gdje nema nikakve nevolje. Ali, čini mi se da nema takvog mjesta na ovoj zemlji. Projahao sam hiljadu milja ili čak i više da bih naišao na tebe i tvoju nevolju - koja će biti i moja. Stoga me zovi Vrludalo, makar iz šale. Da vidim kako to zvuči sa tvojih usana.

- Vrludalo! - prošaputala je.

- Hej! Zvuči sjajno, Nen. Kao da mi i odgovara kada ti to kažeš. Ustao je i ponudio joj je ruku da joj pomogne. - A sada da se suočimo s tvojim problemima. Gadno je to što ti otac ima rak, ali ovo drugo me ne uznemiruje.

- Oh, daješ mi nadu! - uskliknula je. - Daješ mi želju da se borim! Ja... baš me briga... drago mi je da si došao. Molila sam se.

Bogami, molila sam se!

- Pa, ne znam da li sam ja odgovor na tvoje molitve - smješkao joj se. - Ali, svašta se može desiti. Idem po konja.

Merser se izvukao iz zelenog zaklona i stupio na sunce i sjenu i vratio se do staze kao u snu. Izgledalo mu je kao da ga šuma ovija svojim toplim, mirisnim dahom; samoća je u njemu našla dušu koja se oduvijek borila da izađe. Šta god da mu se desi, biće mu samo bolje i on je prigrlio ananturu.

Našao je Čelavka tamo gdje ga je bio i ostavio i uzjahavši vratio se stazom koja je skretala lijevo od stijena gdje je sreo Nen. Iznenada ju je ugledao s druge strane potoka gdje ga je čekala. Čelavko je zastao usred širokog plićaka gdje je prolazila staza i počeo da pije kao da danima nije okusio ni kapi vode. Dok je on pio, Merseer je gledao Nen.

Kada je došao do nje, sjahao je.

- Kakav konj! Rekao si da se zove Čelavko. I to samo zbog bijele njuške!

Umjesto odgovora, Merseer je obuhvatio Nen i podigao je na konja.

- Ja ću ponijeti vedro - rekao je nasmijavši se. - Biće ovo efektan dolazak. Volio bih da Hatavej bude tamo da nas vidi.

Zamišljeno ga je posmatrala, nesvjesna da otkriva i divljenje i predavanje.

- Rekla bih da si đavo - bila je zamišljena. - Ali, nećeš vidjeti kako padam. Kada stignemo, predstaviću te kao... kao prijatelja iz Kanzasa.

- To bi značilo da sam te sreo u Kansasu, recimo u Dodž Sitiju... i da sam došao za tobom.

Izazovno ga je pogledala.

Podigao je vedro i krenuo stazom vodeći Čelavka. Kada se našao na obali, otkrio je da je rub šume blizu, jer se pred njim pojavila sivo-plava čistina. Ugledao je dugačku, nisku tamnu brvnaru odmah ispod niza borova. Očito je potok tekao desno od nje.

Kada je Merseer izašao iz šume, našao se pred velikom čistinom bogatom zelenim rastinjem koja se spuštala do mjesta gdje je šuma ponovo postajala gušća i tamnija. Iza čistine se pružao veličanstven pogled na neravnu šaroliku dolinu koja je bila

očaravajuća. Gledao je na ogoljele srebrnaste grebene i grmljem obrasle klance koje je vidio s vrha brda nekoliko milja na zapadu, samo što je sa ovog mjesta utisak bio daleko snažniji. Milje velikog crnog kanjona dočekivale su lijevi zid divljine. Svuda oko njega prostirala se slava i ljepota planinske šume.

Imao je samo trenutak vremena da sve to pogleda pošto su ispod stabala breskve i jabuke, koja su djelimično skrivala brvnaru, iskočili bijesni psi.

- Hej, vi, divlji psi! - pozvala ih je Nen. - Nazad!

Ti, Saundere! Ovamo, Moze i Tajg!

Utihnuo je hor laveža i režanja i dugouhi hrtovi trčkarali su tamo-amo mašući repovima, ali gledajući u Mersera s nepovjerenjem. Nastavio je stazom sve dok nije došao pred slikovitu staru brvnaru iza koje su se nadvisili borovi, sa čijeg se prednjeg dijela otvarao pogled prema dolini.

- Stigli smo - rekla je Nen hladno i milo kada je Merser zastao ispred širokog stepeništa koje je vodilo na verandu. Psi i djeca izvirivali su ispod ograde verande. Čuo je zveckanje mamuza, jedan dubok glas. Vidio je vrh crnog sombrera. - Tata, Čika Bile, mama! Dođite da upoznate mog prijatelja iz Kanzasa.

Nen je sjedila na Čelavku i mogla je da vidi cijelu verandu, dok je Merser stajao niže. Bila je vesela i smjela i ako je ovaj trenutak bio važan, znala je da se s njim suoči. Teški koraci odjeknuli su na verandi.

- Pa, Nenin prijatelju, dođi i pokaži se - pozvao je srdačan glas čijem je tonu Merser vjerovao.

- Idi, Merseru, i baci rukavicu. To je ono što si tražio kada si krenuo ovamo za mnom.

Merser bi se suočio i s vatrom i lavljom jazbinom samo zbog uzbudljivog i neočekivanog držanja djevojke u ovoj situaciji punoj iskušenja ako ne i očaja. Popeo se uz stepenice i spustivši vedro pogledao oko sebe. Pred njim je stajao visok, kršan muškarac od oko pedeset godina, crni sombrero koji je Merser vidio još iz dvorišta bio je nakrivljen na sijedoj glavi. Imao je upadljivo lice i Merseru je bio dovoljan samo jedan pogled da shvati da je ovdje siguran. Prodorne oči boje lješnika u kojima su poigraval žučkaste tačkice

odmjerile su ga od glave do pete. Imao j guste obrve, visoke jagodice, upale obraze i kuštravu bradu.

- Oče - pozvala je Nen iz sedla - upoznaj se s mojim prijateljem iz Kanzasa - Džonom Merserom, zvanim Vrludalo. Džone to je moj otac Rok Lili.

- Drago mi je što smo se upoznali, gospodine - rekao je Merser pružajući ruku.

- I meni, mladiću, - dobio je snažan odgovor i još snažniji stisak.

- Merser? Otkud mi je to ime poznato? Gdje li sam ga čuo, Bile? - pitao je gorštak.

- I Vrludalo - nastavila je Nen vragolasto - taj strašni Teksašanin je moj stric Bil Lili.

Taj se pojavio iza Lilija i epitet koji mu je Nen dala sasvim mu je odgovarao. Teksas je bio ispisan po cijelom tom dobričini i, ako bi Merseru bio potreban prijatelj, poželio bi da mu to bude on. A ako je Merser znao da prosudi čovjeka,, onda je pred sobom imao pravu ljudinu.

- Kako ste, čika Bile Lili - upitao je Merser.

- Džon Merser, hm... nedavno bio u Ebilejnu? - otegao je Teksašanin.

- Zaboga, kako je ovaj svijet malen. Mislio sam da je Arizona daleko - uzviknuo je Merser žalosno.

Nen se ponovo javila, ovog puta nervozno. - Mama, izadi. Seli, Rouz, dečki, kakvo je to ponašanje?

Merser je primijetio nekoliko žena u dnu verande gdje je izgledalo da ima dosta prostora između dva dijela brvnare od kojih su oba bila ispod jednog, širokog krova. Vidio je i vitke momčiće koji su nepomično stajali.

- Pa, svijet je zaista malen - progovorio je čika Bil. - Merseru, prošlog aprila sam bio u Ebilejnu. I vidio sam tvoj susret sa Striklendom.

Srce mu je klonulo. Kakva ga je to bijedna sreća pratila! Njegova prošlost se nikad ne bi mogla izbrisati. Pratiće ga svuda. Teksašanin je pogrešno protumačio njegov nijemi pokret ljutog žaljenja.

- Pa, ja sigurno znam kako se osjećaš - otegao je. - Ali, ne treba da se izvinjavaš zbog te male pucnjave. Striklend je bio veliki čovjek u Ebilejnu. Ali, čuo sam mnoge kako govore da si učinio uslugu društvu. To je granica, Merseu. Mi stočari nikad ne bismo opstali da nema takvih momaka.

- Hvala. Fino je od vas što sve gledate iz tog ugla - odgovorio je Merseu boreći se protiv hladne slabosti starog raspoloženja. - Umorio sam se izbjegavajući Striklendove prijatelje. Stoga sam se uputio na Zapad. Zaista mi je drago da sam vas upoznao, ali mi je i iskreno žao što nisam neko bez imena.

- Ha! Ha! Nemoj tako, sine - rekao je čika Bil i okrenuo se bratu. - Rok, nisam li ti neki dan spomenuo Merseuovo ime zajedno sa drugim dobro znanim imenima u stočarskim gradovima?

- Bogami, jesi. Sjetio sam se čim ga je Nen predstavila i dobro sam se iznenadio.

- Pa, mislim da je za nas dobra vijest što je Nenin prijatelj iz Kanzasa i od istog soja kao što su King Fišer, Divlji I Bil, Ves Harding i njima slični.

- Bogami, i jeste. Gdje je onaj krčag? - zagrmio je Rok Lili.

Čika Bil se okrenuo prema klupi na kojoj je do maloprije sjedio i na kojoj je stajao mali krčag. Brzo ga je dohvatio.

- Za sve prijatelje Teksasa nanazdravio je. Malo je otpio i spustio krčag. - Auh! - Lice mu je bilo purpurno crveno.

Rok Lili je dohvatio krčag i otpio, ali na njegovom licu se nije pojavio nikakav izraz, samo se slatko obliznuo. Zatim je krčag pružio Merseu.

- Pripazi, Džone - rekla je Nen treperavim glasom. Udariće te.

Ali, Merseu, sretan zbog dobrodošlice, osjećao se spreman za bilo šta.

- Za moje nove prijatelje - rekao je i dobro povukao iz krčaga. Nešto se desilo. Strahovit šok, otrovna vatra, iznenadno sljepilo pogodili su ga istovremeno. Izgledalo je kao da u njemu polako gori paklena vatra i čeka na eksploziju. Osjećao bi manji udar pred kišom metaka.

- Blagi... bože! - dahtao je i teturajući se spustio krčag.;

- Šta je... ovo...?

- Ha! Ha! Ha! - smijali su se Lilijevi.

Merseru se polako vraćao vid, ali je Nen još uvijek vidio kao u nekoj izmaglici. - Upozorila sam te - rekla mu je.

Rok Lili ga je snažno klepnuo po plećima. - Sine, to ti je bila bijela mazga Arizone!

IV

Nikad se u tako kratkom periodu, otkako se Merseer smjestio na ranču Roka Lilija, nije desilo toliko prijatnih događaja, niti je bilo toliko posla. Svi, od glave porodice do najmladjeg člana, prihvatili su ga kao da je njihov. Posebno je prirastao srcu čika Bilu i malom Roku, bratu blizancu malog Rila. A pažnja i ponašanje Nen toliko su mu prijali da je mislio da sanja.

Došla je i subota, kraj juna, kada je Merseer zajedno sa čika Bilom i Stivom, najstarijim sinom Lilijevih, muškarcem po stasu i raspoloženju iako ne po godinama, krenuo u kosidbu sorguma.

- Do đavola! Ne znam šta me je uhvatilo - govorio je sam sebi. Ali, i te kako je dobro znao, iako nije htio da prizna. Mladić koji je godinama radio kao kauboj i rijetko se odvajao od sedla, lasa i revolvera, prihvatio se rada u planini s puno žara i energije. Kakvo je samo olakšanje osjećao što se oslobodio starih neprijatnih i jednoličnih dužnosti!

Bilo je toplo i uskoro mu je odjeća bila vlažna od znoja. Nije mu bio neprijatan pljesnivi miris sorguma, šuštanje i pucketanje zrelih stabljika prijalo je njegovim ušima; iznad njega se uzdizala zlatom obasjana ivica grebena iznad koje se poput krune nadvisilo plavo nebo i bijeli oblaci. Kada bi zastao da obriše znoj s lica, pogledao bi do verande brvnare gdje bi povremeno primijetio Nen, koja je gledala prema njemu. Sunce se presijavalo na njenoj kosi. U tim trenucima srce mu je pjevalo i nisu ga zaokupljale misli o budućim sukobima. Izgledalo je da je sjena koja je lebdjela nad Lilijevim postala manje opipljiva.

Već samo to što je ovdje, što radi, što osjeća da ga ovi gorštaci Lilijevi prihvataju, što u međuvremenu vidi Nen, sve ono što ga je primamilo u ovu dolinu pobudilo je u Merseeru sreću za koju godinama nije znao. I to mu je toliko značilo da je strepio da se još više približi ovoj porodici i da sagleda svoje raspoloženje.

U podne su se radnici odmarali ispod guste smreke. Semi i mali Rok donijeli su hranu i piće. I bio je to prijatan odmor za Merseera. Uglavnom je slušao dok su mu se na usnama množila ali i zadržavala brojna pitanja.

Mali Rok je pokazivao svoju uobičajenu radoznalost prema Merseru i još nije bio dovoljno star da bi osjećao sramežljivost.

- Zašto to nosiš i kad radiš? - upitao je pokazujući na Merserov revolver.

- Rok, da ga ne opašem, osjećao bih se kao da sam go.

- Čudan si ti tip. Semi, on kaže da mu je ovo isto kao gaće.

- Momče, takav je običaj Teksašana i kauboja u tom kraju gdje nije tako mirno kao što je ovdje - odgovorio je čika Bil.

- Pričaj nam o tome, čika Bile - molili su ga i na kraju ih je Merseer oduševio divljom pričom. Kada je završio, bosonogi dječaci pokupili su prazna vedra i nestali. Stiv je uzeo svoj srp i vratio se poslu.

- Čika Bile, jeste li vi primijetili nešto čudno u ovom polju sorguma? - Merseer se odlučio da mu postavi pitanje koje ga je mučilo.

- Pa, jesi li ti? - Teksašanin je izbjegavao odgovor.

- Naravno da jesam. Svakog jutra nedostaje po nekoliko snopova. Nisam bio siguran sve do trećeg dana otkako sam počeo da radim. Svuda sam tražio, ali ne mogu da im uđem u trag. Pa, do vraga, gdje su ti snopovi nestali?

- Pa, sine, za nekog takve reputacije slabo primjećuješ - progundao je čika Bil.

- Samo sam pogledao uokolo - odgovorio je Merseer kao da se opravdava. Činilo mu se da u Lilijevoj primjedbi ima prijekora ili poruge.

- Jahač traži tragove. Jesi li dobar u praćenju tragova?

- Nemojte mi držati lekcije, čika Bile. Pratio sam tragove nepotkovanih konja. Ali, ovdje nisam ništa učinio jer mislim da se to mene ne tiče.

- Prirodno. Ali, ne možeš to izbjeći kada si već ovdje. Čekao sam da porazgovaramo o ovome. Ali, nisi mi izgledao toliko zainteresovan i ozbiljan.

- Ozbiljan? Slušajte, čika Bile, mislim da nikad ne bih priznao koliko sam ozbiljan - brzo je odgovorio Merseer.

- Pa, treba što prije da se uozbiljiš i spremiš.

- Vrlo dobro, starino. Da čujem! - odvratio je Merseer kao da odbacuje masku. Nije imao šta da skriva a imao je sve da dobije.

Osim toga, osjećao je najdublje poštovanje prema ovakvom soju Teksašana.

- Pa, izgleda da brzo kapiraš - odgovorio je Lili nacerivši se. - Vjerujem da te ništa ne može zaustaviti kada jednom kreneš. Izgleda mi da te interesuje ovaj sorgum. Znaš li za što se koristi?

- Nisam o tome mnogo razmišljao, čika Bile. Pretpostavljao sam da se upotrebljavaju za hranu i kao krma. Stoga sam se i iznenadio što u ambaru nisam našao snopove koji su odavde nestali.

- Eh, i ti si mi hrana i krma! - frknuo je stari Teksašanin. - Ovo ti se, dragi moj, koristi za pravljenje viskija.

-Šta? - zinuo je Merse.

- Za pečenje viskija. Ili u žargonu Arizone - bijelu mazgu.

- Prokletstvo!

- Sine, učinilo mi se da ti je onaj jedan gutljaj bijele mazge zauvijek dovoljan.

- I ja mislim da jeste. Osim ako ne budem morao, kao prošli put. A tada bih, budite u to uvjereni, dobro pripazio koliko bih potegnuo. Inače bi me ubilo.

- Džone, sigurno ne bih mogao ništa više poželjeti ni za tebe ili Nen - odvratio je Teksašanin blago.

- Nen! - Merse se trgnuo.

- Smiri se - rekao je Lili mirno. - Mislim da sam rekao Nen.

- Auh, starino, nemojte mi samo reći da je ona ikad okusila ili da bi okusila taj otrov? - rekao je Merse molećivim glasom.

- Gluposti! Mislio sam na to da je dobro za Nen što ti ne bi poželio da okusiš bijelu mazgu.

- Da, naravno, čika Bile. Ja... ja... možda shvatam. Ali kakve veze moje piće ima s njom?

- Sine, budi iskren i pošten kao što si i u dvoboju - zamolio ga je starac.

- Čika Bile, otkrili ste me. Kunem se da ću biti pošten i iskren prema Nen onako kako biste vi poželjeli da budem.

- Pa, zahvaljujem nebesima da si ovuda naišao - odgovorio je Lili sa žarom, stavivši snažnu ruku na Merseovo rame. - Razgovaraćemo opet kada budemo sami. Stiv nas otuda gleda. Samo još nešto, Džone. Dobro razmisli. Sretan si što znaš da misliš. A ovdje ima dosta toga o čemu treba porazmisliti. Nen je u gadnom

sosu. Ona mrzi mladog Hataveja za što je, bogami, ne krivim. Nema koristi da okolišimo. A još manje koristi da porazgovaramo s mojim bratom. Moraćeš da ubiješ Baka Hataveja. Barem to ništa ne znači Džonu Merseru. A ima još i gorih stvari. Bijela mazga ubija Lilijeve.

- Bijela mazga!

- Ništa drugo, a ništa drugo i ne bi bilo tako gadno. Jadni stari Rok misli da ima rak. Ali, bijela mazga ga je odvukla u dugove i propast, a odvešće ga i u smrt. Za nas je prekasno da spasimo Roka! Ali sigurno možemo spasiti Nen, a možda i dječake.

- Bile, uvijek sam volio vas Teksašane - bio je to Merseov odgovor na tamnu i prodornu svjetlost u Lilijevim očima.

- Hajde, vratimo se poslu - odgovorio je čika Bil.

Bio je to kraj Merseovih prijatnih sanjarenja. Odjednom su ga preplavile mračne misli. Zaista je bio slijep pred onim što se oko njega odvijalo. Sjena koju je nejasno naslućivao stajala je u svojoj svojoj nadmoći. Otkrivena je tajna raspoloženja Roka Lilija - povremena tupost u pogledu, kašalj, avetinjsko bljedilo i bolesna boja kože, krkljanje u dubini grudi. Šestorica zdravih sinova od kojih je samo jedan mogao da radi! Možda su njihova duga i česta odsustvovanja od kuće i nestanak snopova sorguma noću značili da imaju skrivenu pecaru u nekom od kanjona. Tuga u očima Nen i praznina na licu slomljene majke - Merse ih je sada i te kako dobro razumio. Majka je znala pravu istinu, ali Nen ju je samo naslućivala.

Popodne je proletjelo a da Merse nije bio ni svjestan kako. Nastavio je s radom i nakon odlaska čika Bila i Stiva. Sunce je tonulo iza zlatom posutog grebena kada se umorno uputio prema kući.

Da li je sve bilo isto? Nen mu je krišom mahnula s verande, ali ga nije uzbudio ni taj dokaz tajnog odnosa među njima. Psi su lajali, djeca su brbljala, mirisni plavičasti dim kružio je oko borova, posljednji sunčevi zraci probijali su se kroz ružičastu izmaglicu, potok je mrmljao, a vjetar je šaputao umilne pjesme u krošnjama. Ali ni ovo nije odobrovoljilo Džona Merse. Niti je slušao bučnu dobrodošlicu Roka Lilija, koji je stajao na verandi. Iznad prividnog mira i spokoja nad ovim domaćinstvom je visila prijetnja.

Merse se umio i polako krenuo prema verandi dok su mu se oko nogu petljali blizanci Rok i Ril i Stiv. Dugački sto postavljen između dvije brvnare bio je pun hrane. Dugačke klupe bile su

dovoljno velike da prime brojnu porodicu, a u pročelju je bila postavljena ogromna gruba stolica za poglavicu klana Lili.

Nen je pomagala Seli i Rouz da svi budu posluženi, a onda su sjele na svoja mjesta koja, međutim, nisu uvijek bila ista. Noćas je Nen sjedila preko puta Džona i nije mu promakao njen značajan pogled. Njegov pogled je mogao da kaže mnogo, ali u njemu nije bilo osmijeha.

Nakon večere Merser je sjeo na stepenice i, kada se sjetni sumrak spustio i svjež vazduh smijenio omorinu, Nen je sjela pored njega.

- Šta se desilo, Džone? - prošaputala je.

- Umoran sam i neraspoložen, mila - odgovorio je tiho.

Zaustavila je dah. Od dana njihovog susreta nikad nije izustio riječ koja bi možda mogla uzgroziti prava njenog udvarača Baka Hataveja.

- Nemoj da te neko čuje - zamolila ga je.

- Čak ni ti?

- Džone, noćas si nekako drukčiji.

- Pa, priznajem. I svijet izgleda drukčiji. Ali, uskoro ću se razvedriti.

- Kada? Ne volim kada si smrknut.

- Nen, sjećaš li se kada si mi pričala o tome kako si kuckala u gredu koja ide do tavana? Kako je tvoj miljenik Stiv spavao na tavanu, ispod same strehe gdje je sada moj krevet? I kako si mu slala signale iz donje sobe gdje si spavala s djecom?

- Naravno da se sjećam.

- Pa, mislim da bi to mogla i meni učiniti. Moj jastuk je odmah uz tu gredu. Mogu čuti i najtiši udarac. Šta misliš o tome da i mi počnemo slati signale jedno drugom?

- Bilo bi zabavno ako... ako misliš da je to u redu. Na primjer, kakve signale? - upitala je sumnjičavo.

- Da vidimo - počeo je hladno i kucnuo o stepenik. - Jedan, evo ovakav, znači laku noć... Dva znače moli se za mene... A tri, kao ovo - volim te!... Ne zaboravi da slušaš.

- Džone, kako možeš govoriti tako... tako blesavo... kad je sutra nedjelja i kada će ovdje doći Bak Hatavej?

- Nen, tvoj otac mi je dao posao i krov pod jednim uslovom - da poštujem njegovu riječ zadatu Hataveju kada si ti u pitanju. Mogao sam vidjeti šta mu znači riječ. Kada je jednom da, nikada je ne poriče. To je njegova vjera. Pa, prihvatio sam. Mislio sam da se po tome i ravnam. Ali, nešto se desilo što me je natjeralo da prekršim obećanje. Nikad te neću prepustiti Hataveju.

- Oh, Džone! Plašiš... me - prošaputala je.

- Je li to sve?

- Ispunjava me stidom.

- Ništa više?

- Oh, ne mogu ti reći. Divljom, ali slatkom radošću. Džone, molim te... nemoj me voljeti.

- Zašto ne? - upitao je brzo, a kada su na verandi odjeknuli teški koraci, šapnuo joj je na uho da ne zaboravi da sluša i čeka njegove signale.

Kada se smrklo, djecu su smjestili na spavanje. Muškarci su sjedili na verandi i pušili. Razgovarali su o običnim stvarima, uglavnom o ranču. Merse se nadao da će Rok otići na spavanje i pružiti mu priliku da porazgovara s čika Bilom. Ali, ovome se očito nije spavalo, pa je Merse otišao do drugog kraja verande i uz ljestve se popeo do svog ugla na tavanu. Dijelio je taj dio sa sedlima, rolnama platna, vrećama žita i drugim predmetima. Prije nego što se skinuo, sjedio je izvjesno vrijeme na krevetu koji je predstavljao jednu od luksuznih stvari u njegovom novom životu. Vjetar je ječao u borovima i grane su šuštale na krovu iznad njegove glave. I pjesma potoka bila je tužna. Do ušiju su mu dopirali tihi glasovi braće. Bil je pokušao sa ubjeđivanjima. Merse je vjerovao da je isto tako mogao govoriti i stijenama koje ga ne čuju. Konačno, kada se ispružio na krevetu, počeo je da razmišlja o nečem drugom. Polako je kucnuo po gredi iznad glave. Onda je naslonio uho na gredu. Gotovo u istom trenu dobio je odgovor. Zatim je kucnuo dvaput i odmah dobio odgovor. Malo je zastao preplavljen emocijama i triput kucnuo. Nije bilo odgovora! Ali, dok je ležao u mrklom mraku nešto mistično u noći, nešto iz tragedije ovog domaćinstva ubjedilo ga je da njegov ljubavni signal neće vječno ostati bez odgovora.

Još mnogo prije ponoći Merseer, koji još nije bio usnuo, povezao je lajanje pasa sa nejasnim šumovima koji su dopirali iz polja. Sjeo je. Izgledalo je da je brvnara Lilijevih uvijena snom. Ali, nije bilo tako. Tihi koraci čuli su se na verandi. Jedan od dječaka je obukao čizme i nestao u tami.

Merseer se brzo obukao noseći čizme u ruci i nečujno se spustio niz ljestve i izašao u dvorište. Nešto se dešavalo, možda su se to samo dječaci igrali, ali je odlučio da provjeri. Navukavši čizme, krenuo je između drveća i izašao na čistinu. Kako su zvijezde blistale! Tamni greben se drsko uzdizao. Kanjon je izgledao taman i neproziran kao što je bio tajanstven danju. Čuo je šuštanje u polju sorguma.

Približavao se polju sa istočne strane čistine gdje je šuma pružala zaklon. Oči su mu se već bile privikle na tamu. Razaznao je prve snopove sorguma, a onda nekoliko konja. Vodili su ga tihi glasovi i nečiji smijeh. Uskoro je iznad jednog snopa vidio tamne obrise muškaraca. Nosili su snopove. Merseer je razmišljao. Dešavalo se nešto neregularno. To je opravdavalo njegovo uplitanje. Prilazio je bliže, skrivajući se iza snopova, a onda je odvažno stao pred njih.

- Jesi li to ti, Stive? Ti... dangubo! Već je bilo krajnje vrijeme da se pojaviš! - zazvonio je nečiji glas.

- Ne, nije ovo Stiv - oštro je odvratio Merseer. - Kog vruga tražite ovdje u ovo doba noći? Kradete Lilijev sorgum?

- Ko si sad pa ti? - upitao je visoki muškarac čiji je glas odzvanjao. Bio je mlad, snažan, guste plave kose.

Merseer mu je zabio cijev revolvera u stomak da se čovjek presavio.

- Odlazite odavde, kradljivci! - naredio je Merseer.

Jedna od tamnih prilika dala se u trk. Njegovi koraci zatutnjali su u pravcu brvnare Lilijevih i Merseer je naslućivao da tamo i pripadaju.

Visoki tip sappleo se preko snopa sorguma i tresnuo na zemlju. Merseer ga je snažno šutnuo nogom.

- Kradljivci sorguma! Brzo na konje ili ću pucati!

Dvojica su bili brzi i ništa nisu govorili. Onaj veliki se pribrao i kao zmija prosiktao.

- U redu, idemo, ali, ko god da si, platićeš mi za ovo - povikao je kreštavim glasom.

- Zaveži, Hataveje! - planuo je Merser siguran da je pogodio o kome se radi. - Radim onako kako ja hoću. Ovo mi sve izgleda naopako. I prst me već zasvrbio na obaraču.

- Naopako ili ne, gospodine, ali ovaj sorgum ovdje je moj, a moja je i ova zemlja - odvratio je tip promuklo.

- Ja to ne znam. Dođi danju i dokaži to - zaključio je Merser.

Brzo su odjahali u tamu i Merser je jasno čuo psovke i gundanja. Požurio je natrag da otkrije onog što je otrčao ili možda Stiva Lilija, kojeg su očito očekivali. Ali nije vidio ni čuo ni jednog od njih i konačno je došao do brvnare dočekan lavežom pasa. Sada su ga već poznavali, pa su se brzo umirili. Merser se popeo na tavan i legao, ovog puta ne skidajući se. Da li je trebalo žaliti zbog odlaska u polje, to sada nije mogao razlučiti. U stvari, jedva je dočekao ovo što se desilo. Predugo je živio sa nasiljem na granici da bi sada ostao neodlučan. Ipak, sačekaće razvoj situacije prije nego što spomene noćnu avanturu.

Sljedećeg jutra članovi Lilijevog domaćinstva pojavljivali su se jedan za drugim mnogo prije nego što je Merser ustao i sjeo da sačeka doručak.

Nije iskoristio priliku da razgovara s Nen, čiji je brižan pogled i te kako osjećao. Merser je želio da u ćošak satjera Stiva; i nakon što je Nen poslužila svog mrzovoljnog brata, ovaj je odmah krenuo s verande, ali je Merser pošao za njim.

- Hej, Stive, stani malo - pozvao ga je. Mladić je samo produžio korak. Na to je Merser potrčao da bi ga dostigao i onda ga lako povukao za ruku. - Mislim da bismo nas dvojica trebali prijateljski da popričamo.

- Pa, ja tako ne mislim - odgovorio je Stiv mrko. Bio je to zgodan devetnaestogodišnjak, jedini od braće koji je ličio na Nen. I Merser je zapazio dvije važne stvari u Stivovom odnosu prema teškoj situaciji ovdje: Nen ga je voljela, a Merseru je bilo i te kako jasno da je Stiv skrenuo sa pravog puta. Stoga Merser po svaku cijenu mora steći njegovu naklonost, sprijateljiti se s njim i pokušati da utiče na njegovo ponašanje.

- Onda ćeš me saslušati htio to ili ne - odgovorio je Merser i snažno ga povukao sa staze u šumu i okrenuo ga kao čigru. - Tražiš li to nevolju?

- Ne bih rekao - odvratio je Stiv srdito. Pobljedio je.

- Vrlo dobro. Zato me poslušaj - nastavio je Merser pažljivo. - Ja nisam lažljivac i bolje bi ti bilo da u meni vidiš prijatelja. Ako nećeš da me vidiš kao svog prijatelja, onda ćeš morati da me prihvatiš kao Neninog prijatelja. Je li to jasno?

- Dobro te čujem - odvratio je mladi Lili tvrdoglavo.

- U ovoj familiji se nešto ružno sprema, a ja sam bogami, na tragu da to otkrijem. Osjećam da je to ovo prokleta piće što ga zovete bijela mazga. I ti to piješ, Stive. Na neki način si umiješan u pečenje ovog otrova. To sam sinoć otkrio. Pa, suviše si mlad i lijep momak da bi uništio zdravlje i život tim otrovom. Hoćeš li da slomiješ srce Nen? Spriječiću te na bilo koji način. Pa, da li ti ovo dopire do mozga?

Stiv nije ništa rekao, ali kada se skljkao na gredu, njegov stid i očaj bili su rječitiji od riječi.

- Šta Nen zna? - upitao je promuklo. - Vrag je odnio! Nešto ti je rekla.

- Nije, Stive. Samo mi je rekla da ima problema u njenoj porodici. Morao sam da otkrijem koliko sam mogao i sada slutim ostalo.

- Ma koji si mi ti... da se petljaš u naše poslove? - planuo je Stiv.

- Polako. Ja sam prijatelj u nevolji, Nenin i tvoj. I svih Lilijevih. Nije važno kako se to desilo. Samo mi vjeruj. Onda možemo i nešto srediti. Stive, dobro razmisli ako možeš. Ovo je bio gadan posao prije nego što sam došao. Sada je još gore - jer ću ga ja okončati. Da li shvataš? Sinoć si otišao da pomogneš pakovanje sorguma. Otišao je i jedan od tvoje braće. Ne tražim da mi odaš njega ili nekog drugog.

- Pa, šta onda hoćeš? - prekinuo ga je Stiv očajnim glasom.

- Samo da me saslušаш. Hoćeš li?

- Nastavi - odvratio je Stiv prigušenim glasom.

- Ova bijela mazga ubija tvog oca. On misli da ima rak. A nije ništa drugo nego otrov sorguma. Ako ne griješim, ne ostaje mu još

dugo života. Sav je izjeden iznutra. Biće to udarac za tebe - za Nen - za sve vas.

- Auh, nije to tako. Tata nije toliko bolestan - povikao je Stiv promuklo.

- Jeste, tako je. I čika Bil to zna. Znamo da je za njega prekasno.

- Džone, ja... ja mrzim to prokleta piće - rekao je momak plaho.

- Pa, zašto onda i ti piješ, Stive? - pitao je Merser. Položio je ruku na njegovo rame.

- Ah, svi piju osim Hataveja, a i ja sam počeo.

- Zar ne bi mogao prestati?

- Mislim da bih mogao kada bih bio dalje od Hataveja. - Momak se bijedno osjećao. - Ali, Džone, treba da znaš da nemam drugog načina da zaradim novac. Tata uzima svaki dolar koji mi ovdje zaradimo čim sazna da imamo. Mi smo ovdje kao robovi. A ja... imam draganu u Rajsonu. Opsjedaju je momci koji mogu da joj kupe lijepe stvari. A ja moram da se kilavim. Zadužio sam se kod Timsovih. Kada bih samo mogao naći neki posao, rekao bih Baku Hataveju da ide do vraga sa svojom bijelom mazgom!

- E, sada govoriš kako treba! - uzviknuo je Merser radosno. - Slušaj, drago mi je da sam pošao za tobom. Stive, sve će se ovo srediti.

- Pa, ti znaš da ubijediš čovjeka.

- Držim te za riječ. Da li mogu da vjerujem u tvoju časnu riječ?

- Ni jedan Lili nikad ne prekrši svoju riječ - odgovorio je Stiv odlučno.

Mjesecima prije svog dolaska na zapad Merser je svaki dolar pažljivo štedio. I sada bi mu taj novac mogao poslužiti za dobro djelo.

- Stive, sve dok ja imam novaca imaćeš i ti. Evo ti. Plati svoje dugove. Radimo da malo dotjeramo ovaj ranč. Ja sam stočar. Mogu vidjeti kako ovdje pase deset hiljada grla. Ustani pa da se rukujemo.

Stiv je poskočio. Bio je to potpuno drugi momak. Kao rukom odneseni s lica su mu nestali ružni tragovi, a krupne oči su zasjale sjajem koji je vidio samo kod Nen.

- Džone, ja ne mogu... ne bih smio da uzmem ovaj novac. Ali ja...

- Zašto ne? Imam ja još. Sada smo ortaci.

- Zaboga, Nen je bila u pravu - uzviknuo je i snažno stisnuo Merserovu ruku da je ovaj pomislio da će mu kosti polomiti.

- A šta ti je to rekla?

- Nije važno. Nisam mogao to da progutam. A ona je pravo srce! Džone, drago mi je da si došao. I biću uz tebe dok ovaj pakao ne prođe.

Odjurio je ostavljajući Merseera raspoloženog. - Krenulo je dobrim putem! Nen, šta ćeš reći na ovo? - govorio je sa sobom i sjeo da doda još koju kariku lancu koji je nizao. Bak Hatavej je bio kolovođa u ovom mutnom poslu u koji su Lilijevi bili umiješani. Koliko je samo pohlepni ljudi Merseer sreo na svom dugom putu! Na koje su sve načine lakovjermi ljudi bili obmanuti! I uvijek je sve bilo po istom kalupu - neki lopov ili nitkov grabi za sebe i žene, i stoku, i zemlju, i vodu, i novac.

Merseer je gotovo sebe ubijedio da je pogriješio. Jedva da su Lilijevi sami imali vlastitu pecaru. Bez sumnje je Hatavej vodio posao, možda uz pristanak nekog od Lilijevih dječaka ili barem uz njihovu pomoć. Noćna krađa sorguma nagovještavala je nešto tajno u vezi sa destilacijom pića.

Počeo je da razmišlja i o susretu sa Bakom Hatavejem, koji će se najvjerojatnije desiti upravo tog ljetnjeg dana.

V

Jahači koji su dolazili stazom koja je vodila prema brvnari omeli su Mersera u razmišljanju. Lilijevi će očito imati goste. Razmaknuo je granje i ugledao šestoricu jahača od kojih su dva bile žene. Bilo je to neko veselo društvo. Ali, nije bilo lavlje grive iako je bio siguran da će je među njima prepoznati. Ipak, nije želio da se odmah pojavi, pa je još pola sata proveo u razmišljanju i tek onda polako krenuo prema brvnari.

Široka veranda pružala je potpuno drukčiju sliku nego inače. Šarena ćebad visila su preko ograde; uzbuđeni psi cvilili su očekujući gozbu i za sebe; momci su se šepurili u novim odijelima; gošće su podsjećale na paunice. Kćerke Lilijevih bile su obučene u bijelo. Kada je ugledao! Nen, Merse je zastao kao opčinjen.

Stiv je požurio da ga dočeka. Na njegovom licu nije bilo ni traga ranije natmurenosti i neraspoloženja.

- Džone, ispričao sam Nen - prošaputao je. - Ono za tatu... i o tebi i meni. Nen će te živog pojesti!

- Uh! Jesi li joj ispričao i za Hataveja... o tome odakle vam bijela mazga?

- Nisam. Bila je toliko nesretna zbog tate i radosna! zbog mene da sam povjerovao da još neku naprijatnost ne bi mogla podnijeti. Nisam imao srca da joj više išta kažem« Ali, i to ću joj reći. A onda, bogami, neki će morati da joj bježe s puta.

Zajedno su se popeli na verandu, a Stiv je poveo Mersera do zgodne djevojke koja je podsjećala na divlju ružu.

- Tes, ovo ovdje ti je moj novi drugar Džon Merse iz Kanzasa. Džone, upoznaj se s mojom djevojkom Tesom Viljems.

- Gospodine Merse, po onome što sam čula o vama! sigurno vam i uši gore - rekla je djevojka s mješavinom stidljivosti i oduševljenja.

- Znači, vi ste Tes? - Merse joj je stisnuo ruku. - Pa drago mi je da smo se upoznali, mlada damo.

U tom trenutku ispod ruke ga je uhvatila jedna nježna ručica od čijeg je blagog stiska drhtavica prošla čitavim njegovim tijelom.

- Džone, zar moj brat i Tes nisu divan par? - upitala je Nen.

- Divan! Pa, rekao bih da su najljepši - odgovorio je Merse.

Lice joj je oblilo rumenilo kada ga je povukla. - Džone, moram te upoznati i s drugima - rekla je gotovo preglasno, a onda uzbuđeno šapnula: - Ti si moj dobri anđeo! Stiv je danas ponovo onaj stari Stiv. Šta si učinio?

- Nen, mislim da sam ga prvo prepao a onda ga urazumio - odgovorio je. - Upoznaj me s tvojim društvom. Stiv ova djevojka te je gotovo nadmašila.

- Primijetila sam, gospodine Merse. Dobro je da sam te odmah odvušla od nje. Ah, eno Tesine sestre, a ona je još ljepša.

Merse se ubrzo toliko zabavio i prijatnim razgovorom i smijehom da je i zaboravio na Hataveja. Pošto je u glasu Nen otkrio laganu notu ljubomore, posvetio se Tesinoj sestri. Međutim, ubrzo je otkrio da je to toliko otvorena i fina djevojka da zaista nije zaslužila da neko i za trenutak bude neiskren prema njoj. Ipak, trudio se da se pretvara kao da uopšte ne primjećuje Nen.

Merse je znao da je prvi ugledao trojicu jahača koji su izbili iz šume i krenuli prema koralima. Primijetila ih je i Nen koja je odmah uputila Džonu opominjući pogled. Jedan od pridošlica bio je Bak Hatavej.

- Evo i Baka - primijetio je jedan od mladića.

Sada su svi obratili pažnju prema triju koji se približavao. Čika Bil je nešto tiho rekao svom bratu.

- Oh, ne! Otkud ovdje u nedjelju! - bunio se Rok Lili.

- Pa, ako Bak traži gužvu, imaće je...

Prekinuo ga je Stiv, koji je stajao uz samu ogradu verande.

- Oče, ovaj Bak nešto smjera - rekao je Stiv i brzo pogledao Merse. Oči su mu bile blistave. Bile su iste kao kod Nen, što je pokrenulo Merseove misli. Ovo je bio trenutak. U sukobu među neprijateljima, kao i među protivnicima, prvi udarac, kao i prvi metak, treba sve da kaže. Stoga je bilo prirodno da Merse, prije nego što djeluje, pažljivo zagleda protivnika.

Bak Hatavej je usporio korak dok se približavao verandi. Bio je visok, širokih ramena. Na velikoj glavi gusta žuta kosa stajala je poput grive. Nije mu se moglo osporiti da je zgodan. Zastavši u dnu stepenica pogledao ih je za trenutak, a onda se napola okrenuo prema svojim drugovima i nešto im rekao. Profil mu je bio oštar i

upravo iz ovog ugla bio je posebno privlačan. Zatim se ponovo okrenuo i zakoračio. Krupne, sivkastoplave oči blistale su drskim sjajem. Nos mu je bio dug i prav, nosnice malo raširene. Debele usne bile su iskrivljene u podrugljiv smiješak. Na njegovom licu gorjela je vatra koja je samo djelimično poticala od fizičke aktivnosti. Bila je to vatra gnjeva.

Merser je zapazio sve ove detalje nakon što se prvo uvjerio da Hatavej za pojasom nosi revolver... ta okolnost je objašnjavala prilično tešku situaciju.

Kada su Hataveju ostala još samo dva stepenika da se uspne na verandu, Merseer je skočio kao oparen. Upravio je prst prema Hataveju i snažno povikao: - Lili, ovo je tip kojeg sam sinoć potjerao s vašeg polja. Krao je vaš sorgum.

Mrtva tišina koja je uslijedila nakon njegovih riječi dokazala je Merseeru da je izazvao više zaprepaštenja nego što se mogao i nadati.

Tamno rumenilo oblilo je Hatavejeve obraze, ali je Merseer bio siguran da to nije od stida.

- Rok - planuo je - otjeraj ovog tipa odavde ili ću mu ja pokazati!

Merser je koraknuo prema njemu. - Slušaj, Hatavej, nikad meni niko nije ništa pokazivao. - Njegov glas i držanje, izgleda, nisu ništa značili ovom Arizoncu.

- Ma, nestaćeš odavde prije nego što dan mine - odvratio je Hatavej kreštavim glasom.

- Ha! Ha! - Čika Bil je pooštrio situaciju hladnim smijehom. Možda je Merseera iznenadio manje nego ostale prisutne.

- Kome se ti smiješ? - upitao je Hatavej plaho.

- Bak, zaista me nasmijavaš - odvratio je Teksašanin.

- Auh. To sam već naslutio. Pa, pa i ti bi se mogao goniti u ... zajedno sa ovim kravarom iz Kanzasa.

Napokon se i Rok Lili trgnuo i kada je ustao, stolica se srušila iza njega. - Bak Hatavej, nisi valjda došao u nedjelju da ovdje bjesniš? - zagrmio je.

- Rok, meni nedjelja ništa ne znači. 1 ja neću da čekam još jedan dan.

- Čovječe, ti si lud!

- Prokletstvo! Nisam lud, a bilo bi mi svejedno i da jesam.

- O čemu se radi? - umiješao se čika Bil koji je očito shvatio Merserove namjere. Merse je bio uzbuđen kada je vidio kako se Nen, blijedog lica i širom raširenih očiju, povlači do Teskašanina.

- Žao mi je ako sam pogriješio iako ne shvatam kako sam mogao pogriješiti - žurno je uletio Merse. - Ja sam odgovoran za ono što mi je povjereno. Lili, noćas sam čuo nešto u polju sorguma. Obukao sam se i otrčao da vidim o čemu se radi. Naletio sam na ovog prijana Hataveja, koji je sa nekom trojicom krao vaš sorgum. Imali su vaše tovarne konje. Zaprijetio sam im revolverom i potjerao ih baš kao što bih potjerao svakog drugog lopova.

- Krao sorgum Roka Lilija! - Hatavej je prezrivo trknuo. - Ta ti je dobra. Puknuću od smijeha. Ha! Ha! Ha!

- Ne možeš meni folirati - odvratio je Merse pretvarajući se da je bijesan. - Krao si taj sorgum i ja to mogu dokazati.

-I tačno je da si krao - dodao je Čika Bil. - Jutros sam vidio tvoje tragove. Još otkako smo počeli sa kosidbom primijetio sam da svakog jutra nedostaje po nekoliko snopova.

- Bak, odlazi odavde! Nije trenutak da pred mojom i porodicom i gostima započinješ gužvu.

Lili je bio vidno uznemiren, ali nije reagovao onako i kako je to Merse očekivao.

- Rok, tvoja je riječ zakon u tvojoj porodici. Ali, ne možeš mene zavarati svojim blebetanjem o gostima ili o nedjelji. Došao sam i, ako znaš šta je dobro za tebe, onda i će ovaj kravar iz Kanzasa shvatiti da mora da se ukloni. A sve mi se čini da je i čika Bil otegao svoju posjetu.

- Rok, hoćeš li dopustiti ovom Hataveju da ovako govori u tvojoj vlastitoj kući? - upitao je čika Bil bijesno. - Ne dopada mi se ovo. A ni tebe ne shvatam.

- Ne mogu zabraniti Hataveju da ovdje dolazi - zarežao je Lili. - Ali, zato ne mogu dozvoliti da mi rastjeruje goste ili radnike.

Merse je vjerovao da je ovo ključni trenutak, pa je odlučio da djeluje.

- Lili, ja sam kriv zbog ove gužve. Žao mi je. Ali, sada je ovo otišlo predaleko. Želim samo da znam da li je ovaj tip Hatavej krao sa svojim ljudima vaš sorgum?

- To je ono što želimo saznati - dodao je čika Bil dok mu je vatra sijevala iz očiju.

Lili se zagrcnuo i riječ mu je zastala u grlu. Bio je pritiješnjen ako ne i poražen čovjek.

U tom trenutku sa klupe pored ograde skočio je Stiv.

- Tata, Džon je u pravu što misli da je Hatavej krao sorgum. I ja sam mu pomagao u tome. Isto tako i Ben, samo mu treba hrabrosti da ti to i prizna. Bak nas je obojicu priklještio. Bio sam u stisci s novcem. I plaćao mi je za pakovanje i rad. Tako sam i počeo da pijem njegovu prokletu bijelu mazgu. Ali, tata, napustio sam ga i za to možeš zahvaliti Džonu.

Lili se zateturao i svalio u stolicu lica sivog kao pepeo, opuštene vilice.

- Stive Lili, izdao si me - prosiktao je Hatavej bijesno.

- Platićeš mi za to, smrdljivko! Htio si da se pokažeš pred svojom curom i ovim kravarom!

- Ne znam šta je sve ovo, Bak, ali bogu zahvaljujem što sam imao muda. Sada mi se skini ili će svašta biti.

Merser je odgurnuo Stiva. - Hvala, momče, ti si svoje učinio. Ovo je moj problem. Rok, napuštam posao. Nisam gost u vašoj kući. Gospodin Hatavej je sve učinio da me uvrijedi.

- Hataveje, nisam baš dobro shvatio o čemu to Stiv govori - umiješao se čika Bil. - Zato te otvoreno pitam. Da li te je Džon uhvatio kako pakuješ naš sorgum?

- A ko je Džon?

- Ovaj drugar ovdje kojeg ti tako ljubazno nazivaš kravarom iz Kanzasa. On je Džon Merser. Da li ti to nešto znači?

- Baš ništa. Niti sam nešto posebno počašćen - nacerio se Hatavej. - Ali, ako baš hoćeš da znaš... jeste, uhvatio nas je kako pakujemo sorgum.

- U redu. I da li priznaješ da si krao?

- Do đavola, ne! Taj sorgum je moj. A moja je i ova zemlja ovdje, i brvnara je moja.

- Auh! A otkud to?

- Imam pravo na ovaj ranč. Jer, tvoj brat mi duguje dvaput toliko koliko vrijede ova zemlja i stoka.

- Imaš li neki dokaz za to?

- Svakako. Rokovu riječ.

Čika Bil se okrenuo prema bratu. - Rok, da li je to tačno?

- Jeste. Moja riječ je dovoljna - odgovorio je Lili promuklim glasom.

Teksašanin je jasno pokazao da je njegova uloga u svemu odigrana i pokret koji je uputio Merseru bio je rječit. Zatim se povukao ostavljajući Mersera na sredini verande. Gledaoci koji su bili poredani duž ograde postepeno su se povlačili. Hatavej je cijelo vrijeme stajao na prvom stepeniku i sada je zakoračio na verandu gledajući Džona očima punim mržnje i bijesa.

U tom trenutku Nen je skočila pred Hataveja.

- Znači, to si bio ti? - planula je. Bila je oličenje furije. I Merser nije skidao pogleda sa svog protivnika, a ipak je primijetio Nenino blijedo lice i oči pune vatre.

- Da, to sam bio ja - odvratio je Hatavej nimalo uzbuđen zbog Nenine optužbe.

- Bak Hatavej, donio si sramotu i propast mom ocu... i svima nama - povikala je. - Uvijek sam osjećala da nisi dobar. A sada te mrzim. Moj otac ti je dao riječ da ću se udati j za tebe. Ali, ja ga neću poslušati. Pred svima ovdje kažem da se ne bih udala za tebe ni kada bismo umirali od gladi!

- Nen Lili, ti zaveži! - prasnuo je. - Riječ tvog oca je , zakon. A ti nisi svoj gazda.

- Jesi li me čuo? Mrzim te!

- Auh, sve ovo te je uznemirilo. Ti, u stvari, tako ne misliš. I ja sam se gotovo razbjesnio, Nen.

- Ako odmah ne odeš, može se svašta desiti. Između nas je sve svršeno. Tata ne može uticati na moju odluku. Ne možeš ni ti. Samo da sam naslutila da si to ti... Moj otac, pa brat Stiv i Ben!... Oh, odlazi odavde, Bak Hatavej!

Izgledalo je kao da se njegov neprobojni oklop rasprsnuo i konačno otkrio svoj pravi lik. Pružao je sliku zla. Naglo se okrenuo prema Liliju. - Rok, jesi li čuo ovu tvoju pokornu kćerku! Ovu Nen Lili! Da li odobravaš ono što ona kaže?

- Bak, ne mogu reći ništa o njenim osjećajima govorio je Lili slomljenim glasom. - Ali, ako je još želiš... nakon ovog... pa, moja riječ još vrijedi.

- Čuješ li ovo, Nen? - prošištao je Hatavej bijesno prijeteći rukom. - Sva ova frka ni zbog čega!

- Radije ću umrijeti! Smrdljivi rakijašu! - planula je Nen, a njene riječi su ga poput užarenog ugljevlja pogađale u lice.

Ustuknuo je. Ovaj epitet, koji mu niko ranije nije podario, imao je snagu biča.

- Znači da i za to mogu da zahvalim tvom kravaru iz Kanzasa? - Oči su mu postale dva uska proreza, lice mu je posivjelo i zateglo se.

Ali, nije je zaplašio. I Nen je, poput Stiva, pokazala krv Lilijevih.

- Naravno, gospodine Hatavej - odgovorila je, osjećajući da je nešto tjera da kaže istinu koju bi radije sakrila. Čika Bil ju je povukao u stranu kako bi ostavio Džona samog sa Hatavejem.

- Smrdljivi kravaru! - vrisnuo je Hatavej i snažno zamahnuo desnom rukom.

Merser je mogao izbjeći taj udarac. Ali, nije uzmaknuo. Desnica ga je pogodila posred lica i malo je zateturao.

- Pogledajte samo! - Čika Bil je raširio ruke kako bi natjerao Nen, Stiva i Tes da se povuku. - Prokletstvo, ovaj luđak je sam sebe osudio!

Merser je povratio ravnotežu i prstima lijeve ruke dotakao zažareni obraz. Nije više hinio bijes koji u stvari nije osjećao. Samo se pojačao prezir prema ovom grmalju, a s tim i hladna izvjesnost šta treba učiniti. Ali, nakon Nenine odvažne i iznenađujuće izjave, Džon nije želio da Hataveja ubije pred njenim očima.

- Udario si me, Hatavej? - upitao je polako i hladno.

- Pa, ako nisi osjetio taj udarac, pokušaću ponovo - nacerio se grmalj sada siguran u sebe.

- Pogledaj ovu ruku - odjednom je povikao Merser ispruživši desnicu. Bila je to zaista snažna, lijepo oblikovana ruka. - Bak, deset godina nisam udario nekog čovjeka ovom rukom. Nikad nisam kopao rupe za kočeve ili obavljao slične poslove koje kauboji mrze. Nikad nisam nosio ni rukavicu! Da li ti to nešto znači, Hatavej?

- Prokletstvo! Naravno da ne znači, isto kao što mi ne znače ništa te tvoje bljezgarije - odgovorio je Hatavej, ali je lagao jer su ga

ta ruka, ili nešto u vezi s njom, ili Merserove nejasne riječi očito fascinirali.

- I pretpostavio sam da ne shvataš, pa nema smisla da ti govorim kako ti ne mogu s njom uzvratiti kompliment - otegao je Merser. - Ali, zato mogu upotrijebiti ovu.

Začuđujućoni brzinom koja je sviju iznenadila, pogotovo zbog njegovog mirnog držanja i govora, ispružio je ljevicu i svom snagom udario Hataveja preko nosa i usta. Hatavej je pao svom dužinom, a glava i ramena su mu prešli preko ruba verande. Ipak se desnom rukom ili laktom uhvatio za prvi stepenik. Njegovo lice bilo je lice iznenađene i pobjesnjele zvijeri. Krv je počela da lipti iz nosa preko usta i brade. Nešto u tom licu, u opasnom sjaju u očima otvorilo je branu Merserovom bijesu. Ako ne onesposobi Hataveja, moraće da upotrijebi oružje. Skočio je brzo poput mačke i nogom šutnuo Hataveja s verande. Hatavej se teško kotrljao i onda snažno tresnuo na zemlju.

Merser se spustio dvije stepenice s revolverom u ruci. Hatavej je ležao na leđima, s nogama na posljednjim stepenicama. Lice mu je bilo krvava mrlja i bio je dobro prodrman, ali ipak nije izgubio svijest.

- Vodite ga - oštro je naredio Merser njegovim pratiocima. - Brzo... ili ću ga ubiti!

Dvojica tipova brzo su prihvatili Hataveja i počeli da ga podižu i vuku stazom. Uspravili su ga, ali nije mogao stajati bez njihove pomoći. Izgledalo je da sikće i ječi. Osvrnuli su se lica izobličeni od straha.

- Recite mu da povuče revolver ako me ponovo sretne - povikao je Merser za njima. Sačekao je da odmaknu i tek onda se okrenuo prema verandi. Polako se peo uz stepenice sklanjajući revolver. Rok Lili je ustao da ga dočeka i Merser je primijetio kakav je ovaj čovjek bio prije nego što ga je alkohol uništio i fizički i moralno.

- Lili, nisam ništa drugo mogao učiniti - rekao je Merser izvinjavajući se. - Žao mi je što sam vas uznemirio, što sam pokvario vašu nedjelju i Nen uvalio u još veću nevolju. Ali, ovo sve se jednostavno desilo. Ipak vam moram reći da bih ga ubio da nije bilo Nen.

- Pa, zašto, do vraga, nisi? Mislim da bi Nen to mogla podnijeti - odvratio je Lili smrknuo. - Dojahao si ovdje, napravio si pravu zbrku i onda nisi okončao posao.

- Ali, sve ovo je bilo slučajno, Lili. Kako sam mogao znati?

- Hej, čovječe, da li ti to misliš da ja nemam pameti? - gundao je Lili. - Možda je bilo slučajno to što si otišao u polje sorguma. Možda. Ali, sve ostalo je išlo jednostavno. Ti i Nen i čika Bil jednostavno ste me zaskočili. I Stiv. Ali, nemoj me pogrešno shvatiti, Merseu. Posebno se radujem zbog Stiva. Znao sam da nešto nije u redu s tim momkom. Bak je zaista pogan čovjek. Ali, sve dok sam ja živ moja riječ će biti zakon. Jasno?

Nen mu je prišla nesigurnim korakom, vidno potresena i uzbuđena.

- Tata, molim te, nemoj otjerati Džona.

- Pa, curo, ko je to uopšte spomenuo? Jednostavno je dao otkaz. Sve mi se čini da bi ga ti možda mogla navesti da se predomisli. Ha! Ha!

Nakon toga je Lili, pognuvši se malo kao pod teretom, ušao u kuću. Njegova žena je krenula za njim.

- Oh, Džone, optužio nas je - prošaputala je Nen sa suzama u očima. - Ali, to nije bilo fer. Jadni tata! Više nikad neće ići uzdignute glave.

Gledala je Merseu očima vlažnim od suza ne krijući divljenje.

- Džone, ti si nas oslobodio. - Zatim je pobjegla.

Čika Bil je povukao Merseu u dalji kraj verande.

- Nije tako loše za kravara iz Kanzasa - zakikotao se. - Ali onaj Hatavej nije došao sebi. Bogami, Džone, vidio sam šta znaš i možeš. Da si povukao, bilo bi to pravo ubistvo. Ipak, mislim da si trebao to učiniti. Jer, kada ga ponovo sretneš, moraćeš ga ubiti. A on će ti negdje postaviti zasjedu.

- Hvala, čika Bile. Neću reskirati. Ovo je bilo gadno za starog Roka. Mislim, sve ovo kako je teklo, ali... Pa, ovo bih učinio u svakom slučaju.

- Svakako. Učinio si upravo ono što sam i očekivao osim što ga nisi ubio iako si imao opravdanje. Ali, sada nema svrhe da pričamo. Sve je gotovo i iz svega može da ispadne samo dobro. Hej, vidje li ti Nen kada je Hataveja nazvala smrdljivim rakijašem?

- Nisam, jer sam morao da pazim na njega. Ali, dovoljan mi je bio i njen glas. I njegovo lice! Uh!

- Bogami, trebalo je da je vidiš. Nen je prava Lili.

- Bile, mislim da ću malo pronjuškati po šumi.

Nedjeljni ručak nije bio uspješan. Rok Lili nije izašao iz kuće, ni ti se pojavio Ben. Jedini Stiv nije bio potišten i ćutljiv. Jednom ili dvaput, kada je primijetio da ga Nen posmatra iz kuće, Merse je osjetio i kajanje i zanos. U sjeni, njene oči su izražavale pustoš koju joj je donio. Ali, napokon, kada je sjela za sto, bila je blijeda ali pribrana i izgledalo je kao da ga ne primjećuje.

Gosti su odjahali ubrzo nakon ručka. Merse je popodne proveo u šumi i nije se vratio sve dok sunce nije zašlo. Čika Bil i Rok su, kao i obično, pućkali lule na verandi, ali pored njih nije bilo smeđeg krčaga. Zaplašena djeca postepeno su se smirila, ali ipak samo je mali Rok prišao Merseu. Uskoro su djecu poslali na spavanje. Merse je sjedio na stepenicama verande nadajući se da će Nen izaći. Nada mu je bila uzaludna.

Uskoro je ostao sam, prepušten mračnim mislima i pored svih očekivanja i slatkih nadanja. Popeo se na tavan i legao. Tek što je glavu spustio na jastuk, čuo je grebanje. Trgnuo se, prislonio uho na gredu i blago pokucao jednom. Bio je to njegov odgovor na ono što mu se, kako se plašio, samo učinilo. Uslijedila su dva lagana udarca. Znači, nije bila nikakva obmana. Nen ga je pozvala. Srce mu se diglo do grla kada joj je odgovorio i počeo da čeka suzdržanog daha. Vrijeme mu se odužilo, čežnja je počela da umire. A onda se čuo udarac, pa još jedan, gotovo nečujan i konačno treći, oštar, brz, kao da je sva slabost podlegla pred divljim, slatkim predavanjem. Merse je brzo odgovorio.

VI

Jednog dana u ranu zoru Merseer se iskrao od Lilijevih tobože u lov na poludivlju stoku što je slobodno lutala po šumi. Međutim, želio je da, ako to bude moguće, otkrije Hatavejevu pecaru i po mogućnosti uništi izvor bijele mazge. O svojoj namjeri izvijestio je čika Bila i taj dobričina samo je ozbiljno odmahnuo sijedom glavom ništa ne govoreći.

Dok je jahao sve dublje u šumu, prvo rumenilo zore promijenilo je čeličnosivo nebo iznad ruba velikog zida kanjona. Rumeno je zatim preraslo u zlato, blještavilom obasjavši okolinu.

Uskoro je skrenuo sa staze u gustiš hrastova i borova, manzanite i meskala i počeo da se uspinje stazom koja se rijetko koristila i na kojoj je našao tragove konja. Vodila je preko strmine do visoravni, među kedrove i smreku i konačno ponovo u tamu šume.

Ovdje je sve podsjećalo na sumrak, hladan i samotnan. Mir divljine kao da je pokušavao da razbije Merseerove misli o Hataveju i njegovoj bijeloj mazgi, ali nije uspijevaao. Čak ni pomisao na Nen nije mogla da rasprši njegovo neraspoloženje. Sati su brzo promicali dok se Merseer peo sve više i prolazio milje, stalno zaokrećući, krivudajući nekih hiljadu stopa iznad ravni. Padine su uskoro postajale divlje i neravnije. Borovi su ponovo ustupili mjesto nižem rastinju. Na mnogim mjestima morao je da sjaše i nastavi pješke. Kako su grmlje i tlo bili suhi. Pramenovi trave bili su sprženi i tamni; mrtva manzanita lomila se poput krhke ledenice.

Napokon je stigao do podnožja samog zida Rok Rim. Još uvijek se izdizao iznad njega, kao da ulazi u samo nebo. Još jedna nejasna staza presijecala je onu kojom je išao i vodila duž nepravilne litice. Ovdje je otkrio svježije konjske tragove, možda stare samo dan.

Merseer je odjahao do zavoja. Staza se ponovo spuštala. U Rimu se otvarao veličanstven amfiteatar. Bio je miljama širok i pružao se veoma daleko. Preko šarolikog ambisa izvirivali su vrhovi i strmine. Tu i tamo zasvjetlucalo bi tamnojubičaste stijene sa crnim pećinama kao tamnim očima. Daleko dolje u sredini ovog ponora krivudao je tamni kanjon.

Merser je bio siguran da Hatavej ne bi svoje poslove obavljao na vrhu Rok Rima zbog velikih snjegova zimi. Ali negdje u ovom lavirintu divljine pretpostavljao je da bi mogao naći skrovište, toplo zimi i daleko od svakog pogleda. Dugo je stajao i osmatrao. Nije vidio ništa što bi se moglo kretati, nije ugledao ni traga od dima. Okrenuo se kada je čuo daleki tutanj grmljavine iza sebe.

Sunce je tonulo i kroz guste crne oblake slalo sjaj bijesnog rumenila. Sa jugozapada je nadiralo mnoštvo malih blijedih oblaka. Bili su to vjesnici oluje. A ipak, nije bilo nikakvog drugog zvuka osim jećanja vjetra u stijenama. Ponor je ležao duboko u plavim i purpurnim sjenama. Sivi tonovi u blizini, maglovito rumenilo sunca na zalasku, samotnost, opasna sjena klanca, nadmoćni duh neizbježne i nemilosrdne promjene prirode od drijemeža do oluje - sve ovo je prožimalo i osvajalo Mersera. Vratio se na stazu i zagledao. Kakvo nedostupno mjesto! Moglo bi skrivati stotinu ljudi, tuce pecara. Vjetar je naglo naletio, cvileći u nišama litica iznad njega, predskazujući približavanje oluje.

Nešto niže, sa desne strane, Merser je ugledao kolibu. Pružiće mu zaštitu preko noći, a bio je siguran da neće nikog zateći. Hatavej se ne bi dugo zadržavao na mjestu koje se moglo lako naći i vidjeti iz daljine.

Poveo je Čelavka i uskoro se našao u uskoj klisuri prepunoj kamenja i borovih iglica. Put je bio opasan. Čelavko je nekoliko puta posrnuo, pa je Merser morao da ide ispred njega i vodi ga.

Merser je zastao kada je osjetio nagao trzaj uzde. Čelavko je prednjom desnom nogom upao u rupu između stijenja. Stajao je mirno, drhteći. Samo jedan nagao pokret i lako bi mogao slomiti nogu.

- Polako, momče, polako... - Šaptao mu je Merser kada je stao pored njega. Tapšao je konja po vratu i naslonio se na njega. Čelavko je polako, oprezno izvlačio nogu. Merser je odahnuo od olakšanja.

- Mogao sam ovo i očekivati. I ja sam neki pametnjaković - rekao je prezrivo.

Polako su krenuli dalje do zaravni na čijem je kraju Merser ugledao kolibu ispod visokog bora. S jedne strane rasla je manja

skupina omorika i tu je ostavio konja. On će prvo provjeriti da li je mjesto napušteno.

Merser je napravio širok krug. Nije bilo jasnih tragova koji su vodili do ili od stare kolibe. Vratio se po Čelavka i odveo ga bliže ulazu gdje ga je pustio da pase.

Otvorena vrata bila su široka i tamna. Unutra je bilo mračno i memljivo. Odavno ovdje niko nije boravio. Merseer je čuo trku miševa, klepetanje šišmiša. Spustio se na slomljeni prag. Spao mu je sombrero kada su kišne kapi počele da mu rose lice i počele da bubnjaju po drhtavom krovu. Bio je iznenađen što nema rupa u krovu iako su na nekim mjestima grede bile prilično odmaknute. Ko je sagradio ovu kolibu, kada i zašto?

Uskoro se Merseer pozabavio najosnovnijim poslovima. Nedaleko od kolibe otkrio je mali izvor i poveo Čelavka da pije. Zatim je kleknuo da se i sam napije svježe vode. Rasedlao je konja, nahranio ga žitom koje je ponio i pustio ga. Merseer je konja nabavio dok je bio sasvim malo ždrijebe i podigao ga. Nikad nije otišao daleko od njega.

Kiša je počela jače da pada i Merseeru je bilo drago što ima zaklon u kolibi. Otvorio je mali paket i pojeo meso i hljeb koje je ponio sa sobom. Postajalo je hladnije, ali je odustao od toga da zapali vatru. Bilo je suviše opasno. Sjedio je iza dovratka i posmatrao kako se spušta suton. Čelavko je pasao nekoliko stopa dalje. Merseer se rvao sa potištenošću i samoćom koji su ga preplavili. I, konačno, njegova mašta je nadvladala i on je ugledao vatru u ognjištu i užareno ugljevlje koje je popimalo mlo lice sa tamnoplavim uplašenim očima, crvenim usnama i nježnim ali tužnim osmijehom. I pored snažnog pljuska i tugovanja vjetra, čuo je jedan, pa dva i onda tri lagana udarca o zid brvnare.

Sada je već bilo tamno i Merseer je shvatio da je umoran. Legao je, spustio glavu na sedlo i navukao ćebe preko sebe. Ubrzo je utonuo u san.

Kada se probudio, kiša je bila prestala. Miris šume bio je svjež i čist. Nešto ga je mučilo i on je shvatio da je to stoga što nije napravio definitivian plan akcije kako da otkrije Hatavejevu pecaru. I onda, dok je spremao hranu za doručak, konačno je napravio plan.

Vratio se do staze i krenuo manje opasnim putem od onog kojim se kretao prethodne večeri i počeo da prati tragove dva potkovana konja - pažljivo je zastajao i osluškivao na svakom zavoju. Bio je siguran da će prije ili kasnije otkriti još jednu stazu ili nekoliko njih. Bilo je izvjesno da postoji više puteva koji su vodili u i izvan ove ogromne samotne rupe u Rimu.

Kada je sunce konačno skočilo iznad istočnog zida kanjona, postalo je i toplije. Uskoro je, međutim, staza zašla u još gušću šumu i Merseer je čuo šum potoka koji je jurio preko stijena. Mora da su ovo bile pritoke rječice koja je tekla u blizini ranča Lilijevih.

Satima je Merseer jahao duž uskog klanca oko stijena koje su postajale sve veće. Plašio je jato divljih gusaka u koje se nije usudio pucati. Tu i tamo kroz kakav otvor u gustoj šumi opazio bi Rim na istoku ili zapadu. Izgledalo mu je kao da se zidovi sve više približavaju, a da otvori kanjona s obje strane postaju sve uži. Jednom je čuo kako se preko potoka kotrlja kamenje i u istom trenutku ugledao crnog medvjeda. Naglo je došao do druge staze koja je presijecala onu kojom je išao. Tu je ugledao svježije konjske tragove koji su dolazili iz dna klanca i vodili ka zapadu. Stariji tragovi skretali su ka istoku i Merseer je osjetio lagan miris dima, iako ga nije mogao vidjeti. U stvari, u svakom pravcu nije mogao vidjeti dalje od pedeset jardi. Odlučio je da se vrati istim tragom na istok pješke i poveo je Čelavka nešto dalje do puta kojim je došao i vezao ga iza ogromne mahovinom pokrivena stijena. Skinuo je kožne nogavice i objesio ih o sedlo, uzeo pušku, a onda se predomislio i ostavio je. Nije bilo dovoljno otvorenog prostora da bi imao neke koristi od nje ako bi na nekog naletio. Kolt će mu biti dovoljan.

Kada se vratio do ispresijecanih staza, krenuo je prema šumu vode. Uskoro je, krivudajući, došao do samog dna kanjona. Otud je dopirao šum vodopada. Učinilo mu se da odnekud iza sebe čuje kotrljanje kamenja, ali nije bio siguran. Konačno je stigao do vode. Ovdje je tekla tiho dugim plitkim šljunkovitim koritom i nestajala niže iza ugla stijena odakle je dopirao šum vodopada. Vidio je konjske tragove koji su vodili od suprotne obale i pojavljivali se na mjestu gdje je stajao. Voda je bila bistra i hladna. Nekih pedeset stopa niže na površinu su izbijale oštre stijene. Išao je obalom i upravo se spremao da pređe preko vode.

Odjednom je osjetio strahovit udar metka kada je teška puška zagrmjela sa padine iznad njega. Pao je licem u vodu, ne mičući se. Malo niže niz vodu bio je zaklon. Kada bi njegov napadač samo povjerovao da je njegova zasjeda uspjela i da ga je ubio! Mercer je mirno ležao i plutao s vodom. Kada više nije mogao da zadržava dah, reskirao je da okrene glavu kako bi udahnuo vazduh. Vidio je da se nalazi nasuprot velike stijene na obali. Sa padine nije dopirao nikakav zvuk, niti se čuo ikakav drugi šum osim mrmorenje vode i vodopada.

Mercer je sam sebe psovao što je ispao budala. Bio je suviše siguran. Što je tiše mogao, otpuzao je iz vode do iza stijene i pogledao ranu. Metak je prošao kroz lijevo rame samo za centimetar promašivši ključnu kost. Mercer se i ne htijući stresao. Samo malo niže i rana je mogla biti fatalna. Ali, ni ova nije bila ništa manje opasna. Morao je na neki način zaustaviti krvarenje. Međutim, prvo je posušio revolver. Srećom, nije mu ispao iz futrole. Biće mu potreban ako taj neko ko ga je gađao bude želio da provjeri da li je njegova žrtva smrtno nastradala. Još uvijek nije bilo nikakvog zvuka ili šuma, pa se dao na povijanje rane. Vezao je maramu i pocijepao košulju. Bio je to slab zavoj, ali je ipak usporio krvarenje.

Zatim je Mercer počeo mučni uspon, uglavnom na koljenima i rukama, u pravcu u kome je, kako je vjerovao, ostavio Čelavka. Uspon je bio spor i bolan i ubrzo je počeo da osjeća slabost i vrtoglavicu. Ali, ipak je nastavio. Morao je da se vrati do konja i nekako uzjaše. Ako bude potrebno, vezaće se uz sedlo.

Mercer je shvatio da se mora sve češće odmarati kako se put više uzdizao. Postajao je sve slabiji. U jednom trenutku učinilo mu se da čuje glasove. Napokon, nakon podužeg čekanja, to je pripisao mašti. Ugledao je staru stazu iznad sebe i s lijeve strane skrivenu nišu gdje će, bio je u to siguran, naći Čelavka. Ali, morao je ponovo da zastane i dok je ležao dahćući, morao se boriti protiv nesvjestice koja mu je sve više prijetila. Da li je ovo, nakon svega, značilo kraj? Misli su mu bile zaokupljene s Nen i kako nije uspio dok je gubio svijest.

Malo kasnije je došao sebi. Kao kroz izmaglicu ugledao je prilike dvojice muškaraca i konja. Jedan je nešto govorio. Bio je to čika Bil.

- Pa, Stive, sreća za Džona da smo ga našli i sreća za nas da umiješ pratiti i tragove skakavca. Mislio sam da smo mi stočari u tome najbolji, ali vi iz šume ste nas pretekli.

- Možda ga ne bismo nikako našli da njegov konj nije nadigao onoliku buku. Znao je da je Merseer u blizini. - Bio je to Stivov glas.

Merseer je pokušao da sjedne. Otkrio je da mu je rana čvrsto povezana.

- Polako, mladiću - govorio je čika Bil. - Samo ti lezi dok sve ne spremimo za povratak. Biće gadno, ali ne toliko opasno kao kada bismo te ostavili ovdje ili ostali zajedno s tobom.

- Kako ste... me... uopšte našli? - upitao je Merseer.

- Pa, Stiv je naslutio da nisi baš otišao da razgledaš stoku, pa smo te lako pratili sve dok nisi napustio stazu. Srećom, brzo smo opet naišli na tvoj trag. Onda smo čuli i pucanj.

- Ko je pucao? - pitao je Merseer.

- Otkrili smo tragove dva konja koji su vodili na zapad iz kanjona. Stiv je poznavao te tragove. Bio je to Hatavej i njegov pardo Snajp Tvičel. Mora da su te vidjeli i krenuli za tobom. Pretpostavljamo da je Tvičel pucao. Hatavej se ne bakće s puškom i, ma kako da je pogan, nikad nije pucao čovjeku u leđa.

- Snajp... Tvičel. Upamtiću to ime, čika Bile.

- Ne znam zašto je pucao visoko. Snajp se lako ne uzbuđuje. Opasan je i s puškom i s revolverom i najveći dio života proveo je ovdje u Tontu - objašnjavao je Stiv.

- Čini mi se da se ne snalazim baš dobro u dobokoj šumi - Merseer se slabo osmjehnuo.

- Pa, očito nisi mnogo mislio kada si krenuo sam za Hatavejem i Tvičelom u kraj koji poznaju kao dlan svoje ruke i gdje ti nikad ranije nisi bio - mrštio se čika Bil.

- Čini mi se da si tražio Bakovu pecaru - nastavio je Stiv. - Nije u ovom kanjonu. On ovdje dolazi da bi se na vrhu Rima sastajao s nekim prijateljima.

- Znaš li ti gdje je? - pitao je Merseer.

- Ne znam tačno. Pretpostavljam gdje je, ali...

- Sada je dosta priče - prekinuo ih je čika Bil. - Moramo Džona odvesti kući.

Merser se jedva podigao. Koljena su mu klecala. Smjestili su ga u sedlo.

- Možeš li? - Glas čika Bila nije krio zabrinutost.

- Čelavko će vas pratiti. Nekako ću se držati. Hajdmo - Merser je iskrivio lice od boli.

Merser je i ranije bio ranjavan, ali nikad nije iskusio mučniji i duži povratak do kuće. Rana mu nije krvarila, al je bol bio nesnosan. Predveče su ga vezali za sedlo. Negdje kasno u noći učinilo mu se da ga nose na verandu, da čuje prigušene glasove, da osjeća dodir nježnih ruku.

VII

Bližio se kraj avgusta, ali Merseer se još nije oporavio od rane od metka koja sama po sebi nije bila ozbiljna s obzirom na druge rane koje je prije toga zadobijao. Ali, u ovom slučaju infekcija i upala, pogoršane dugim i mučnim jahanjem do kuće izvan kanjona, usporile su proces ozdravljenja.

Krevet mu je bio postavljen u istočnom krilu verande ispod prozora. Mogao je ispružiti ruku i dotaći borove grane koje su se gurale ka verandi. Dan je bio topao, snen i tišinu su prekidali samo mrmor vode i zvuci iz šume. Psi su spavali. Moze i Tajg, Nenini miljenici, imali su dužnost da bdiju nad Merseerom - bio je to potreban oprez s obzirom na pokušaj ubistva koji je bio gotovo smrtonosan.

Djeca su se igrala u šumi ili gacala po vodi. Tek u skorije vrijeme bilo im je dozvoljeno da se približe Merseerovom uzglavlju. Ta grupica mlađarije bila je tužna zbog bolesti oca koji je umirao u brvnari. Mali Rok je jedini zadržao nešto od svoje živosti tokom ovog tužnog perioda. A ipak, teško bi se moglo reći da nije znao ocijeniti ozbiljnost situacije.

Merseer više nije imao groznicu, tako da je ponovo bio svjestan svega što se oko njega dešavalo. Appetit i interesovanje za okolinu pokazivali su da se oporavlja. Posljednjih dana bilo je trenutaka kada je uživao i u patnjama i groznici, i to kada bi mu Nen previjala ranu i hranila ga i ponekad u sumrak klečala uz njegovo uzglavlje šapućući riječi za koje je vjerovao da su snovi. Bilo bi prijatno produžiti ovaj boravak u krevetu samo kada mu stalno ne bi bilo na umu da je život oca porodice Lili pri kraju. Merseer je mogao da čuje strašnu grmljavinu u dubini Lilijevih pluća i njegovo cviljenje za bijelom mazgom koja ga je tako nemilosrdno razorila. Čika Bil je ovo teško podnosio. Očito je obožavao starijeg brata. Ponekad bi sjedio pored Merseera ništa ne govoreći. Ali i on je, kao i ostali članovi porodice, čekao. Gotovo niko i nije mislio na poslove, samo su žene obavljale ono najosnovnije u i oko kuće.

Dan nakon Merseerovog sukoba sa Hatavejem, Rok je pozvao Bena da mu očita lekciju. Nije se predao kao što je to učinio Stiv. Kasnije je optužio Stiva da je dvoličan i nakon toga je uslijedila

svađa, što je dovelo do otuđenja među braćom. Čika Bil je otišao tako daleko da je bio siguran da se Ben ne može osloboditi Hatevejevog uticaja. Ben je odjahao i nije se vratio. Drugi dječaci su dobili šokantnu lekciju i vrtjeli su se uokolo sa strahom na licu i u ponašanju.

Tako je tog snenog ljetnjeg dana Merseer imao toliko toga na umu da je mogao otjerati neraspoloženje. Pred kraj popodneva toplina je popustila i iz šume je dunuo svježi povjetarac. U vazduhu se osjećao miris i dodir jeseni koja je već ostavljala rumenilo i zlato u tjesnacima Rima. Ječanje šume kao da je nagovještavalo umiranje ljeta. Preko velike doline Merseer je mogao da primijeti izmaglicu miholjskog ljeta. Srce prirode bubnjalo je sneno, ravnodušno na živote ljudi.

Mali Rok se uspeo uz stepenice i prešao preko verande ostavljajući blatnjave tragove iza sebe. Njegove krupne oči opazile su promjenu kod bolesnika.

- Kako si, Džone? - upitao je.

- Mnogo bolje, Rok. Groznica me je napustila. Ustaću za koji dan - odgovorio je Merseer.

- Strašno mi je drago. Pa, kada potpuno ozdraviš, nadam se da ćeš pokazati onom prokletniku Hataveju.

- Rok, zašto ne voliš Baka?

- Čuo sam šta su pričali čika Bil i Nen i Nen je rekla...

Uto se Nen pojavila na prozoru iznad samog Merseerovog uzglavlja.

- Slušaj me ti, Rok Lili! Dobro ću ti isprašiti tur ako budeš Džonu pričao gluposti! - povikala je ljutito.

Po tome kako se Rok žurno povukao, Merseer je naslutio da Nenine prijete nisu samo puste riječi. Merseer je pogledao u upale Nenine oči i njeno tužno lice.

- Kako ti je otac?

- Gore mu je. Neće još dugo. Oh, samo da znaš koliko pati. Voljela bih kada bi... kada bi se ovo što prije okončalo.

- Boli me što moram ovdje da ležim i što ne mogu pomoći. Ali, meni je uglavnom dobro, Nen.

- Džone, ja... plašim se da brzo ozdraviš - rekla je napinjući se preko prozora. - Gotovo sam poželjela da tako zauvijek ležiš.

- Pa, nije ti to neka fina želja, Nen. Ali, čini mi se da mi ne bi toliko ni smetalo kada bi se ispunilo ono što sam sanjao.

- Misliš ono što si buncao. Džone, nisi znao šta govoriš - odgovorila je, ali joj je rumenilo preplavilo blijede obraze.

- Nen, da li si ijednom klečala ovdje pored mene u sumrak?

- Jesam, svake noći i u početku, kada si bio slab zbog gubitka krvi, ponekad sam ostajala satima.

- Da li si me držala za ruke?

- Jesam... ponekad.

- Prislanjala lice uz moje?

- Da... da... priznajem.

- I poljubila me?

- Čini mi se da jesam. Znaš, i ja sam bila izgubila glavu.

Merser ju je dugo gledao, a srce mu se ogledalo u očima. - Draga Nen, večeras ću biti veoma bolestan.

- Da, hoćeš! - odvratila je i sigurno bi se nasmijala da nije bila toliko tužna. Ali njegov predlog je pogodio cilj i bio je uzbuđen zbog onog što je vidio.

Da li će doći noćas? Ali, razmišljao je, ako ona ne dođe kada se sve utiša, on će naći način da je dovede. Prozor iznad njegovog uzglavlja pripadao je sobi u kojoj je ona spavala s djecom. Samo je trebalo da se pretvara da je bolestan ili nemiran, ili žedan. A šta je naivni izgovor u slučaju ovakve ljubavi kao što je njegova? Ipak, kako bi samo bilo slađe kada se ne bi morao pretvarati!

- Nen mu je donijela večeru kasnije nego inače. U sumraku njene oči izgledale su neprirodno krupne.

Zlato je izbljedilo na Rimu i kanjoni su postali purpurni. Mrak je pao. Jedan od pasa bio je s druge strane rječice i lajao na jelena. Šišmiši su počeli da prelijeću između krova verande i drveća. Magarac je njakao, a tele je mukalo.

- Nen, slab sam kao mače - rekao je vedro. - Moraćeš da me nahraniš.

- Oh, zaboga - uzdahnula je, ali se Merser nije pitao da li je to dalje predavanje neizbježnom ili žaljenje zbog prepuštanja. Appetit mu nije bio slab.

- Nen, kada svi zaspu, dođi ovdje - naredio je, ali veoma nježno.

- N... ne... - zamucala je.

- Ako ne dođeš, ustaću i krenuti uokolo, mogu upasti u vodu, možda postati meta za novi metak i napokon ponovo dobiti groznicu - prijetio je.

- Džone, kako možeš tako... tako da... lažeš? - uskliknula je. -I okrutno je da me sada mučiš. Da li želiš da razgovaraš sa mnom?

-Da.

- O čemu?

- Pa... o svemu. Noću ležim budan i razmišljam. Kad zaspim, sanjam lude stvari. Kada bi bila uz mene...

- Ali, to... dolazila sam kada nisi bio pri svijesti! Sada si dobro, Džone?

Čuli su lagani korak čika Bila i to je bio znak za Nenin brz odlazak.

- Pa, curo, kako je ovaj naš bolesnik?

- Veoma loše, čiko.

Teksašanin je pipkao put u tami kako bi našao sanduk da bi sjeo pored Mersera. - Kako si, sine?

- Pa, opet sam dobro, čika Bile.

- Jutros mi se učinilo da si spreman da malo sekiraš Nen. Vidim da ležiš samo da bi te pazila.

- Tačno, čika Bile. Mogao sam jutros ustati. Ali, nebesa, kako samo volim tu djevojku!

- Bogami, ljubav sve pobjeđuje! Mislim da je to nešto najbolje u životu. Samo ona i mnogo boli. Ja i Rok smo zajedno odrasli. Voljeli smo istu djevojku. I sada on odlazi prvi. Pa, ne znam zašto se stvari odvijaju na ovaj način.

- Čika Bile, vjerujete li da će Rok brzo umrijeti?

- Svakako. Već ne zna za sebe. Popodne je imao halucinacije. A onda je postao drukčiji. I baš prije nego što je izgubio svijest, prepoznao me je; rekao je nešto o Stivu i Benu. Jadni stari Rok!

- Stiv i Ben! Pitam se na šta je mislio - zamislio se Merser.

- Pa, nije teško pogoditi. Dječaci su bili isti kao Rok i ja sve dok ih Bak Hatavej nije naveo na bijelu mazgu iako je sam nije dodirnuo. To mu je dalo snagu nad njima.

- I ja sam to shvatio. Čika Bile, imam jak dokaz protiv tog rakijaša i njegove bijele mazge.

- Do vraga sa Hatavejem! Njemu je dovoljno pokazati revolver. Ali, ona đavolska bijela mazga!

- Ne brini, starino. Ja sam zaplašio Stiva. Sigurno je da se sada moramo pobrinuti i za Bena i ostale dječake.

- Možda. Ako iko to može, onda si ti taj. Ali, Džone, treba učiniti nešto drastično. Mislim da nije dovoljno ubiti Hataveja. Svi drugi dječaci piju. A Ben nije tako otporan kao Stiv.

- Pronaći ćemo pecaru i uništiti je.

- To bi nam mnogo pomoglo. Kada dječaci ne bi mogli da dođu do pića, sigurno bi se brzo i odvikli.

- Može li se to piće kupiti u salunima u Rajsonu?

- Uh! Naravno da može.

- To je gadno, Čika Bile. Vidio sam mnogo mladih koje je uništio viski. Ali ova bijela mazga je izgleda strašnija.

- Džone, to piće gori samo što mu primakneš šibicu. A mislim da bi planuo i sam Rok kada bi u njegovoj blizini pripalio šibicu.

- Čika Bile, želio bih da pogledam tog Slajma Tvičela, negdje na otvorenom, licem u lice - rekao je Merseer mijenjajući temu.

- Do toga će doći prije ili kasnije. Tamo gdje je Hatavej, tamo ćeš naći i Tvičela. I moraćeš da ga ubiješ.

Merseer je osjećao ranu. Još je bila vrela i bolna na dodir.

- Čika Bile, nema čovjeka koji će ostati živ nakon što je ovako pucao u mene - Merseer se uzбудio.

- Svakako, mogu da te razumijem - složio se čika Bil. - Sjećam se da sam jednom čuo oca Vesa Hardinga, jednog od najvećih revolveraša u Teksasu, da bi gonio čovjeka koji ga je pogodio s leđa po cijelom svijetu samo da mu pogleda u oči.

Nakon ovog Merseer nije više bio tako razgovorljiv i čika Bil ga je uskoro napustio. Merseer je ležao jedva tjerajući raspoloženje koje bi nametnuo ovaj stari Teksašanin. Neprijatelj kao što je Snajp Tvičel nije nudio prijatne misli za počinak.

Malo-pomalo u brvnari su utihnuli svi zvuci. Moze i Tajg su se sklupčali ispred Merseerovog kreveta. Nekoliko zvijezda probijalo se kroz drveće. Rječica je i dalje mrmorila, uvijek istim pojem, a noćni

vjetar je hirovito uzdisao u šumi. Bio je u slatkom iščekivanju i kada mu je do ušiju dopro lak korak mokasina, čekao je kao preporođen.

Došla je tiho kao sjena i sjedajući na krevet pored njega potražila je njegovu ruku. Iako su mu oči bile navikle na tamu, nije mogao jasno da je vidi; samo taman obris glave i ramena i nejasno bi jedilo lica sa dubokim očima.

- Došla sam, Džone - jednostavno je šapnula.

- Hvala, Nen. Ja... nisam te očekivao - promrmljao je uzbuđen. - Ali, radostan sam što si došla.

- O čemu si želio da razgovaramo?

- Uskoro ćemo doći na to. Čika Bil me je malo oneraspoložio. Sutra ću ti ispričati šta mi je rekao. Ali, noćas sam želio da...

- Da - prošaputala je hrabreći ga, ali je oklijevao.

- Nen, ovo je čudno - tiho se nasmijao. - Molio sam se da budem sam s tobom. Sada sam zaboravio šta sam htio da ti kažem.

- Sigurno nije bilo nešto važno.

- Samo da te volim! - odvratio je stisnuvši joj ruku.

Čekao je. Glava joj je bila pognuta i to je bio jedini znak uzbuđenja koji je pokazala osim možda laganog podrhtavanja ruke. Mercer je naslutio svoj trenutak i da sada, kao što je uvijek bio prema Nen, mora biti iskren i direktan.

- Nen, bio sam sebičan što sam te nagovorio da ovdje dođeš - počeo je šapatom. - Bio sam gladan tvog prisustva... da te držim za ruku... da te osjećam... da možda izmolim poljubac. Nisam imao drugi razlog. Nisam mislio na tvog oca ili Stiva i Bena. Ali, sada kada si došla, odričem se svojih sebičnih želja. Reći ću ti jedno. Ako mi obećaš da ćeš jednog dana biti moja žena, biću najsretniji na svijetu. Ali ako me ne voliš... ako se ne možeš udati za mene... ipak ću ostati ovdje da bih ti pomogao oko braće... i da se borim za tebe.

Nen je kleknula pored njegovog kreveta i uvukavši lijevu ruku pod njegovu glavu nagnula se nad njega tako da mu je njena kosa dodirivala lice.

- Džone, ti si moj dobri anđeo!

- To mi je drago, Nen. Ali, to ne znači ništa. Ja sam grubijan, jahač. Ja nisam dobri anđeo. A i te kako bih želio da tebi budem takav.

- Ali, jesi - bila je uporna. - Zar nisi poremetio planove Baka Hataveja? Zar ga nisi razotkrio? Zar nisi ukazao Stivu gdje hrli?

- Sve je to tako malo, Nen. Ne zaslužujem tvoje dobro mišljenje.

- Zar u nedjelju uveče nisi čuo moje udarce nakon što si se svadio sa Bakom?

- Pomislio sam da sanjam.

- Pokucala sam. Jednom... dvaput... i onda, nakon kraćeg vremena... i treći put.

- Ko je sada anđeo? - odvratio je promuklim glasom, trudeći se da produži milinu ovog trenutka.

- Slušaj, ti sumnjičavi Džone. Ostala sam bez daha onog dana pored potoka. Zaljubila sam se u tebe. Ali nisam znala... i nisam bila slobodna da ti to kažem sve do nedjelje uveče.

- Oh, Nen, znači da me voliš?

- Džone, smijala sam se kada se govorilo o ljubavi j prema nekom izvan naše porodice. I zbog toga kako mi je u ušima uvijek odzvanjalo o tome kako Lilijevi vole. Oh zaboga! Sada to više nije smiješno. Kada sam otkrila da si to ti, jednostavno sam se prepustila. Zadrhtala bih na tvoj korak. Posmatrala bih te iz daljine. Žudila sam da me odvučeš u šumu i natjeraš me da otkrijem ljubav. Očešala bih se o tebe dok bih posluživala jelo. Izgledala bih naivno i nevino kada sam bila kriva. A prvih dana nakon što si bio ranjen, satima sam sjedila uz tebe. Noću bih došla kao i sada, i kada bi usnuo, ljubila bih te sve dok bi mi ponestalo snage. Eto, sada si me čuo!

- Nen! Ovo je samo još jedan košmar - povikao je izvan sebe.

- Nije, Džone, ništa ne sanjaš. Ovo je naša stvarnost i na koljenima klečim pored tvog kreveta. Pogođen si u leđa... gotovo usmrćen. Moj otac tamo leži na umoru. Ben je otišao u svoju propast. Oh, ovo nije nikakav san. Ovo je strašna nevolja... sve je istina!

- Zaboga, ne budi tužna u ovom trenutku! - preklinjao ju je. - Neka se moj san ispuni.

- Šta da radim? Zaboga, čovječe, zar ti nisam rekla?

- Nen, bi li sada mogla učiniti ono što si činila kada sam buncao i kada nisam znao?

- Vjerujem da... da, mogla bih - prošaputala je nagnjući se nad njega sve dok njen tamni lik nije zamračio zvijezde. Privukla ga je.

- Pa?

- Zamisli da ti još nešto kažem...

- Hajde, požuri.

- Volim te, Džone. I biću tvoja žena čim poželiš... kada tata umre.

Merser ju je privukao i svu svoju strast i zahvalnost slio na njene usne, obraze i oči. A onda, naglo je pustivši, promuklo je prošaputao: - Nen mila, idi na spavanje. Ostavi me ovdje budnog da razmišljam o tome kako da te zaslužim.

VIII

Dva dana kasnije Rok Lili je napustio ovaj svijet. Strepnje i napetost Lilijevih pretopili su se u tugu. Iako je bio strog i neumoljiv, ipak su ga obožavali. Sahranili su ga ispod omorika gdje su bili grobovi njegove majke i dvoje djece.

Ben Lili se nije vratio kući i čika Bil je zbog toga ozbiljno klimao glavom. Stiv je, kao najstariji sin, preuzeo očevo mjesto u porodičnim poslovima i na ranču. Na Merseovu ponudu da kupi dovoljno stoke da bi postao ortak na ranču, Stiv je odgovorio: - Bio bih sretan, Džone, kada nam Hatavej ne bi oduzeo zemlju i stoku.

- Bak neće dobiti ni ovoliko zemlje - odgovorio je Merseer pucnuvši prstima.

- I ja tako vjerujem - otegao je Čika Bil.

- Oh, vi muškarci - povikala je Nen nestrpljivo. - Ali, da li nam Hatavej može uopšte oduzeti ranč?

- Zbog čega? - smračio se Stiv.

- Zbog bijele mazge koju je prodao tati. On je dao riječ. Riječ jednog Lilija!

- Nen, taj dogovor ne bi mogao podržati nijedan sud - brzo se upleo Merseer. - Zaboravljaš da je destilacija viskija protivzakonita.

- Ali, tatina riječ nema veze sa zakonom. Stive, ti si sada glava Lilijevih. Trebalo bi da prepustiš ranč.

- Ja nikad nisam dao riječ, Nen - odgovorio je Stiv odlučno.

- Tatina riječ je i naša - nastavila je Nen ozbiljno. - Platićemo. Ti i Džon se možete skrasiti negdje drugdje u dolini. Naravno, Tes i ja ćemo pomoći.

- Čika Bile, šta ti kažeš? Čini mi se da je Nen u pravu.

- Naravno, Nen je u pravu. Podržaću je u svemu. Ali, svejedno, ne vidim nikakvog smisla u tome da sve vaše predajemo u ruke nekog koga smatram mrtvim - otegao je Teksašanin.

Nen je brzo pogledala od strica do Merseera i lice joj je pobijedilo.

- Mrzim da ti se protivim, mila - rekao je Merseer tiho ali podržavam čika Bila.

- Stive, pretpostavimo da ti i Nen sačekate dok Hatavej ne učini prvi korak - dodao je Teksašanin.

- To je lako. Hoćeš li se složiti s tim, Nen? Sačekajmo.

Pošto su ovo za izvjesno vrijeme odložili, Lilijevi su se dali na posao. Žene su se prihvatile posla, a dječaci su otišli u polje. Zaista je bilo dosta značajno i to da su pse i svinje poslali u polje sorguma. Merse se bacio na ozdravljenje. Nije mu bio potreban dobar savjet čika Bila ili Nenin molećiv pogled i usne da bi pazio na sebe. Imao je oči sokolove i sluh jelena. Samo je čika Bil sumnjao šta mu je na umu i, kako je bio pravi Teksašanin, nikad nije dopustio sebi da doda uglja na prigušeni plamen.

A onda je odjednom, kao grom iz vedra neba, došao udarac gori od smrti starog Roka. Elmer Lili se vratio iz Rajsona tako smeten i buncajući o nečem što se dogodilo da im je trebalo strpljenja da iz njega izvuku priču. Bak Hatavej je ubio Bena.

Svi osim Čika Bila vjerovali su da će se Ben vratiti da se pomiri sa Stivom. Bio je povodljiv, slab pri piću, ali kada je bio trijezan, bio je najvedriji od dječaka.

- Desilo se ispred Rajanovog saluna. Svi su bili unutra osim Baka, i pili. Takođe su se i svađali. Bio sam pored vrata i slušao nastojeći da nađem priliku da Benu ispričam šta se desilo sa ocem. Pretpostavljao sam da nije čuo - pričao je Elmer. - Ben se žalio Baku zbog novca. Rekao je da ne dobija dovoljno. Konačno je Ben ustao od stola gdje su sjedili i obratio se Baku: "Možda bi nekim ljudima koristilo da im ispričam šta znam o tebi i tvojoj družini, Bak. Uključujući i to gdje se nalazi tvoja pecara." Izrekavši to, Ben je okrenuo leđa i izašao. Vidio sam kako Tvičel nešto šapuće Baku.

Elmer je zastao da dođe do daha. - Pa, znate da je Ben počeo da nosi revolver. Krenuo sam za njim namjeravajući da ga zovnem. Ali baš tada se pojavio Bak i povikao: "I tako ti hoćeš da laješ i vratiš se kući, prokletniče." Ben je pobjedio i htio da odgovori. Dohvatio je onu revolverčinu i Hatavej ga je pogodio. Ben nije imao šanse. Bilo je to ubistvo. Kladio bih se da je bio raskrstio s njima i da se vraćao kući. I... pa, nemam više ništa da kažem.

Nakon ovih riječi Elmer Lili se uputio u šumu.

- Džone, ti i čika Bil izađite sa mnom... dalje od brvnare - rekao je Stiv smrknuto. - A vi ostali ostanite i čekajte.

Merser je kod mladića opazio narav Lilijevih baš kao i kod Nen. Stiv je bio bijel kao kreč, a oči su mu sjale prodornim sjajem i bile su tvrde kao led. Zaustavio se ispred borova.

- Čika Bile i ti, prijatelju Džone, ovo možete vidjeti samo na moj način - povikao je zvonkim glasom.

- A šta je to, sine? - pitao je Čika Bil.

- Ovdje neće biti mira dok Bak Hatavej ne bude mrtav.

- Pa, mnogo si rekao. Šta ti misliš, Džone? - hladno je upitao stari Teksašanin.

- Zaboga, nikad nije trebalo da ode tako daleko! - uzviknuo je Merser ogorčeno. - Zašto nisam pucao u tog kojota kada sam imao priliku?

- Auh! I ja te podsjećam na isto. Sada je prekasno!

- Žao mi je. Stive, to nisam učinio zbog Nen. Volim je. Ne bih volio da me vidi kako ubijam Hataveja. Nadoknadiću to... odmah!

- Džone, sada je za to prekasno - odvratio je namrštivši se. - Ja ću ubiti Hataveja. To je moja dužnost. Tata bi to od mene očekivao. Čak bi mi i Nen to dopustila.!

- Pa, Stive, slažem se. Jedan Lili mora da ubije tog smrdljivog rakijaša. Ili ću to možda i sam učiniti! - Čika Bili je bio odlučan.

Merser je bio utonuo u misli. Shvatio je Stivovo gledište, njegovo poštovanje vjere. I sada je brzo smišljao kako da pomogne momku.

- Slušajte me, obojica - rekao je iznenada. - U torbi imam još jedan ovakav revolver i mnogo metaka. Naučiću Stiva kako da brzo povuče oružje. Ovako! A kada to nauči, može vježbati gađanje sve dok ja ne vidim da je dobar u tome. I onda može krenuti za Hatavejem.

- I sada sam dobar. Uvijek mogu potući Baka.

- Ali, treba da budemo sigurni - upao je Čika Bil ubjedljivo. - Moraš da misliš na Tes, na Nen, i na svu drugu djecu. Zašto bi, do vraga, imalo reskirao?

- Koliko će ti trebati da budeš zadovoljan s mojim gađanjem? - pitao je Stiv. - Jer, ovo nije za čekanje.

Merser je izvadio metke iz svog revolvera i skinuvši pojas stavio ga Stivu oko pasa.

- Evo. Stavi revolver unutra. Sada, drži ruke prirodno. Povuci... brzo!

Stiv je bio samrtnički miran dok je izvršavao naredbe i pokazao je znatnu brzinu.

- Džone, pa on i nije tako spor - uskliknuo je stari Teksašanin zadovoljno.

- Da za sekundu nisi zastao da napneš revolver, bilo bi dobro. To bi dokrajčilo Hataveja. On je ubica, hladnokrvan i zao. Ali niko mi ne mora reći da ne zna povući revolver. Sada, gledaj mene. Kada zgrabim revolver, palac je tamo, na čekiću. Izvučem revolver... u stvari, izvadim ga kao da ću ga baciti na tebe. Težina i snaga spuštaju revolver. Udaraju čekić ispod mog palca. To oslobađa revolver. Ovdje je potrebna samo praksa. Sada pazi!

Merser je nekoliko puta pokazao ono što je objašnjavao.

- Čini to polako. Ja ne mogu vidjeti šta ili kako to radiš. Naravno, shvatio sam tvoju namjeru. Ali, pokaži mi... pokaži!

Stiv je bio blijed, znoj mu je oblijevao lice. Pogled mu je bio opasan.

Na to je Merseer pokazao kako on izvlači revolver i puca kako bi ga Stiv mogao shvatiti i bolje oponašati.

- Auh! Eto šta znači biti King Fišer ili Ves Harding, a da ne spominjem mog drugara iz Kanzasa. Prokletstvo! Daj mi taj revolver i donesi onaj koji ćeš mi posuditi. Čika Bile, smrdljivi rakijaš koji je ubio jadnog oca već je mrtav!

Mladi Lilijevi sinovi natovarili su Benovo tijelo na konja i doveli iz Rajsona i sahranili ga u grobu koji su iskopali čika Bil i Merseer. Čika Bil je vjerovao da je ovo još jedna oštra lekcija mlađim Lilijevim sinovima.

Pouzdana informacije i govorkanja koje je čika Biti čuo u Rajsonu samo su dodali ulje na vatru mržnje prema Hataveju. Takav zlobnik nije bio nepoznat Merseeru, koji je u Kansasu vidio mnoge loše ljude. Ali, izgledalo je da je Bak Hatavej zaradio loš glas tek posljednjih mjeseci. Drugi Hatavejevi u dolini odbijali su svaku vezu s njim. Nešto ga je zadojilo mržnjom.

Stari Teksašanin je zaključio svoj izvještaj: - Postao je opasan kao zvečarka. Sada se kune da će dojahati ovdje i nas Lilijeve otjerati sa Rokovog ranča.

- Hoće, baš kao i moj pokojni djed - odvratio je Merseer srdito.
- Ha! Ha! Svejedno, Džone, ovo mi se nimalo ne dopada.

Moramo nešto učiniti.

Bilo je kasno popodne i Merseer je sjedio na svom krevetu, a čika Bil na klupi. Čekali su poziv na večeru i vjerovali da su sami.

- Krenućemo odmah čim Stiv bude spreman za zadatak za koji tvrdi da je njegov - rekao je Čika Bil nakon kraće šutnje.

Odjednom se Nen nagnula kroz prozor i zgrabila Merseera za okovratnik kaputa.

- Auh! Znači, to je Stivova namjera? - upitala je.

Merseer je samo za kratko ugledao njeno tragično lice i sada je bio zarobljen i nije mogao da je vidi. Čika Bil je pokušao da ispravi grešku.

- Ne laži, čiko - rekla je Nen kratko. - Stiv se odnedavno čudno ponaša. I vidjela sam ga s revolverom velikim kao što je Džonov. Danas se cijelog dana čula pucnjava iz šume. Sada je lako sabrati dva i dva. Stiv će se boriti sa Hatavejem.

Merseer se osjećao uhvaćenim na daleko više načina nego ovim čvrstim nježnim rukama, a čika Bil je frknuo što je značilo da se predaje. Ni jedan, očito, nije imao šta da kaže.

- Džone, ako Bak Hatavej ubije Stiva, ja to nikad neću preboljeti - nastavila je Nen.

Sada je Merseer zgrabio njene ruke i prasnuo: - Nen, šansa je na strani Stiva.

- Ipak, ako si pošten, priznaćeš da Stiv možda neće uspjeti. Tek mu je devetnaest. Čak i to što je Lili neće mu mnogo pomoći. Bak je muškarac. On je već pucao a kada se razbjesni, postaje pravi đavo.

- Slušaj, Nen - planuo je Čika Bil. - Stiv neće ni da čuje o tome da Džon preuzme ovo na sebe. Morali smo da popustimo.

- Svakako, ja to razumijem. Ali, da li ste imali pravo da to učinite? Dosta toga sam podnijela, Džone. Više ne mogu. Zar treba pustiti Stiva da reskira? Strašno te volim i srce mi zastaje kada pomislim da ćeš ti da se sukobiš sa Hatavejem. Ali mi razum govori da on nikad ne može biti toliko mudar ili brz da bi ubio tebe.

Merseer joj je poljubio ruke.

- Nen, zaslužujem tvoj prijekor - rekao je. - Jedva da ima opravdanja za mene. Ali, ja se toliko plašim vas Lilijevih. Prvo tebe, pa onda tvog oca i sada Stiva! Jednostavno, ne mogu da objasnim šta sam osjećao. Sada sve to zaboravi i prestani da se brineš.

Poziv na večeru okončao je tu scenu i, kada je Merseer ponovo vidio Nen, izgledala je blijeda i hladna, ali nije bila toliko napeta niti su joj oči bile pune brige. Nakon večere prišla mu je.

- Džone, zaboravila sam da ti nešto kažem - prošaputala je. - Tes će biti ovdje u nedjelju i sigurna sam da će prozreti Stiva. Pobjesniće. Slomiće ga. Ne bi mogla zadržati Baka da se sukobi sa Hatavejem, ali će mu sigurno uskratiti šansu. Tes je samo djevojčica. Pa, ona se prestravi kada Stiv ode u lov na medvjede.

- Uh, volio bih da imam draganu koja bi se prestravila zbog mene - veselo je primijetio Merseer.

- Mnogo mi ti znaš o ženama, Džone Merseeru! - odvratila je i brzo se odmakla od njega iako se trudio da je zadrži. Kasnije je Bes, Nenina mlađa sestra, donijela Merseeru meso, hljeb i so da spakuje u bisage.

IX

Sljedećeg jutra u zoru Merseer se iznenadio kada je u konjušnici zatekao Čika Bila kako sedla konja.

- Dobro jutro, Džone. Jesi li to opet negdje krenuo? - upitao je veselo.

- Dobro jutro, starino. Izgleda da jesam - odgovorio je Merseer nasmijavši se.

- Pa, ovog puta nećeš krenuti sam. Osim toga, čini mi se da otprilike znam gdje je ta prokleta pecara - rekao je značajno. - Mogli bismo i svratiti tamo gdje si se ti uputio.

- U redu je, Čika Bile. Uhvatio si me i sada me povedi - Merseer se ponovo nasmijao. I ranije je jahao sa Teksašanima.

Sunce se još nije diglo iako je crna ivica Rima polako postajala ružičasta. Mraz se svjetlucao na panjevima i deblima i po purpurnim javorima, crvenom ruju; bronzana boja sikomora već je pokazivala da je jesen tu.

Pratili su put uz potok sve do nižeg terena gdje su borovi postajali rjeđi i gdje šuma nije bila tako bogata. Uskoro je potok zašao u žbunjem obraslu vododerinu. Divlji ćurani i jeleni bježali su pred konjskim topotom.

- Ovdje ćemo se uspjeti - najavio je Teksašanin pokazujući na suprotni žućkasti zid. Posljednji put su prešli vodu boje ćilibara i krenuli krivudavom stazom uz prašnjavi greben sve više i više, do mjesta odakle je Merseer mogao vidjeti ćelave grebene. Uskoro im se vidik izgubio i Merseer je dugo jahao, sad gore, sad dolje, uvijek okružen manzanitom i kaktusima. Zatim su se popeli do puta koji je vodio u šumarak s kedrovima i borovima odakle su napokon izjahali na stjenoviti goli greben koji kao da je krivudao i spuštao se miljama do plave praznine.

Merseer je ulazio u oblast koja ga se silno dojmila. Osim golih grebena posebno ga je privukla veličina tog kraja. Ti grebeni su bili miljama dugi, a klanci između njih široki i duboki, a oboje su strmo padali u tamno prostranstvo.

Čika Bil je vidio kraj iz drugog ugla.

- Ovo je proketo dobro mjesto za stoku, samo pogledaj travu
- primijetio je. - Ovo ovdje je pripadalo Roku sve dok mu Hatavej nije uzeo.

- Uh, ovdje čovjek može držati deset hiljada grla stoke! - uzviknuo je Merser zadivljen.

- Svakako. Pa, Džone, da ti nešto predložim. Hajde da se ti i ja udružimo s Lilijevim. Stiv i Nen će to podržati. Otići ću kući i likvidirati moje poslove sa stokom. Vratiću se i zauvijek ostati.

- Dopada mi se ta ideja - rekao je Merser srdačno. - Ja imam novaca, dovoljno da započnem sa stotinu grla. Stari, ovo ti je sjajno. Već mogu da zamislim kako razvijamo poslove.

- Svakako. I kradljivci takođe. Ali, možemo naučiti onu šestoricu Lilijevih dječaka... ne, samo petoricu! Ovdje leži bogatstvo, Džone.

- Da, čak i uz gubitke. Prvo se moramo osloboditi Hataveja i njegove družine. Zatim i svih drugih koji će sigurno doći. Dolaziće i ovčari.

- Prokletstvo, u pravu si! Već mogu da vidim veliku borbu između stočara i ovčara. Ali, mi smo prvi i možemo obezbijediti Lilijeve doživotno. Šta kažeš na to, Džone?

- Evo ti ruka, starino!

Sat kasnije jahači su daleko odmakli. Merser je osjećao da je ovo izuzetno mjesto. Daleko iznad, žute zidine izvijale su se u plavetnilo neba. A ovdje dolje zijevala su tri strane kanjona.

- To je ovdje negdje - nagovijestio je Teksašanin brišući oznojeno lice. - Danas je subota, dan kada Hatavej i njegova družina odlaze u grad i kockaju se. Svakog drugog dana osim subotom i nedjeljom možeš vidjeti kako se odavde izvija plavičasti dim. Hajdemo dolje, Džone, i okončajmo ovo sranje!

- Zar neka staza ne vodi dolje? Kako bi inače sav onaj sorgum prebacili ovdje?

- Svakako. Staza sigurno vodi dolje u vododerinu. Mi smo došli kraticom, prema Stivovim uputama.

Dalji spust je bio težak, čak i opasan. Put je bio gotovo okomit. Da nije bilo grmlja i kamenja, sigurno bi se skotrljali. Ipak su ubrzo stajali u uskom suhom koritu uz koji je išla jasna staza. Merser se sagnuo da osmotri konjske tragove.

- Stari su dva dana ili nešto više - rekao je. - Čini mi se da smo došli u pravi čas, Čika Bile.

- Svakako. Ali smo sišli na pogrešno mjesto.

- Samo polako i oprezno. Ako postoji ikakvo društvo za doček, želio bih da mi prvo njih ugledamo.

Oprezno su napredovali niz klanac. Sužavao se i onda otvarao u malu široku dolinu, raskošnu od skerletnog i zlatnog jesenjeg lišća. Jeleni koji su uokolo promicali bili su dokaz da tog dana nije bilo nepozvanih. Tlo je bilo prekriveno žirevima, brojni su bili medvjedi tragovi.

- Evo nas, a nikog nema kod kuće - Teksašanin je zadovoljno pokazivao prema nadstrešnici ispod desnog zida. - Nije veliki logor. Sada se pitam nema li Hatavej pecaru na nekom drugom mjestu.

Približili su se i uskoro otkrili ono što su tražili. Ništa nije učinjeno da se pecara sakrije. Očito je njen vlasnik smatrao da je kanjon dovoljno daleko da bude skrovište. Merse je namjeravao da sve ovo uništi. Veći zaklon je sadržavao snopove sorguma, vreće pune žita, police sa hranom, ognjište i dimnjak, grubi sto i stolice i, napokon, bezbroj smeđih krčaga, sličnih onom koji je Rok Lili ponudio Merseu u znak dobrodošlice.

- Pa, Džone, hoćeš li za sreću da okusiš koji gutljaj bijele mazge? - upitao je Čika Bil suho.

Merse se okrenuo i ugledao ga sa krčagom u ruci i mračnim osmijehom na naboranom licu.

- Evo, za Baka Hataveja! Neka pravi bijelu mazgu u paklu! - Otpio je i zakašljao se kao sipljivi konj.

- Starino, popiću malo samo da bih se pridružio tvojoj zdravici - odgovorio je Merse i uzeo krčag. Sekundu kasnije bacio ga je daleko od sebe.

- Ha! Ha! Zaista je smiješno šta to piće napravi na tvom licu. Ali nema ničeg smiješnog u tome kako se osjećaš kada popiješ.

- Uh! Nisam namjeravao da progutam, ali mi je skliznulo niz grlo. Hajde, Bile, da ovo počistimo!

- Navali i misli na Roka.

Merse je dohvatio malj i snažnim udarcima razrušio pecaru. Čudno, ali i ruševine su, kako mu se činilo, predstavljale istu prijatnju.

- A sada ćemo ovo okončati - otegao je stari Teksašanin i potpalio vatru.

Merser je uzjahao i zagledao se preko ćelavih grebena. Stub žućkastog dima izdizao se iznad kanjona u obliku pečurke i valjao se s vjetrom.

- Sigurno je da nije šumski požar - rekao je stari Bil. - Vjerujem da će ga primijetiti svaki čovjek u bazenu i početi s nagađanjem.

- Onaj dim ima nekako čudan izgled - složio se Merseer.

- Pa, Hatavejeva banda će biti mudra - rekao je Bil. - Džone, jesi li tamo dolje osjetio isto što i ja? - pitao je starina pokazujući na dimom ovijeni klanac.

- Ne mogu reći da sam išta osjetio - odgovorio je Merseer polako.- Previše sam se radovao.

- Pa, čini mi se da ne znaš mnogo o skrivenim pecarama. Ova koju smo uništili nije odavno radila. I bila je suviše mala da bi se u njoj pekla sva ona bijela mazga koju Hatavej rastura.

- Aha! Slutiš da ta bagra vodi veću pecaru?

- Tačno. Jesi li pogledao u onu gomilu sorguma?

- Jesam.

- Da li ti je ličila na onu koju gajimo?

- Bile, ne bih baš mogao reći.

- Pa, sigurno je da taj sorgum nije s našeg polja. Sav sorgum koji je Hatavej odnio s naših polja završio je na nekom drugom mjestu. Mogli bismo se kladiti da postoji još jedna, veća pecara.

- Prokletstvo! To sada sve komplikuje! Hatavejeva bagra će se pripremiti. Biće i borbe ako želimo i tu veću uništiti.

- Uh! Prvo moramo da je nađemo. A do borbe će ionako da dođe.

Nakon toga dvojica muškaraca pojahali su u tišini i krivudavim putem. Kada su se spustili sa ćelavih grebena, ušli su u gusto rastinje borova i kedrova. Taj pojas se postepeno smanjivao, borovi su postajali rjeđi, a otvorena i osunčana mjesta preuzimala su mjesta hladne sjene. Ruj se crvenio na stjenovitim padinama. Napokon su stigli do puta koji je očito vodio izvan brda, u široku ravnicu gdje se požutjelo lišće oraha isticalo na crvenkastom pijesku. Ravnica je

očito bila udolina koju je presijecalo suho riječno korito. Merser je prvi ugledao jahača koji je ulazio u udolinu sa suprotne strane.

- Ovo je Stiv ili sam ja magarac! - uskliknuo je čika Bil. - Baš me interesuje ko ono jaše s njim.

Uskoro su se jahači sreli na mjestu gdje je ogromni orah širio šaroliku sjenu preko puta. Merser je odmah primijetio da je Stiv smrknut. Njegov pratilac bio je tamnopusi muškarac koji je privukao Merserovu pažnju.

- Pa, Stive, otkud ti? Ja i Džon smo baš krenuli za tobom. Kako si, Koplis? Odavno te nisam vidio. Gdje si se uputio, sine?

- Krenuo sam da tražim Hataveja - brzo je odgovorio Stiv. - Pretpostavio sam da hoćete da me preduhitrite - rekao je gledajući u Mersera. - Ali, ovdje sam naišao na Koplisa. I on me je odvratio od nauma. Džone, mi smo stari drugari iz lova. Rukuj se sa Džimom Koplisom. Džime, ovo je prijatelj o kome sam ti pričao.

Koplisov odgovor i željezni stisak samo su pojačali Merserov prvi, povoljan utisak.

- Drago mi je kada mogu upoznati nekog Stivovog drugara - rekao je iskreno. - Dječaku su sada i te kako potrebni prijatelji.

- Hajdemo u hlad i da čujemo šta je bilo - predložio je stari Bil.

Sjahali su. Merser je vezao Čelavka za kedar. Kada se vratio, ocjenjivačkim pogledom prešao je preko vitke, snažne figure Koplisa. Čovjek je očito bio poluindijanac i kada je sjeo prekrstivši noge, Merser je bio potpuno siguran u to. Merser je skinuo sombrero i jaknu i obrisao vlažno lice. Nije mu izmaklo da ga Koplis pažljivo osmatra.

- Pa, govorite! - javio se stari Teksašanin razdražljivo.

- Striče, ti znaš da je tata bio uvijek protiv toga da idem u lov sa Džimom?

- Nešto malo, momče. Ali, nikad to nisam ozbiljno shvatao. Rok se kleo da mu je Koplis ukrao psa.

- Ni govora - poricao je Koplis cereći se Merseru. - Pas je sam došao u moj logor i više me nije napuštao.

- To sada nije važno - nastavio je Stiv. - Samo sam želio da obojica znate da smo Džim i ja drugari iz lova.

- Što se mene tiče, u redu je - odgovorio je Bil srdačno.

- Džim je krenuo da nas Lilijeve upozori - rekao je Stiv duboko udahnuvši. Oči su mu bile mračne. Merser je naslutio da se momak suočio sa nekom gorkom preprekom.

- Pa, to je fino od tebe, Koplis - otegao je Bil. - O čemu je riječ?

- Stari, nastaće pakao ispod Rima, a ja ću stati na stranu Lilijevih - odgovorio je Koplis.

- Auh. To nam je drago čuti - otegao je stari hladno. - Šta imaš protiv Hataveja?

- Moja majka je Apač. Ostalo je samo nekoliko članova moje porodice. Hatavej im prodaje bijelu mazgu.

Merсер je iz njegovih riječi osjetio inteligenciju i snažan karakter. Zatim je s posebnom pažnjom osmotrio njegovo tamno lice, prodorne oči, jaku građu, odjeću od jelenje kože, način na koji je nosio pušku i revolver za pojasom i vinčesterku na sedlu. Sve ovo kao i njegova intuicija ubijedili su Mersera da Stiv ima dragocjenog prijatelja i da Hatavejeva bagra ima opasnog neprijatelja.

- Koplis, zašto si toliko preuzeo na sebe? - pitao je stari Bil.

- Pa, Stiv ne bi mogao sam izdržati. Znaš šta se desilo Benu. Hatavej skuplja svoj klan i namjerava da slisti sve Lilijeve - odgovorio je Koplis smrknuo.

- Klan! - zinuo je stari Bil.

Merсер je ponovio riječ sa istim čuđenjem.

- Čika Bile, slušajte me ti i Džon - upao je Stiv. - Kada sam sreo Džima, jahao je k nama da nas upozori. I evo ga. Hatavej je jasno dobio upozorenje od svih prijatelja Lilijevih šta može očekivati. Moraće da ubije Džona i mene i sve naše muškarce ako želi da ostane u Tontu. Neko je saznao za Džonovu prošlost i razglasio uokolo. To je uznemirilo Hatavejevu družinu. Po Džimu, o tome se priča u gradu.

- Pa, sine, to neće nas uznemiriti - odgovorio je stari Bil.

- Vjerujem da neće. Ali to nije sve. Slučajno je Džim pratio trag konja tamo u blizini njegovog doma, gore među kedrovima iznad Rajsona. Džim je naišao na logor u Curećem potoku oko milju od grada. Tamo je pravi gustiš, što nudi odličan zaklon. Privukao se da vidi ko je tamo. I te kako se iznenadio kada je ugledao Snajpa Tvičela i trojicu braće Kvejl. Nisu imali tovara, što je značilo da je

logor privremen. Sigurno su čekali nekoga i Džim je vjerovao da je to Hatavej. Stoga se primirio i čekao. Popodne se oteglo. Nešto nakon zalaska sunca pojavio se Hatavej. Došao je pješke i donio hranu i krčag za momke. Džim tvrdi da to nije bio prvi susret i stoga se zainteresovao. Kada se smrklo, Džim se privukao bliže da čuje o čemu se radi. Pa da ne duljim, oni su se dogovarali da ubiju ili otjeraju nas Lilijeve. Prema Džimovoj tvrdnji, raspodijelili su stvari između sebe. Hatavej želi Nen i namjerava da je dobije bilo milom, bilo silom. Tvičel se namećio na naš ranč, a braća Kvejl će se zadovoljiti jednom Hatavejevom pecarom. Eto.

Usljedila je nijema tišina. Merseer je gledao od blijedog Stiva do Koplisa, koji je žvakao neko korijenje i gledao u pijesak. Stari Bil nije krio uznemirenost.

- Ko su Kvejlvi? - upitao je Merseer želeći da što bolje poveže sve konce.

- Posljednji mućak porodice Kvejl iz Misurija - odgovorio je Bil. - Bila su petorica sinova, stari Kvejl i nekolicina rođaka - gadni neki ljudi, čak i za ove naše krajeve. Rok mi je jednom ispričao da stari Roj Kvejl nije imao nikakvog autoriteta. On i dvojica starijih sinova ubijeni su u Prijatnoj dolini. Bili su konjokradice. Trojica mlađih momaka držali su se od tada dalje od Rajsona. Ne znam šta je bilo sa ostalim. Povremeno bismo čuli nešto o njima. Uglavnom ništa dobro.

- Ispričajte mi nešto više o tom Snajpu Tvičelu, koji je pucao u mene - nastavio je Merseer.

- Pa, rekao bih da je Snajp jedini u družini za kojeg bi se moglo reći da je opasan - to je tip tvog soja. Ima ono "nešto" i zna da barata s pucaljkom. I posljednji je od Tvičelovih. Bio je dječak kada je cijeli klan Tvičelovih satrt. Čini mi se da su Snajp i Kvejlvi u rodbinskim odnosima.

- Koplis, šta ti misliš kako će djelovati taj klan? - na kraju je upitao Merseer.

- Neće izazivati na otvorenom. Ali, Tvičel neće uzmaći ni od koga ili će, kao što znaš, pucati iz zasjede. Moramo se držati dalje od staza i u zaklonu.

- Pa, mislim da ćemo mi njih loviti umjesto da čekamo da oni nas love - otegao je stari Bil.

- To bih i ja predložio - upao je Koplis.
- A to bi, onda, značilo da im Nen i ranč ostavljamo slobodne - rekao je Stiv zabrinuto.

- Povešćemo Nen s nama - predložio je Merser.

- Bogami, dobra ideja - rekao je Bil klepnuvši se po koljenu. - Stive, mislim da bismo trebali Džona da izaberemo za vođu klana Lilijevih.

- Ne, ne osjećam se pogodnim za takvu odgovornost, ne protiv takvih grmalja. Koplis bi više odgovarao.

- I ja mislim tako, čika Bile - složio se Stiv.

- Odgovara mi - rekao je čika Bil. - Ali, prije nego što nastavimo s pričom i planiranjem, moram vam reći da smo Džon i ja uništili jednu Hatavejevu pecaru.

- Bogami, to je sjajno! Džimje vidio kako se iz kanjona diže žuti dim. Baš smo se pitali šta je to?

- Stive, ova pecara bila je u blizini ulaska u kanjon. Bila je mala i odavno nije radila. Negdje još uvijek postoji neka veća pecara.

- Hatavej dobro skriva to mjesto - odgovorio je Stiv.

- Mogu pratiti tragove konja natovarenih sorgumom čak i s konja - rekao je Koplis prezrivo.

- Pa, i ja sam to pomislio - stari Bil je trljao ruke. - I šta ćemo da radimo?

Koplis je ispušio cigaretu. - Imamo li dovoljno metaka? - upitao je i značajno potapšao svoj revolver.

- Nemamo mnogo. Mislim da bi bilo najbolje da koristimo vinčesterke - odgovorio je stari Bil.

Koplis je ustao. - Odjahaću u Rajson. Pogledaću malo uokolo. Dajte mi nešto novaca da kupim metke za vaše puške. Moja je ista kao i vaše i niko neće ni pomisliti da imam veze s vama. Sutra ću doći na ranč. Vi idite kući i držite se dalje od puta. Noćas pustite pse. Budite oprezni.

Odvezao je svog ćupavog konja i uzjahao. Pratili su ga pogledom dok nije zamakao.

- Stive, osjećam da će nam tvoj drugar mnogo značiti - primijetio je Merser.

- I ja sam siguran. Pa, Džone, on je najdivniji čovjek kojeg si ovdje u šumi vidio. Pogađa u vrat ćurane u trku. Puškom! Džim je

čudak. Nema prijatelja među bijelcima. Ja sam ga našao bolesnog u njegovom logoru ovdje. I donio sam mu hranu i lijekove. Sprijateljili smo se. Kakva sreća za nas Lilijeve! On mrzi i Hataveja i bijelu mazgu!

- Pa, bogami, doći će crni dani za klan Hatavejevih - zaključio je stari Bil. - Hajde. Krećemo!

X

Stiv je poveo pravo do brda. Nije bilo staza i rijetko su nailazili na čistinu. Crveni pješčani humci bili su prekriveni manzanitom, meskalom i drugim grmljem teško prohodnim i za konja i za čovjeka. Uzvisine su ustupale mjesto humkama a humke brežuljcima, a ovi su vodili do duge zelene strmine. Kada su i nju konačno prešli, Merse je vidio široku ravnu visoravan obraslu rijetkim zelenilom na ivicama, ali što su išli dublje, sve više su zalazili u oblast borova. Daleko iznad njih uzdizao se zlatom i tamom oivičen Rok Rim, koji je dominirao čitavim krajem.

Stoka i divlji konj su bili brojni, ali su jeleni bili još brojniji. Bilo je u izobilju i ptica i manje divljači. Stjenoviti klanac presijecao je plato i brzi potok boje ćilibara razveselio je Merseov pogled. Divlji ćurani razbježali su se u gustiš. Stiv ih je doveo na ugaženu stazu i ovdje su konji krenuli sporije. Na otvorenim mjestima Merse se često osvrtao. Činilo mu se da Ćelavi greben postaje sve nedostupiliji i neravniji kako su se više uspinjali. Iz tamnog kanjona još uvijek se uzdizao žućkasti dim.

Tog dana Merse je dobio uvid u kraj koji se zvao Tonto bazen. Nije mu bilo jasno otkud riječ "bazen". Kako god, Merse je osjećao kao da sa svojim sombrerom dotiče najdivljiju, najgrublju i najljepšu oblast u kojoj je dosad jahao.

Zalazak sunca zatekao je jahače na napuštenom ranču. Srušena brvnara i ari zemlje zarasle u korov i žbunje svjedočili su o zaludnosti truda pionira.

Od ovog mjesta do Lilijevih nije bilo daleko. Merse je prepoznao gola polja, mrtve avetinjske borove koji su tu i tamo stajali na čistini i, konačno, daleko preko ravni, izvirivao je krov velike brvnare. Još mnogo prije nego što su jahači došli do ograde, Rokovi psi su snažno zalajali. Dojahali su do verande na kojoj su izvirivala zabrinuta lica Stivove porodice.

- Stigli smo, a gladniji smo od pustinjaških pasa - povikao je stari Bil razdragano.

Merse je primijetio Nenino ozareno lice, a zatim blistave oči njene braće.

- Spremite nam jelo - pozvao je ponovo Bil. - Mi ćemo rasedlati konje.

Tišim glasom je rekao Merseru da upozna Nen o posljednjim događajima, a da Stiv isto objasni braći Dentonu i Džordžu, a on sam će pripremiti gospođu Lili za ono što im se moglo desiti.

- Hej, drago mi je da si došao kući - rekao je mali Rok dok se Merser umorno peo uz stepenice. Dječakov vedar pozdrav i milo lice ozarili su Džona, pa je veselo odgovorio. - Kako si, sinak. Bogami, vratio sam se kući i drago mi je što vas sve vidim.

- Jesi li nam nešto donio?

- Nisam, Rok. Vidio sam ćurane, ali su bili prebrzi.

- Ne volim ćurane - Rok je prezrivo odmahnuo rukom.

- Sinak, donesi mi kantu vode, sapun i peškir. Sav sam crn od ovolikog jahanja. Ovaj tvoj brat Stiv zna da umori čovjeka.

Merser je pozvan na večeru. Kasnije je razgovarao sa Bilom i Stivom. Složili su se da mogu samo čekati i osmatrati dok se ne vrati Koplis. Djeca su spremljena za spavanje. Stiv je otišao sa braćom, a stari Bil je potražio snahu u kuhinji. Merser je uživao u miru i cigareti sjedeći u velikoj stolici, na kojoj se stari Rok često odmarao, kada je Nen izbila iz sjene. Brzo je sjela na njegovo krilo, poljubila ga i sa uzdahom spustila glavu na njegovo rame.

- Uh, baš je strašno kada nekog voliš - prošaputala je.

- Nekog?

- Da... nekog. Džone, kada sam te vidjela, bila sam tako radosna da me srce gotovo izdalo.

- Ni moje nije mirno. Ali, ne bih svoje mjesto zamijenio ni s jednim čovjekom na svijetu.

- Sada? - upitala je meko.

- Sada ili kasnije.

- Oh! Džone, možda bi se mogao pokazati kao bolji ljubavnik prije nego što nas zadese nove nevolje.

Merser se nasmijao i brzo nadoknadio propušteno. Zatim joj je detaljno ispričao šta se tog dana dešavalo.

- Denton je primijetio dim iz kanjona. Znači, vas dvojica ste spalili pecaru. Džone, bio je to crn dan za Hataveja kada si me sreo na potoku.

- Bogami, i ja tako mislim. Ali, ovaj rat klanova, kako ga je nazvao Stiv, dosta toga komplikuje.

- To me ne plaši toliko koliko kada ti i Stiv idete sami uokolo.

- Stari Bil tvrdi da će ovaj klan Hatavejevih dobro upamtiti sve nas pošto je s nama i Indijanac Koplis.

- Čula sam kada je tata pričao o njemu. Odličan lovac. Tata je bio ljubomoran na njega. Ali, bez obzira na to da li su u cijeloj dolini Apači, ipak ću se brinuti kada nisi ovdje. Sada će mi biti još gore, Džime. Neću biti sigurna.

- Najdraža, neću se više odvajati od tebe.

- Šta? - Nen je podigla glavu.

- Nećemo se razdvajati. Po onome što je Koplis čuo, Hatavej namjerava da te uzme milom ili silom. Zato ćeš jahati s nama.

- Džone? Ti... ti ćeš me povesti? - zinula je.

- Naravno. Tako ćeš, mila, obući mušku odjeću, jahati, spavati na otvorenom, pucati. Znaš li uopšte da gađaš?

- Mogu pogoditi tvoj sombrero pet puta iz šest gađanja na stotinu jardi.

- Odlično. A s recimo tri stotine jardi?

- Sigurno bih mogla pogoditi čovjeka - odgovorila je smrknuvši se.

- Da li bi pucala u Hataveja ako bi morala? - Merser je bio radoznao.

- Da li bih? - Stresla se. - Oh, Džone, osjećala bih se bijedno cijelog života. Ali, ako bih morala...

- Nadam se da nećeš - prekinuo ju je čvrsto je uhvativši za ruku. - Nen, možda ćemo krenuti već sutra. Moraš se spremiti. Ja ću ti pomoći.

- Mili, sve mi se čini da bih ja trebala da pomognem tebi. Ne zaboravi da smo mi rođeni u šumi i da poznajemo Tonto. Jutros si odjahao bez bisaga. Trebao si ponijeti kuhano meso ili suhu govedinu, so, suhe jabuke, hljeb.

- Oho! Pa, izvinjavam se, gospođice Lili. Sretan sam što me moja buduća žena nikad neće pustiti da odjašem bez hrane.

- Oh, Džone... ne... ne šali se - povikala je privijajući se uz njega. - Ja jesam Lilijeva, ali ja sam... ja sam ipak samo djevojka. Tvoja buduća žena! Oh, hoće li se to ikad desiti?

- Nen, bio sam u daleko opasnijim situacijama i sukobio se sa opasnijim ljudima nego što je Hatavej. Oni jesu brojniji. Ali, nama Koplis mnogo znači. Jedino Tvičela iz cijelog tog društva smatram opasnim.

- A braća Kvejl! Sjećam se Rubija i Dajamonda. Čudna imena za dječake. Oni su blizanci. Bili su na igranci godinu prije nego što sam otišla u Teksas. Zgodni đavoli. Zbog njih su me morali ranije odvesti kući.

- Draga moja Nen, možda ti tvoji obožavatelji mogu da gnjave djevojke i prave gužvu na igrankama, ali vjerujem da se ne mogu mjeriti sa Stivovim prijateljem i tvojim skromnim kaubojem.

- Oh, Džone, mili, poljubi me.

Ujutro su Mersera probudile vjeverice koje su trčkarale po strehi. Spavao je duže nego obično. Jedan od Lilijevih dječaka cijepao je drva. Miris dima dopirao mu je do nosnica. Sjeo je zbacivši ćebad sa sebe. Bilo je hladno. Zlatni i crveni zraci svjetla provlačili su se kroz šumu do širokog krova nad verandom. Očito je sunce upravo izvirilo iznad istočnih vrhova. Divlja ćurka blebetala je visoko na padini, a onda se čula i truba jelena. Merse je osjetio radost zbog ovako prijatnog jesenjeg jutra. Ali, dok je navlačio čizme, sjetio se prijatnije koja se nadnijela nad Lilijeve. Sve je odmah postajalo drukčije. Kao da su mir i ljepota šume bili samo laž. Merse je odmahnuo glavom. Zemlja je bila čudesna i život je bio dobar, ali gdje god je jahao, u prerijama, u gradovima stočara, među brdima i pod borovima, uvijek je bilo i uvijek će biti slabih, pohlepnih i zlih ljudi. Možda su oni pravili ravnotežu u životu. Kako god, i s njima se trebalo sresti i ubiti ih. Merse je cijenio svoju vrijednost bez žaljenja ili gorčine.

Umio se ledenom izvorskom vodom. Zatim je otišao da pogleda konje. Izbrojao je dvadesetak na pašnjaku između konjušnice i brvnare. Sreo je Stiva, koji je nosio naramak drva.

- Zdravo, Džone. Jesi li čuo blebetanje ćurana?

- Čini mi se da jesam. Uh! Nisam lovio deset godina.

Kada se Merse popeo na verandu, sreao je jednog momčića koji mu se učinio poznat.

- Dobro jutro, Kansas! - Bio je to glas koji bi uvijek prepoznao.

- Nen! Neka sam proklet! Nisam te prepoznao. Hmmm.... Izgledaš kao pravi jahač!

- Hvala, Džone. Ja... plašila sam se da bi svako na milju mogao vidjeti da sam djevojka.

Na sebi je imala sivu bluzu sa crvenom maramom i farmerke uvučene u čizme. Visoke potpetice malo su je izdužile i otkrivale vitkost, ali niko ne bi mogao pogriješiti u ocjeni da li je djevojka ili mladić.

- Pa, s te daljine sigurno ne bi. Uh! Prokleta mi je drago što nećemo jahati s takvim momcima s kojima sam ja nekad jahao.

- Zašto? Da li se stidiš mene?

- Izgledaš tako zgodno da bi zaludila svaku družinu.

- Džone, ako su tvoji stari drugari poput tebe, sigurno ne bih voljela da ih sretnem.

- Hej, Nen, šta to govoriš? Oni jesu grubi momci, ali su najdivniji drugari na svijetu... kada su u pitanju djevojke.

- Eto zato, kauboju. Ja sam nestalna. Hoćeš li tako cijelo jutro stajati i buljiti u mene?

Doručak je prošao kao obično. Djeca su bila bučna i gladna. Dječaci su žurno jeli kao da žele da što prije izađu iz kuće. Očito su bili navikli na Neninu odjeću za jahanje jer nisu komentarisali. Stari Bil, međutim, nije imao apetita kao inače. Brzo je izašao. Merser i Stiv su mu se uskoro pridružili.

- Šta ćemo raditi? Ovuda se vrtjeti i čekati Koplisa? - pitao je Stiv nestrpljivo.

- Sine, mogao bi se malo naučiti strpljenju. Ovo će možda potrajati sve dok snijeg ne padne.

- Striče, griješiš. Neće nimalo trajati.

- Kako si to zaključio?

- Računam na Džima Koplisa. Ja sam jedini Lili koji ga poznaje. Uvijek je mrzio Hataveja. Nisam vam rekao. Hatavej je bacio oko na Džimovu sestru. Bacili su i drugi momci u Rajsonu, ali Džim je nekako najviše protiv Hataveja. Džim nije blesav. On u ovom našem sukobu vidi svoju priliku. Zna da Apači u ovom kraju nisu mnogo omiljeni. Nimalo mu ne bi išlo u prilog da ubije bijelca zbog nekog svog obračuna. Ali, ako ima opravdanje za borbu, onda će, bogami, doći do pravog krvoprolića.

- Pa, što prije Koplis započne, i nama će biti lakše - stari Bil je odmahnuo glavom.

- Možeš se kladiti da će početi još danas - zaključio je Stiv ubjedljivo.

- U redu. Moramo biti spremni da krenemo čim se Koplis pojavi, naravno, ako nas želi. Stive, donesi očeve revolvere. Metke, takođe. Neka žene pripreme bisage. Trebaće nam ćebad. Noći ovdje postaju sve hladnije.

Pripreme koje su obavljali sljedeći sat podsjetile su Mersera na pripreme potjere koja bi kretala tragom kradljivaca. Djeci je sve izgledalo uobičajeno. Mali Rok je, međutim, primijetio da mu se sve čini da je još uvijek rano za lov na medvjede. Stiv bi povremeno ostavljao poslove da bi stao na verandu i pogledao uokolo.

- Džim će vjerovatno otpočeti prije zore. Trebalo bi da je već ovdje - konačno je rekao.

Uskoro je zalajao jedan od pasa.

- Mir! Može! - uzviknuo je stari Bil.

- Čujem konje - rekao je Stiv tiho.

Merser nije bio lovac sa izuzetno dobrim sluhom, ali je imao sluh kauboja i potvrdio je Stivovu izjavu.

- Šta? - upitao je Bil.

Stiv je pokazao prema stazi kod konjušnice. - Ne može biti Džim. On bi došao kraticom, preko visoravni.

- Vjerovatno su naši konji - primijetio je Teksašanin hladno.

- Džone, pređi potok i pogledaj prema donjem dijelu ograde. Staza ide tim pravcem. I prikrij se. Ja ću pogledati dolje oko konjušnice.

- Pripazi se, sine - posavjetovao ga je stric.

Stiv je sišao s verande i krenuo ispod drveća. Nen je izašla upravo u trenutku kada je Merser krenuo.

- Šta je to? - upitala je. Oči su joj sijevale.

- Čuli smo konje, Nen. Pogledaću preko polja - odgovorio je.

Merser je skakao s kamena na kamen preko potoka i požurio kroz gustiš do polja. Zatim je oprezno izvirió. Nije mogao primijetiti nikakvo kretanje. Osluškivao je. Septembarski dan je bio topao, miran, magličast - početak sanjivog dana. Odjednom je promukli smijeh zaparao njegove uši. Dopirao je od konjušnice. Merser se

micao tamo-amo nastojeći da proviri kroz gustiš. Drveće i grmlje bilo je suviše gusto. Iznad i s desne strane konjušnice dizala se crvena uzvisina na kojoj su rasli crveni kedrovi. Pošto je to bio jedini istaknuti dio u tom pravcu, prirodno da je privukao Merserov pogled. Mozak mu je brzo radio. Zatim je ugledao nekog čovjeka kako se uspinje sa stražnje strane ove uzvisine. Prikradao se. Nisu ga mogli vidjeti ni iz pravca brvnare, ni konjušnice. Merseer je uhvatio odsjaj sunca na puški. Zastao je da razmisli. Ovakvo čovjekovo ponašanje nije se slagalo sa glasnim smijehom koji je maloprije čuo ni ti sa udaranjem konjskih kopita. Jedan jahač je bio nemaran dok se drugi prikradao. Šta je to moglo da znači?

Sjetivši se Stiva, požurio je natrag namjeravajući da dođe do staze ispod brvnare. Izgubio je malo vremena prelazeći preko vode. A onda je nekoliko uzastopnih pucnjeva dalo krila njegovim nogama. Iz gustiša je izašao baš u trenutku kada je Stiv jurio prema brvnari. Krv mu se slijevala niz lice. Očito je bio pogođen, ali srećom ni u pluća, ni u noge. Merseer je bio siguran da neko goni mladića. Izvukavši revolver, Merseer se držao zaklona i ubrzo je provirio iza grmlja da pogleda stazu. Dolazili su konji bez jahača. Zatim je odjeknula druga puška, iza konjušnice i s višeg položaja. Odmah je povezo taj pucanj sa čovjekom kojeg je vidio kako se prikrada iza stijene. Grubi povici i puščana paljba zaustavili su Merseera. Na stazi koja je vodila prema konjušnici nije bilo ni ljudi, ni životinja. Merseer se okrenuo i vidio Stiva kada je ustrčao uz stepenice na verandu gdje su ga dočekali Čika Bil i žene, očito zaplašeni. Na to je Merseer požurio ispod drveća do dvorišta i brvnare gdje je pozvao prisutne na verandi da ih smiri i popeo se preko visoke ograde.

Stiv je sjedio smrknut i punio vinčesterku. Stari Bil je, sa revolverom u ruci, čučao iza ograde.

- Ovdje su, Džone - rekao je promuklim glasom.
- Gospođa Lili je gurala zaplašenu djecu u kuhinju;
- Nen je krvavih ruku brisala Stivovo lice maramom.
- Da vidim, Nen - rekao je Merseer i skočio pred Stiva.
- Oh, Džone, ne mislim da je tako loše - plakala je.
- Đavola nije! - cvilio je Stiv. - Ništa ne osjećam!

Ako išta, onda je Merseer odlično poznavao rane od metka. Otkrio je ranicu iznad Stivove sljepoočnice.

- Bogami, prošlo je blizu. Nen, donesi vode i čistog platna. Operi i odmah poveži.

Sa uzvikom olakšanja i radosti Nen se digla i potrčala u kuhinju. Merse je uzeo pušku, naslonio je na ogradu i počeo da je puni.

- Gospođo Lili, ne puštajte djecu van i nastojte da se sklone iza stvari - nastavio je. - Pa, Stive, da čujem šta se to dogodilo.

XI

Stiv je napunio pušku i naslonio se dok su mu krv i znoj kapali s lica. Nen je dotrčala noseći vodu i zavoje i kleknula pored njega.

- Samo mi nemoj stavljati te krpe preko očiju i požuri - dahtao je.

Merser je budnim okom pratio okolo da li se išta miče. Stari Bil je išao s jednog na drugi kraj verande, povremeno zastajkujući da pogleda prema šumi. Situacija je postajala sve napetija jer su se i dalje čuli pucnji iz puške i zujanje metaka.

- Mora da dolazi od konjušnice - primijetio je Bil. - Ako zapucaju u ovom pravcu, neće biti dobro.

- Ne mogu vidjeti donji dio brvnare. Ipak, moramo da pazimo da ne naleti neki zalutali metak - odgovorio je Merseer pogledajući Nen. Između mjesta na kome je stajala i pravca odakle su se čuli pucnji stajalo je nekoliko džinovskih borova.

- Prokleti rakijaš! - prosiktala je. - On nije čovjek. Da puca u brvnaru punu djece!

- Stive, reci mi šta se desilo? - pitao je Merseer.

- Toliko sam bijesan da ne mogu ni da mislim - odgovorio je momak. Ali, Merseeru je bilo jasno da je i isto toliko preplašen.

- Koliko si daleko odmakao prije nego što su te pogodili? - navaljivao je Merseer jer je htio da čuje detalje.

- Sve do kapije.

- Dotle? I šta si onda vidio?

- Grupu jahača... mora da ih je bilo desetak. Neki su bili sjahali i vezivali su konje. Vidio sam Hataveja...! Bio je gologlav i njegova žuta griva se vijorila na vjetru. Uh, samo da sam ponio pušku! Bilo je predaleko za revolver. Hatavej je pokazivao uokolo i izdavao naredbe. Najbliži mi je bio jedan od braće Kvejl. Prvi me je ugledao. "Eno jednog!", povikao je i zgrabio pušku. Odjednom kao da je odustao. Zakleo bih se da sam vidio kako mu prašina izbija iz kaputa. Padao je kada sam čuo puščani pucanj odnekud iz visine. Metak je prošao kroz njega. Uh! siguran sam da znam ko je to učinio. Okrenuo sam se i potrčao, stalno idući u cik-cak liniji. Počeli su da pucaju u mene. Da li sam čuo pucanj? Pa, volio bih da kažem

tati da jesam, a zrno mi je prošlo pored glave. Osjetio sam kako mi je opržilo uho.

- Ha! Sreća je na našoj strani - zagraktao je stari Bil. - Ali, koji je vrag probušio onog Kvejla? Mora da si pogriješio, sine.

- Ni govora! Vidio sam kako zastaje... kako se hvata za grudi... posrće i pada. I poznat mi je zvuk one puške.

- Koplis!

- Ko bi drugi!

- Pa, kada dobro promislim...

Tup! Metak je udario u zid brvnare, ispod strehe.

- U redu je, Nen. Upadaj unutra - rekao je Stiv. - Auh! Slušajte samo onu viku. Sve mi se čini da ova pucnjava nije namijenjena samo nama. Šta ti misliš, Džone?

- Stive, vodi se dvoboj između Hatavejeve bagre i našeg prijatelja Apača. Vidio sam ga kako se penje sa stražnje strane crvene uzvisine.

-Ne!

- Bogami, jesam, Stive. Mora da ih tuče otuda.

Sada su puške sve jače odjekivale, a olovni projektili su postajali sve bliži i glasniji. Stari Bil je naslonio pušku na ogradu i dugo ciljao prije nego što je opalio.

- Momci, pogodio sam jednog - bijesno je zarežao. Sve mi se čini da su neki iza ambara, a neki iza konjušnice. Vrpolje se.

Meci su nastavili da zvižde kroz lišće i granje, da udaraju u brvnaru. Nisu bili česti, ali se Merseer ipak brinuo. Nije bio navikao na ovakve napade. Potrčao je preko verande da pogleda iz Bilovog ugla.

- Stive, uzmi kutiju sa mecima i skoči s verande sa svoje strane - povikao je. - Pođi uz potok i privuci se iza njih. Ja ću krenuti na lijevo, kroz grmlje. Koplis ih tamo drži. Mogao bi oboriti nekolicinu. Ako nasrnu na brvnaru... pa, mi ćemo ih dočekati. Bile, ti pazi iz kuće.

- Odlična ideja. Ovo postaje prokleta vruće. - Stari Bil je ušao u brvnaru i provirio pušku kroz prozor. Stiv je skočio s verande i nestao. Dok je Merseer žurno punio džepove mecima, iznad glave mu je zapjevao metak manjeg kalibra. Proletio je negdje, ali se nije čuo udar. Uto se čuo krik nekog od djece. Nen je vrisnula.

- Nen! - povikao je Merser dok mu se srce grčilo. Shvatio je da je metak proletio kroz pukotine između greda.

- Oh, Džone! Pogođen je mali Rok - odgovorila je užasnuta. Merser je bijesno opsovao. Htio je da skoči prema kuhinjskim vratima. Ali, to ne bi ništa pomoglo.

- Je li... je li... Nen, nemoj mi reći da je...

- Oh, ne znam. Oborilo ga je. Bio se podigao da vidi šta se to događa.

- Slušaj, djevojko, prvo se smiri i onda nastoj da zaustaviš krv - vikao je Merser oštrim glasom. - Dentone, pazi kroz prozor. Ali, nemoj pogriješiti i pucati u mene ili Stiva. Pokušaćemo da im se privučemo.

- Oh, Mersere, ne ostavljaj nas ovdje! - preklinjala ga je Nen izašavši na vrata lica bijelog kao krpa i ruku umrljanih krvlju.

- Nen, ovo je borba - odgovorio je oštro. - Priberi se. Razmisli. Koplis je tamo. Stiv je otišao uz potok. Ja ću kroz gustiš. Siguran sam da ćemo ih potjerati.

Merser je požurio s verande i uputio se između borova. Prikradao se brzo ali oprezno, osluškujući puščane pucnje. Bili su povremeni. Onda je vatra utihnula. To je moglo značiti svašta, ali je ipak prihvatio kao povoljnu okolnost. Došao je do ograde voćnjaka i skrenuo na lijevo, a onda se predomislio. Malinjak mu je pružao pogodan zaklon, ali je bio predaleko od staze. Ako bi Hatavejevi ljudi krenuli stazom i kroz gustiš s bilo koje strane, želio je da bude u blizini. Napokon je stigao do jednog kraja ograde pašnjaka. Ovdje je bio prilično dobar zaklon a i pružao mu je mogućnost da osmotri i ambar i konjušnicu. Dopuzao je do ugla i legao izvirujući kroz donji dio ograde. Pogledom je tražio Stiva, međutim, zbog stijenja i grmlja bilo mu je nemoguće da išta razazna. Ponovo se zagledao. Usred širokog prostora između ambara i korala ispred crvene uzvisine ležalo je tijelo nekog muškarca. Iza ambara, u daljem uglu, vrtjela se grupa osedlanih konja - bili su nemirni i nervozni. Postepeno su se udaljavali od ambara. Očito je da su napadači bili s lijeve strane, u konjušnici.

Merser je bio jedva stotinu jardi udaljen od konjušnice. Imao je jasan pregled okolnog terena i odmah bi uočio kretanje neprijatelja. Bez sumnje se nisu usuđivali da se pomaknu iz straha

da bi ih oštrooki Apač mogao vidjeti. Osim toga, ako bi i Stiv pronašao isto tako sigurno i pogodno mjesto, klan Hatavej bi se našao u škripcu, osim ako se ne bi primirili do noći. Merser nije smatrao da je Hatavej strpljiv i suzdržan.

U tom trenutku, pojavio se oblak dima na suprotnom kraju od Mersera. Beng! To je Stiv stupio u akciju. Merser je čuo kako metak cijepa drvo. Uslijedio je bijesan povik i nakon toga ljutitu mješavinu svađalačkih glasova. Zatim je sa uzvisine odjeknuo pucanj. Merser je vidio kako se iza patuljastih borova uzdiže oblačić dima. Promukao uzvik bola zaustavio je svaku drugu buku osim trktanja i toptanja konja.

Puščanim mecima zasuta je uzvisina, ali to nije brinulo Mersera. Znao je da će Apač promijeniti položaj čim opali. Meci su udarali o kameni zid iza drveća. Tada je Stiv ponovo otvorio vatru. Beng! Beng! Još dvaput je brzo opalio, a teški meci su udarali o zid konjušnice kao tupa sjekira po mekom drvetu. Čuo se još jedan jauk. Stiv je otkrio neke skrivene ljude. Merser je cijelo vrijeme na oku držao ambar. Čuo je pucnje i vidio dim. Konačno je ispod strehe ugledao veliki otvor gdje su grede bile razmaknute. Brzo je poslao olovo u taj otvor. Podigao je bjelkastu prašinu i odvalio komad drveta.

- Ovo je pravi pakao! Snajpe, opkoljeni smo! - povikao je užasnuti glas.

Prepoznavši taj glas, Merser je uzeo vinčesterku i brzo opalio nekoliko uzastopnih metaka u rupu ispod krova. Ovo je izazvalo pravi pakao. Dvojica ljudi brzo su trčali preko uskog prostora između konjušnice i ambara. Iako je Merser brzo pucao na drugog čovjeka, ipak nije bio dovoljno brz jer je metak samo podigao prašinu iza njega. Merser je počeo da ponovo puni pušku.

Odjednom je nešto pogodilo ogradu iznad njegove glave - bio je to snažan udarac koji je rascijepio ogradu. Merser se otkotrljao na lijevu stranu i pao pljoštimize na zemlju. Neki odličan strijelac je vidio njegov dim. Hladan znoj oblio mu je čitavo tijelo. Njegov nemar zasluživao je svaki prijekor. Zar je ovako mislio na Nen Lili? Izvirujući ispod ograde očekivao je da vidi kako dim izlazi iz rupe na ambaru. Ali, kada je došao očekivani metak, nije bilo dima. To mu je bilo čudno. Trenutak kasnije magličasti oblak treperio je u liniji

Merserovog pogleda. Nesumnjivo je dolazio sa velikog kedra nekoliko jardi od ambara.

Oprezno je podigao pušku iznad ograde. Iza onog kedra ili u samoj krošnji bio je neki čovjek. Kada je vidio oblačić dima koji je dolazio ispod drveta, Merseer je upravio svoju pušku u tom pravcu. Ali, prije nego što je uspio povući obarač, odjeknuo je pucanj sa uzvisine. Uslijedio je tresak, puška je ispala iz ruku čovjeka koji je tupo pao na zemlju. Smrknut i ozbiljan Merseer je otkrio još neko komešanje među granama. I kada je mala vitka prilika krenula, Merseer je bio spreman. Brzim metkom oborio je tog tipa. Vrišteći, čovjek se skljojao kao ranjeno ptiče iz ambara.

U tišini koja je uslijedila najednom se čuo prodoran glas.

- Tvičel! - glas je dopirao od konjušnice.

- Šta hoćeš? - čuo se kratak odgovor iza ambara.

- Opoljeni smo.

- Prokletstvo!

- Prokleti Apač! Slistiće nas!

- Pa, rekao sam ti - javio se hladni zajedljivi Tvičelov glas. - Ti se ne bi našao s tvojim čovjekom na otvorenom. Morao si da započneš ovo puškaranje. Bak, nemaš šanse ni za lijeka.

- Šta da radimo? - bjesnio je vođa.

- Šta ti hoćeš da radiš - da se boriš ili da bježiš? - uslijedio je grub odgovor.

Hatavej se nije udostojio da odgovori. Do Mersera je dopro zvuk tihog govora. Odmah je uslijedilo bučno otvaranje vrata, odjeci koraka. Ljudi u konjušnici probili su se na onoj strani koja nije bila izložena Stivu i Koplisu. Merseer je vidio kako tamne prilike promiču pod kedrovima. Zatim je jedan čovjek izletio iz ambara, a za njim još dvojica koji su vukli ranjenika. Prostor između ambara i konjušnice bio je tako uzak, akcija tako brza da Merseer nije mogao ni na koga da nacilja. Ali su zato i Stiv i Koplis ponovo otvorili vatru. Oštri povici, prodorni zvižduci i udaranje kopita i pucketanje suhog granja uskoro su se pretvorili u topot konja u trku.

Merseer se podigao i sjeo na visoku ogradu, a onda skočio i pozvao Stiva.

- Hej! - čuo se divlji povik i Stiv je izbio iz grmlja i zakoračio na stazu. - Hajdemo, Džone. - Bio je gologlav, a lice mu je bilo smrknuto

i bijesno.

- Polako. Bolje da pozoveš Koplisa - odgovorio je Merseer, još uvijek pažljivo osmatrajući uokolo.

- Hej, Džime! - povikao je Stiv.

Povik je dopro sa uzvisine. Uto se pojavio i Džim sa napetom puškom, spreman i sumnjičav.

- Svi njihovi konji su otišli, Džime - pozvao ga je Stiv.

Koplis je mahnuo i počeo da se spušta sa uzvisine. To je za Merseera i Stiva bio signal da nastave dalje. Približili su se čovjeku koji je ležao ispred konjušnice. Metak mu je prošao kroz srce. Lice mu je bilo usko, avetinjski bijelo.

- Jedan od Kvejllova - objasnio je Stiv. - Ali, nije ni Rubi ni Dajamond. Njih poznajem.

Čekali su Koplisa, ali im se nije pridružio. Umjesto toga otišao je do konjušnice i otvorio vrata. Stiv i Merseer su krenuli za njim. Vrata su bila rascijepljena od metaka, a sa unutrašnje strane vidjeli su se krvavi otisci prstiju. Hatavejevi ljudi pobjegli su kroz stražnji dio koji je vodio u koral. Merseer je iskusnim okom opazio tri odvojene neravne linije koje su nastale od čizama ljudi što su išli prema konjima. Zaokretali su pred kapijom korala koja je bila otvorena. Na kamenju su se vidjele krvave mrlje. Merseer je pratio te rječite tragove do čistine i do ruba šume. Kada se je vratio, Stiv je išao prema ambaru. Merseer je krenuo za njim primijetivši da im se Koplis nije pridružio.

- Ovdje je još jedan - pozvao je Stiv pokazujući čovjeka kojeg je Merseer vidio kako pada sa kedra. Ležao je kao prazna vreća. - Negdje sam ga viđao - nastavio je Stiv. - Čini mi se da je jedan od Tvičelovih ljudi. Koplis ih je pozvao. - Uzeću konja. - Šta da radimo sa leševima? - pitao je Merseer. - Uh! Ostaviti ih lešinarima - odgovorio je Stiv. - Koliko znam, treba da krenemo Hatavejevim tragom dok je još svjež.

Stiv je uklonio revolver mrtvog čovjeka dok je Merseer podigao pušku koja je ležala pored njega.

- Merseere, ti si ustrijelio ovog tipa - primijetio je Stiv.

- Prokletstvo, nisam. Upravo mi je bio na nišanu kada ga je Koplis oborio. Bio je još jedan u krošnji. Spustio se brzo kao vjeverica. Ali, osakatio sam ga.

Krenuli su dalje i vidjeli da je Koplis prisvojio Kvejlov opasač i revolver.

- Požurimo - rekao je Stiv.

- Ti idi dalje, drugar. Ja ću pripremiti konje. Dobro pazi na sebe. Mali Rok je pogođen. Nen mi nije znala reći je li opasno ili nije. Ali, sve mi se čini da nije dobro.

- Oh, ne! - zaječao je Stiv i pojurio.

Merser je čekao Koplisa na mjestu gdje je zapadna staza vodila od puta. Bio je smrknut. Motao je cigaretu. Bio je navikao na krv i puškanje. Ali stezalo ga je u grudima zbog opasnosti koja je prijetila Nen i povrede malog pametnog Roka. Hatavej i Tvičel će mu životima platiti za današnji dan. Tonto nije bio dovoljno divlji da ih sakrije.

Koplis se pojavio vodeći konja.

- Džime, bio si ovdje u pravo vrijeme. Kako se to desilo? - interesovao se Merser. - Da li si išao njihovim tragom?

- Ne. Sinoć su pravili gužvu u gradu. A ja sam se uokolo vratio. Kasno su odjahali u svoj logor. Kada sam u zoru prošao, u blizini njih nije bilo. Dostigao sam ih ovdje idući preko visoravni.

- Koliko ih je bilo?

- Devet ili deset. Nisam siguran.

- Recimo deset. Dvojica su nastradali, a siguran sam da su trojica ranjeni. Nije tako loše za novi klan i za jedno jutro.

- Mogao sam ubiti Hataveja. Promašio sam ga i drago mi je. Želim da Stiv ubije tog kučkinog sina!

- Pa, ne čekaj to. Ja sigurno neću. Znaš, Džime, pogođen je mali Rok.

Koplis se smrknuo i odmahnuo glavom. - Loše. Hajdemo, Merseru, za njihovim tragom.

- Hatavej se pokazao kao kukavica, Džime. Trebalo je da čuješ kada ga je zvao Tvičel. Sve mi se čini da se ta bagra neće održati zajedno.

Merser je pretpostavljao da je Koplis shvatio koliki je uticaj Hataveja nad ljudima. Mogao je da ih vodi pićem ili kupujući slabe i zle tipove, ali kada je došlo do prave borbe, pokazali su koliko vrijede.

Koplis je otišao u brvnaru dok je Merseer okupljao konje. Zatim se uputio prema verandi. Stari Bil ga je čekao. Koplis je raspakivao svoj zavežljaj.

- Nije ispalo tako loše, ha? - pitao je stari Teksašanin.

- Kako je dječak? - interesovao se Merseer.

- Pa, dosta dobro. Vjerujem da će se mali Rok izvući.

Merseer je otišao u kuhinju da pogleda. Tamo je bila gospođa Lili, blijeda ali pribrana, zauzeta oko peći. Dočekala ga je sa osmijehom. Merseer je na vratima sreo Nen. Oporavila se i sada je izgledala odlučna i puna samopouzdanja.

- Rok se odmara, Džone - rekla je pokazujući na blijedo dječakovo lice na krevetu. - Užasno sam se prepala.

- Gdje je pogođen?

- Između grudi i desnog ramena. Izvadila sam metak.

- Dobro! Ti si pravi doktor. Jesi li ranu dobro očistila? Prijavi meci prouzrokuju trovanje krvi.

- Ne brini se zbog toga, Džime. Natopila sam ranu bijelom mazgom.

- Pa, da sam proklet! Dakle, i taj otrov je za nešto dobar. Nen, odmah idemo za Hatavejevim tragom.

- Stiv mi je rekao. Drago mi je. Sve dok živi, moje prisustvo ovdje znači opasnost i za majku i za djecu.

- Osjećam da to još neće dugo potrajati.

- Majka kaže da će se osjećati sigurnije kada krenemo. Denton će odjahati preko visoravni do ranča Džonsovih i dovesti neku od žena, pa vjerujem da nećemo imati brige da ih ostavimo ovdje. Ali, biće mi strašno jer neću znati kako je mali Rok.

- Nen, moglo je biti i gore. Otjerali smo ih. Ima i mrtvih i ranjenih. Ovo je kraj Hataveja.

- Hvala nebesima! Osjećam da je on pogodio malog Roka. Evo metka. Vidiš, nije iz revolvera 44.

Merseer je proučavao olovo. Ako nije griješio, metak je ispaljen iz vinčesterke. Vratio joj je metak.

- Jednom ćemo i to saznati.

- Džone - pozvao ga je Stiv. - Idemo.

XII

Stari Bil je jahao prvi kako bi odvukao mrtvog Kvejla i bacio ga među stijenje. Ali, Merseer je bio siguran da ovo nije izmaklo oštrom oku Nen. Njen mir, blijedo odlučno lice i činjenica da se nijednom nije osvrnula svjedočili su da je prihvatila neizbježno.

Koplis je od jahao naprijed ni ne gledajući u tlo gdje je Hatavejeva družina ostavila tragove. Bilo je očito da Indijanac, poznat ne samo kao najbolji lovac nego i kao najbolji tragač u Tontu, nije kao i kauboji motrio tragove iz sedla. Tragovi kopita bili su primjetni, ali je Merseer morao pažljivije da zagleda kako bi na zemlji otkrio mrlje od krvi. Vjerovao je da bjegunci nisu mogli brzo napredovati zbog ranjenih drugova. Nisu imali dovoljno vremena da povežu rane, te je Merseer jedva prikrio zadovoljstvo kada je ugledao skerletne mrlje na blistavom zelenom lišću manzanite, crvene tačke na zguljenim stablima duž puta i ljepljiva mjesta u prašini.

Koplis je vodio grupu. Ako je i bila postavljena zasjeda, on se nije mnogo brinuo. Ali je i on, kao i Merseer, dobro znao da Hatavej neće oklijevati da postavi zasjedu. Hatavej je vidio da su mu ljudi pogođeni, možda je i sam osjetio snagu metka i bio je spreman za borbu. Nije bilo vjerovatno da će Tvičel ili Kvejlovi ostati da vode Hatavejevu bitku ako je on pobjegao.

Uskoro je krivudava staza skrenula sa visoravni. Merseer je pogledao veličanstveno gorje Rima, oivičeno zlatom i tamnim nijansama, prošarano crvenilom i zelenim stepenastim padinama i ispresijecano kanjonima obojenim jesenjim bojama. Do ušiju mu je dopro huk vode. Nije više tekla polako, zastajkujući, nego je jurila niz dolinu prema mračnim, kamenim zidovima oivičenom labirintu vidljivom sa polja ranča odozgo. Ovdje je bila boje ćilibara, iste boje kao i lišće. Sikomore, javori, vrbe i breze nadsjenjivali su vodu čudesnom mješavinom žutog, purpurnog i bakrenog sjaja. Na prvoj terasi uske doline stajala je brvnara od grubog drveta, usamljena u polju rijetkog kukuruza. Na vratima se pojavila žena neuredne duge plave kose. Zalajao je pas. Koplis je išao dalje, ne gledajući ni lijevo ni desno. Nen je objasnila Merseeru da tu živi naseljenik po imenu Hokins i da je skloniji Hataveju nego Lilijevim.

Jahači su prešli potok gdje su konji zastali na dubini do koljena da bi se napili hladne bistre vode. Na suhom kamenju na obali vidjele su se vlažne mrlje koje su ostavili konji bjegunaca. Nisu im dozvolili da se napoje. Potok je pravio široke zaokrete i uskoro je dočekaio manju pritoku nakon čega je usporio tok, slijevajući se u tamna plitka jezera ispod velikih borova. Odjednom se ukazala još jedna brvnara koja nije imala ni dvorište ni polje. Vrata su bila zatvorena. Koplis je još dvaput prešao rječicu i onda krenuo dugom stazom na kojoj su ležale debele naslage borovih iglica. Ovdje je vodič usporio konja. Merseer nije jahao ovoliko daleko, možda pet ili nešto više milja od kuće Lilijevih. Uskoro je ujahao na veliku čistinu gdje su dim i krov brvnare i stoka koja je pasla govorili o prisustvu naseljenika. Desno od ovog ranča, na rječici, počinjao je put za Rajson: dvadeset milja. Konjska kopita odavno nisu podigla prašinu na tom putu. Ali je zato staza koja vodi niz rječicu bila tamna i vlažna nakon nedavnog prolaska konja. - Pa, Džone, ovdje je početak Tonto puta - najavio je Bil. - Vodi do Paklene kapije, gdje ćemo, siguran sam, naći naše prijatelje. Ovo nije nikad bio prijatan put.

Krenuo je za Koplisom u uski prolaz u zelenilu. Nen je pošla za njim, a Merseer za njom, Stiv je bio na kraju. Način putovanja je bio značajno promijenjen. Sada su jahali u nizu i sporo. Rječica je ulazila u klanac i staza je išla uz nju, preko stijena, na lijevu obalu. Sjena je bila duboka i hladna; grančice su stršile sa mahovinom pokrivenih stijena; trnje je paralo po čizmama jahača. Rječica je naizmjenično grmila i uljuljkivala se, zavisno od brzine.

Napokon su konji izašli na otvoreno. Merseer je ugledao širu dolinu sa strmim brdom obraslim borovima na zapadnoj strani, koje se uzdizalo do oble kupole tamne od drveća.

- Brdo mrtvog konja - objasnio je Stiv. - Ovdje je tata najradije lovio medvjede.

Sa Merseerove lijeve strane padina je bila nevjerovatno neravna i strma, dižući se previsoko da bi mogao vidjeti vrh. Očito su ova staza i rječica bili uski prilaz dolini oivičenoj visokim strmim planinama.

Tako je i bilo. Merseer je oduševljeno uskliknuo. - Kakav ranč, Nen! Za nas! Ako ovaj kraj ikad bude siguran za Nen Lili i njenog muža!

- Medvjedi brlog, Džone - objasnila je. - Ovdje je divlje i samotno čak i za tebe. Pripadalo je tati. Ali, čini mi se da je i ovo otišlo na plaćanje bijele mazge.

- Hataveju? - pitao je Merser.

- Tako on kaže. Ali, tata to nikad nije priznao. Sigurna sam da nigdje nema nikakvih potpisanih dokumenata. Samo mali smeđi krčazi.

- Ah! Ja ću dati hiljadu praznih ili punih smeđih krčaga za ovo. Zaboga, kako je divno! Brvnara je ispod onog visokog drveća. Borovi? Ne, to su omorike. A ona rujevina i crvena loza... Merser je bio iznenađen što je Koplis zaustavio povorku. Otišao je do njega i Bila, dok su brat i sestra nešto šaputati.

- Vidio sam konje. Ali, vjerujem da to nisu oni koje mi tražimo - objasnio je Koplis.

- Četiri. Dva vranca, bijelac i riđan - govorio je Merser. - Ljudi, Hatavejevi ljudi nisu imali ni bijelca ni riđana.

- Idu ka Paklenoj kapiji - nastavio je Koplis samouvjereno. - Računao sam s tim.

- Možda u Bivolji kanjon - rekao je Stiv. - Hatavej tamo ima logor. Često je o tome govorio.

- To je samo izgovor - odgovorio je Indijanac. - Stive, gdje si dogonio sorgum?

- Išli smo putem od Seligmena oko tri milje ispod Mrtvog konja, a odatle stazom do golog grebena zapadno od Tonta. Išli bismo sve dok ne bismo stigli do ulaza u Bivolji kanjon i prebacili sorgum preko litice. Tu bismo ga ostavili. To je sve što znam.

- Goli greben - ponovio je Merser. - Da bi sakrili tragove, ha?

- Paklenih pet milja! Uh, kako bismo samo zamorili konje. Uvijek smo išli noću.

- Koplis, da li ti poznaješ taj kraj? - upitao je Merser.

- Tamo sam lovio jelene i medvjede.

- Opiši mi malo teren - nastavio je Merser. - Ja sam jahač i bio sam na tim Čelavim grebenima. Vidio sam gdje se kanjoni slijevaju u duboku crnu rupu.

- To je Paklena kapija. Odatle moraš s konjem u vodu. Možda Hatavej tamo ima skrovište, ali ne i pecaru.

- Jedva da bi i pokušao da ranjene ljude povede kroz Paklenu kapiju, zar ne?

- Ne bi. Pretpostavljam da će preći potok ispod Medvjeđeg brloga i potražiti prijatelje u Zelenoj dolini ili otići u Rajson.

Nakon ovih riječi Koplis je sjahao i pogledao pješčano tlo.

- Pogledajte ovo - nastavio je obraćajući se Merseru i Stivu. Slomio je grančicu i počeo vješto da crta. - Medveđi brlog. Tonto potok teče dolje. Deset milja odavde je Paklena kapija. S lijeve strane je Meskal greben, koji ide kao i Tonto, sve dok ne dođeš ovdje - Bivolji kanjon. Iza je divlji kraj. Nije za konje. Put od Medvjeđeg brloga penje se odavde na zapad, prelazi brda sjeverno od mjesta gdje počinje stjenoviti greben i spušta se na put za Zelenu dolinu. Naseljenici su svuda uokolo. Neki od njih su u Hatavejevoj vlasti. Ali ne i Gordon. On vodi Simpsonovu družinu. Niti je sa Hatavejem povezan novi naseljenik Bejli. On raščišćava tarmu i propovijeda nedjeljom. Seoski paroli. Možda će Hatavej ostaviti svoje ranjene ljude kod Bejlja.

- Zašto bi Hatavej jahao ovuda osim ako nema namjeru da se sakrije u kanjonu? - pitao je Merseer.

- Njegov trag će nam to reći.

- U pravu si. Možda mu je namjera da spasi vlastito skrovište. Tvičel će možda željeti borbu. Kvejlvi će vjerovatno odvesti svoje ranjenike tamo gdje se neko za njih može pobrinuti.

- Pa, nimalo me ne bi čudilo kada bi se razišli - upao je stari Bil.

Koplis je uzjahao i krenuo dalje, što je okončalo nagađanje. Tokom kratkog jahanja do ravnice koju je zatvarao veliki zid niko ništa nije govorio. Tri visoke omorike, ispod kojih su se vidjeli ostaci vatre, ukazivale su da trag vodi do Meska grebena. Tu nije bilo svježih konjskih tragova! Koplis je otkrio gdje je kompletna Hatavejeva družina prešla vodu i krenula krivudavim putem zapadnom padinom.

- Šta ćemo sada? - pitao je Merseer zabrinuto osmatrajući nebo obasjano bojama zalaska sunca.

- Idemo dalje - odgovorio je Stiv divlje.

- Ulogorićemo se - protivrječio je Koplis sjahavši. - Krenuću kada se smrkne. Kao što to rade Indijanci.

- Vratimo se do obale. Znam odlično mjesto gdje bismo se mogli ulogoriti - predložio je Stiv.

Koplis je pokazao prema stazi i zbog nečeg zadovoljno progundao.

- To je Tajg - rekla je Nen. - Ide za nama.

Pas ih je ugledao i dao se u trk da ih dostigne.

- Zdravo, stari goniču medvjeda - pozvao ga je Stiv. - Nisi htio da propustiš ovaj lov! Čudno da nismo ni pomislili na Tajga. U stanju je da prati svaki mogući trag.

- Možeš se kladiti da nam se ne mogu privući nijedan čovjek ili životinja dok budemo spavali - dodala je Nen.

Sjahali su iznad brvnare na mjestu gdje je uski procijep u stijenama propuštao uzak potok čija je žuborava voda veselo skakutala preko mahovinom pokrivenog kamenja. Klanac je bio zagušen jesenjim lišćem koje je sada na zalasku sunca sjalo purpurnim i zlatastim sjajem. Konji su rasedlani i sputani.

- Bogami, ovo mi se ne sviđa - mrmljao je stari Bil vrteći glavom. - Ali, šta možemo da radimo? Ovi konji moraju da jedu.

- Ako Hatavej nije na čelu ove bande koju gonimo, rekao bih da ništa ne reskiram - odgovorio je Merse.

- Ti drži psa, ja ću za njima - rekao je Koplis.

- Uzećemo bisage i ćebad - predložio je Stiv i poveo ih u uski klanac.

- Ovuda bježe medvjedi. Vidite li tragove - rekao je Stiv. - Hajde, ovamo ispod omorika.

Merse je primijetio da Koplis nije krenuo za njima.

Bio je siguran da neće proći dugo prije nego što on otkrije Hatavejevo skrovište.

- Biće hladno - primijetila je Nen zamišljeno. - Zaboravila sam postavljenu jaknu. A ovo ćebe je tanko!

- Nen, ušuškaćemo se zajedno - predložio je Stiv. - Barem ti, ja i Džon. Čika Bil hrče kao da ga svi đavoli guše. A sada svi moramo da sakupimo drva.

Stiv je imao malu sjekiru, a Čika Bil veliki nož s kojima su nasjekli grane omorike, dok su ih Merse i Nen slagali, i uskoro su imali ležaj oko stopu visok.

- Biće nam dovoljno jedno ćebe ispod i dva preko nas

- rekao je Stiv. - Sve mi se čini da moram da ležim u sredini.
Uh?

Usljedila je nijema tišina. Nen je sumnjičavo gledala od Stiva do Džona.

- Ja... nikad... nikad nisam spavala sa strane... - konačno je rekla i odjednom porumenjela.

- Pa, ti si moja sestra i Džonova dragana i možda starije žene o ovome ništa neće saznati - odgovorio je brzo Stiv. - A sada da nešto gricnemo. Ponio sam lonac za kafu i dvije šolje. Upali vatru, Džone, dok ja raspakujem stvari.

Merser je prikupio šišarke omorike i suhe grančice. Nen je otišla u mrak sa Tajgom. Na Stivov poziv, okupili su se i sjeli oko prijatne vatre da jedu i popiju kafu. Tajg je čučao pored Nen gledajući je sa obožavanjem. I dok su jeli, noć ih je ovijala poput ogrtača.

Nakon jela tiho su sjedili oko ugaslog ugljevlja. Svi su uglavnom bili zaokupljeni istim mislima. Čak je i Merseer osjećao ozbiljnost situacije. Neće biti odmora, ni mira, ni mirnog sna, ni zadovoljstva, ni priče dok neki ljudi ne napuste ovaj svijet!

Stari Bil je pušio lulu i otresajući pepeo primijetio je. - Pa, ne osjećam se prijatno. Ali, nešto ću vam reći. Ako onaj Apač nije na tragu, onda ćemo imati više razloga za zabrinutost.

- Ja sam želio da krenem s njim - pobunio se Stiv.

- Svakako, sine, svi mi cijenimo tvoja osjećanja. Ali, ti si suviše plah. Bolje da Koplis sam izvidi.

- Ali, Hatavej je moj - sijevnuo je Stiv i Merseeru je po toj izjavi bilo jasno da se mladić neće još dugo moći suzdržavati. Opsovao je zbog složenosti situacije. Želio je da se postavi između Stiva i katastrofe, ali je bio prisiljen da prvo misli na Nen.

- Ja ću malo prileći - rekao je stari Bil i krenuo prema svom ležaju. - I vi se odmorite. Koplis nas može dići svaki čas.

- Hajdemo, Nen - rekao je Stiv ustajući.

- Dobro je ušušaj, Stive - posavjetovao ga je Merseer.

- Ja ću još jednu da popušim.

Kada su drugi legli, duboka tišina ovila je kanjon. Merseer je sjedio pušeći i posmatrajući preostali žar. Polako su ga napuštali i agresivnost i povjerenje. Stivu se ne smije dopustiti da luđački nasrne na Hataveja; Koplis nije smio dozvoliti da sav teret padne na

njegova pleća; Nen nije smjela biti dovedena u opasnost. A možda će ih sreća pratiti, kao gore na ranču. Ali, Merseer nije bio od onih koji su se uzdali u sreću. Nadao se samo da će se Hatavej i Tvičel vratiti u Rajson. Među dokoličarima u salunu, pijanicama i kockarima, predstavljaće manju prijetnju nego u ovoj stjenovitoj divljini, u društvu sa onim grmaljima braćom Kvejl.

- Džone - pozvala ga je Nen tiho - ne mogu da spavam. - Zar nećeš... doći?

- Odmah - odgovorio je skrušeno i žurno otišao da sjedne na ležaj. U tami je mogao razaznati Nenino blijedo lice koje je izvirivalo ispod ćebeta. Stiv je već bio utonuo u dubok san. Merseer je savio kaput i stavio ga kao jastuk, pušku i revolver postavio pred sebe i svukavši čizme polako se uvukao pod ćebad. Nen je bila tako tiha da je jedva osjećao njeno prisustvo. Odjednom je osjetio kako se meškolji, a onda dodir njene ruke. Uхватила ga je za ruku i čvrsto stisnula.

- Sada ću biti dobro - prošaputala je. - Ovo je prvi put da ležim uplašena kao zec. Ali, svejedno...

- Ah, djevojko, znam dobro kako se osjećaš - odgovorio je promuklo. - Ali, budi snažna. Misli na Bena i malog Roka.

Merseer je dugo ležao budan. Znao je kada je Nen konačno usnula. Tajg se skupio na Neninim nogama. Noć je postala hladna. Lišće je šuštalalo, insekti su se meškoljili, voda je žuborila, vjetar je ječao na padinama. Merseeru se činilo da povremeno ne čuje ove zvukove. Zora je bila blizu. Merseer je čuo pucanj puške. Koplis se šunjao u tamnom sivilu. Merseer se izvukao, navukao čizme i ustao. Nenina kovrdžava glavica izvirila je ispod ćebeta. Merseer je probudio Stiva i krenuo da potpali vatru. Stari Bil se izvukao ispod omorike.

- Dobro jutro, Džime - pozdravio je Merseer prikrivajući zabrinutost. Koplis je klimnuo. Iz njegovog tamnog lica i očiju nije se moglo ništa pročitati. Stigao je i stari Bil trenutak prije Stiva, koji je dotrčao zakopčavajući se. Oči su mu bile nemirne, kosa zamršena.

- Drugaru, gdje se sakrio? - odmah je upitao.

- Ne bih mogao reći da su se sakrili, Stive - odvratio je Koplis.

- Ali su se zaustavili preko noći.

- Gdje?

- Kod Belmara.

- Kod Belmara. Tako blizu? Pa to nije ni tri milje preko brda. Zašto se tamo zaustavio?

- Pratio sam konje sve do Belmarovog korala. Bilo ih je devet i jeli su sorgum. U brvnari je bilo tiho i mračno. Vratio sam se ovamo.

- Ko je Belmar? - pitao je Merser dok se češljao.

- Pa, ako Belmar nije odmetnik, to je zato što ovdje nemamo nikakav zakon - odvratio je Teksašanin.

- Šta ti kažeš, Džime?

- Ništa nam ne koristi to što su kod Belmara.

- Imaš li neki plan?

- Da. Banda će spavati do kasno - odgovorio je Koplis.

- Preći ćemo potok i zaobići kroz šumu, zadržati ih u brvnari preko dana, kada se smrkne, potpaliti.

- Nije tako loše - brzo je odgovorio Merser. - Pozvaću Nen. Moramo brzo pojesti nešto.

Kada je Merser kleknuo pored njenog ležaja s namjerom da lako prodrma Nen, nije se mogao obuzdati da je ne poljubi. Probudila se s njegovim usnama na svojim.

Oh! - zatreptala je kada se brzo povukao. - Sanjala sam... Gdje sam? Toliko je hladno i sivo. Džone!

- Da, ja sam Džon i zaista je hladno i sivo - odgovorio je. - Ko bi te, inače, probudio poljupcem, mlada damo?

Naslonila se na lakat i ugledala Koplisa i druge pored vatre. - Koplis! Da li ih je našao?

- Jeste, Nen, i danas nas čeka vruć dan. Izvlači se. Osvježi se malo.

Prije nego što je zora svanula, jahači su prelazili ravan. Jeleni su pasi i u polju. Koplis ih je vodio preko potoka suprotno od mjesta gdje je staza ulazila u malu dolinu. Zatim je krenuo uz Šumovitu padinu, izbivši milju ili nešto više uzvodno. Sunce se još nije pojavilo ali je veliki Rim Rok, koji je dominirao bazenom, gorio kao zapaljen. Jutro je bilo hladno, jeleni su lomili granje bježeći pred jahačima, zečevi i vjeverice su se bučno bunili zbog remećenja mira, ćurani su ćurlikali na brdu. Koplis se trudio da ih što manje zamara tražeći već ugaženu stazu i manje rastinja. Nakon izvjesnog vremena jahači su došli do vrha brda koji se pretapao u zelenu valovitu šumu što se prostirala od sive visoravni do golih grebena. Tu i tamo između

drveća izdizali su se stubovi plavičastog dima. Na nekoliko mjesta mogao se vidjeti prašnjavi put.

- Nema dima iz Belmarove brvnare - primijetio je Koplis.

Merser je opazio polje oivičeno zelenilom. Sikomore sa bijelom korom i zlatastim lišćem ukazivale su na prisustvo vode. Koplis je krenuo niz padinu. Nije im bilo potrebno da idu dugo. U podnožju je šuma opet bila gušća. Ujahao je na malu čistinu okruženu zelenilom i sjahao.

- Prilično prijatno mjesto. Koliko je daleko od puta? - pitao je Merseer.

- Blizu je. Ali se mogu opkladiti da niko neće doći s te strane - rekao je Koplis.

- To je put koji dolazi od Medvjedeg brloga - rekao je Stiv. - Svakako je sigurno mjesto. Nen, mislim da bi trebala da ostaneš ovdje.

- Šta ti misliš, Džone? - upitala je zabrinuto.

- Nema šanse da te pogodi metak. Ali bi te mogli otkriti.

- Mogu čuti svakog ko jaše ili hoda.

- Pa, i ja bih joj savjetovao da ostane - umiješao se Čika Bil. - Nen, pažljivo slušaj i dobro osmatraj. Tajg će zasigurno znati ako se neko približava.

Merseru je bilo teško da donese odluku.

- Prijatelji - rekao je ozbiljno - da ja vodim Hatavejevu družinu, onda bih sinoć postavio izviđača na vrhu brda koji bi pratio naše kretanje.

- Hatavej neće ostati toliko dugo kod Belmara da bi motrio na nas - rekao je Stiv. - Krećemo!

- To je najbolje što možemo učiniti - složio se i Koplis.

To je okončalo nagađanja. Izvukao je svoju pušku iz futrole na sedlu i krenuo. Bil i Stiv su pošli za njim, dok je Merseer čekao da se oprosti.

- Mila - rekao je zagrlivši Nen - dobro pazi. Da ovo nije tvoja borba, ne bih te ostavio ni za trenutak.

- Biće sve u redu. Ti ćeš biti u opasnosti. Prevari ih, Džone.

Pustio ju je i dograbio pušku, a onda skliznuo u grmlje za ostalima.

Nisu daleko odmakli. Koplis je postao oprezan. Šunjao se iza stabala i grmlja, prikradajući se polako od jednog do drugog, izvirujući, pažljivo osluškujući. Uskoro je Merseer ugledao put. Kada ga je Koplis dostigao, pažljivo je osmatrao u svim pravcima. Šuma je bila tiha. Negdje daleko čulo se kuckanje djetlića po mrtvom drvetu. Napokon je Koplis prešao put. Nakon toga se kretao brže ne zastajkujući, sve dok nije došao do mjesta gdje je šuma bila rjeđa. Merseer je između drveća ugledao čistinu.

- Džone, pogledaj - naređivao je Koplis. - Uskoro ćeš ugledati brvnaru. Koral u kome drže konje je blizu puta, na drugoj strani. Krenućemo istovremeno.

Koplis je ostale poveo u šumu. Ništa nije rečeno Merseeru šta treba da radi kada se došunja do brvnare. Smrknuo se. Pretpostavljao je da će morati da puca u svakog ko je neprijatelj Lilijevih. Nije mu se dopadalo da puca u čovjeka koji nije svjestan njegovog prisustva. Ipak, morao je da misli na Nen i da je ovo rat klanova u Arizoni. Bilo je izvjesno da bi mu svako iz Hatavejeve družine pucao u leđa.

Ostavši sam, za trenutak je osluškivao a onda tiho krenuo u pravcu koji mu je bio pokazan. Zastajkivao je. Kada se približio čistini, otkrio je da je na krajnjem desnom uglu. Niz sikomora ukazivao je kuda ide voda. Nije osjetio miris. Konj i i krave pasli su na čistini. Vidio je svinje. Kada je došao do kedrova koji su mu sprečavali vidik, oprezno je počeo puzati. Došao je do cilja. Dvije brvnare stajale su na puškomet daljine. Bile su povezane natkriljenom verandom. Vrata i prozori su bili otvoreni. Ali nije bilo nikakvog zvuka ni ti znaka života. Ukućani su očito spavali. Merseer se udobno namjestio da čeka i osmatra, da osluškuje. Koral koji je Koplis spomenuo mora da je bio iza brvnare. Nije, međutim, bio daleko da ne bi mogao da čuje neki zvuk.

Jedva da je i obratio pažnju na brvnare kada se sve počelo odvijati u drugim pravcima. Čuo je rzanje konja i nešto što mu se učinilo kao povik i negdje u šumi puščani pucanj. Brzo je shvatio da bi morao uzeti u obzir samo povik. Nije mogao odrediti' iz kog pravca je došao. Zvuci u šumi uvijek obmanjuju.

Divlji ćurani su ćurlikali negdje s njegove desne strane u blizini mjesta gdje je ostala Nen. Pucketanje grančica i udaranje

kostiju o drvo govorilo je o nemirnom kretanju jelena. Iznad glave mu je proletjelo jato divljih golubova. Ali nije bilo zvukova koje je očekivao - udaranje kopita o ogradu ili tvrdu zemlju, ili rzanje, ili zvižduk. Bilo je gotovo nemoguće da devet konja ostavljenih u koralu ne učine neki zvuk toliko poznat svakom jahaču.

Prošlo je pola sata. Merser je zaključio da nema konja u Belmarovom koralu. Kako je i brvnara očito bila napuštena, shvatio je da je i Hatavejeva družina otišla. Prvo je osjetio olakšanje zbog Nen. Ali, to ga je držalo vrlo kratko.

Stresao se kada je čuo zvuk kopita po stijeni, s njegove desne strane, na putu iz Neninog skrovišta. Jeza mu je prošla kičmom. Sve ovo mu se nije dopadalo od samog početka. Nije bilo ni jednog kamena u maloj uvali gdje im je Koplis posavjetovao da vežu konje. Merser je vjerovao da je neki jahač na putu u tom pravcu. Mogao je vidjeti put koji je ulazio na Belmarovu čistinu i prolazio ka zapadu. Merser je zakovao pogled u uski otvor u zelenom zidu očekujući da vidi jahača ili možda njih nekoliko. Niko nije došao.

Zabrinuo se. Ova igra njemu je bila nepoznata. On je bio čovjek iz ravnice, a ne gorštak. Imao je oštre oči, ali nije mogao prodrijeti pogledom kroz zelenilo. I nije mogao čitati zvuke šume.

Merсер je bio navikao da brzo donosi odluke. Stoga je odmah odlučio da se vrati do Neninog skrovišta i provjeri da li je s njom sve u redu. To je za njega bilo najvažnije. Još jednom je pogledao Belmarovu brvnaru, zatim je oprezno, gotovo pužući krenuo nazad. Do ušiju bi mu dopirali čudni zvuci, pa je zastajkivao, osluškiivao bez daha. Zatim bi ponovo krenuo uopšte ne shvatajući šta je zapravo čuo. U svakom slučaju, izgledalo je da je šuma puna tajanstvenih zvukova.

Kada je odmakao dovoljno daleko od čistine, podigao se i počeo da se prikrada od drveta do drveta. Odjednom je iza njega u šumi odjeknula puška. Gotovo se ukočio, bio je preplašen. Čuo je kako metak udara u drvo. Ili je Stiv ili Bil pucao u čovjeka ili su možda u nestrpljenju poslali olovnog glasnika da probudi eventualne spavače u brvnari. Merсер je očekivao uzvike iznenađenja ili bijesa, i udaranje čizama, pucnje, ali nije se više ništa čulo.

Krenuo je dalje. U tom trenutku ga je jedan novi zvuk gotovo oduzeo. Podsjećao je na prigušen krik i dopirao je iz grmlja. Puška je

opalila s njegove lijeve strane, a nakon toga je uslijedilo frkiranje konja i udaranje kopita. Srce mu je bubnjalo kao pomahnitalo kada se okrenuo nalijevo i potrčao.

Očekivao je da će brzo izbiti na put. Ali nije. Umjesto toga otkrio je da se spušta nizbrdo. Zastao je zapanjen kada je shvatio da je možda zalutao. Bijesan, čekao je još neki zvuk koji bi mu možda pomogao da odredi svoj položaj. Šumska divljina postala je zaglušujuće tiha. Merser nije mogao čekati. Krenuo je nizbrdo, skretao udesno, pa nalijevo. Sve je bilo uzalud! Bio je izgubljen u šumi!

Obliven ledenim znojem, bijesan, Merser je sjeo na panj da pokuša da se pribere i razmisli. Jahači iz ravnice se rijetko gube. Uvijek nekako imaju svoje oznake kuda treba da idu. S druge strane, znao je da se kaubojski u šumovitim krajevima često zagube. Nije to bilo ništa neobično, ali je zapao u očaj zbog Nen, koja je bila negdje sama u šumi.

Napokon je zaključio da je, nakon prvog pucnja koji je čuo, prešao put. Na nekim mjestima bio je travnat, malo drukčiji od uzvisina u šumi. Sada je trebalo da se popne do vrha brda i odredi položaj. Bilo bi to lako kada bi mogao naći brdo s kojeg se spustio Koplis.

Padina pred njim bila je strma i obrasla gustim grmljem, a uz to i nevjerovatno duga. Kada se napokon uspeo, našao se na vrhu jednog od mnogih sličnih brežuljaka. Ali nije mogao vidjeti valoviti spust, niti stubove dima i dijelove puta koje je primijetio kada se tog jutra Koplis zaustavio. Nije vidio ni Čelave grebene! Međutim, kada je pogledao u drugom pravcu, ugledao je veličanstveni Rim i sada je mogao da odredi pravac.

Spuštajući se prema istoku, slučajno je došao do puta. U prašini je razaznao brojne konjske tragove koji su vodili ka zapadu. Bili su svježi. Kada je bilo riječi o tragovima, Merser ih je mogao čitati kao otvorenu knjigu. Odjednom je prepoznao trag kopita svog Čelavka. Prepoznao bi ga među hiljadu.

- Prokletstvo! - bio je zapanjen. - Čelavko! Moj vlastiti konj! Svi naši konji pušteni! Koplis!

Tako je Merser čitao ove tragove. Krenuo je za njima. Zaobišavši okuku bio je zapanjen što vidi Belmarovu čistinu ispred

umjesto iza sebe. Skliznuo je među drveće, napravio zaokret do puta, ponovo naišao na tragove i pratio ih do mjesta gdje su izašli iz šume.

Nakon nekoliko trenutaka nalazio se na malom proplanku gdje je Koplis ostavio konje. Pažljivo je osmatrao tlo. Srdita vjeverica odvela ga je do drveta izvan proplanka. Ovdje je našao komadić zamašćenog papira u koji je očito bilo umotano meso. Nen je tu bila prilično dugo. Sada je bilo kasno popodne.

Krenuo je dalje. Ispod omorike, gdje je tlo bilo čisto, Merse je vidio jednu Neninu rukavicu. Podigao ju je, odjednom se ohladivši. Zatim su mu se oči prikovale za tlo ispod drveta sve dok nije otkrio druge znake. Otisci Neninih čizama, oštra kružna linija od kundaka njene puške a onda - prokletstvo! - duboki otisak mamuze i muške čizme.

XIII

Za trenutak Merser je stajao kao oduzet. Nije se zavaravao. Neko iz Hatavejeve bande je predvidio Koplisovo kretanje, a onda su čuli ili vidjeli Nen. Kada su se vratili, Koplis, Stiv i Bil su otkrili da je Nen nestala. Da su imali vremena - a sigurno je da nisu - otkrili bi da nije Merser poveo Nen sa sobom. Ali, nikako nije mogao da shvati zašto su Koplis i ostali odjahali putem. Bilo je isto tako moguće da su Hatavejevi ljudi odveli i konje, kao što su odveli i Nen.

Ko god da je imao Nen - a Merser je nekako bio sklon vjerovanju da su to Kvejlovi - izbjegavaće put i krenuti do nekog od Hatavejevih mogućih skloništa. Možda do brvnare nekog od kupaca njegove bijele mazge.

Merser je krenuo kroz šumu zastajkujući svakih pedeset koraka da proviri i oslušne. Kretao se kroz šumu, prošao pored Belmarovog imanja i oko milju dalje naišao na tri para otisaka od kojih mu je srce zastalo. Ogojela zemlja, malo dalje od puta, potvrđivala je njegovu sumnju. Otisci Neninih malih čizama jasno su se vidjeli između otisaka muških čizama. Bilo je očito da su je povremeno i vukli.

Sunce se bližilo zalasku. U žurbi, Merser je prošao mjesto gdje su svježiji konjski tragovi napustili put. Uzalud je tražio tragove Čelavkovih kopita. Ali, kada je ponovo našao znake koji su govorili gdje su krenuli Nenini otmičari, Merser se držao tog pravca. Duboko u šumi ispod puta čuo je pasji lavež. Tada se sjetio Tajga. Da li je pas ostao s Nen? Možda je pucanj koji je Merser čuo utišao Tajga.

Merser je išao dalje, odvažnije i brže kako je sumrak počeo da osvaja šumu. Držao se ivice puta. Uskoro će se pojaviti još jedna brvnara, ona koju je Koplis pokazao s vrha brda.

Spustio se mrak. Merser je sigurno prešao pet milja. Osjetio je dim. Nejasni zvuci razbijali su šumsku tišinu. Zvijezda večernjača uzdigla se iznad šume. Kojot je zavijao. Merser je shvatio da je te noći došao do kraja svog lova.

Put se malo uspinjao i onda naglo skrenuo na veliku čistinu. Svjetla su treperila. Zvuci lumperajke pozdravili su Merserove uši. Ova čistina je nedavno raskršćena. Ograde su bile nove. U odsjaju

vatre vidjela se dugačka žuta brvnara. Tamne ljudske prilike promicale su na svjetlu. Ovo mjesto je trebalo da bude ranč. Merser je za trenutak zastao. Nije morao provjeravati da li se Hatavej tu zaustavio. Čuo je zvonki divljački smijeh rakijaša. Hatavej je zbog nečeg bio sretan, a to nije bilo dobro za Nen.

Učinilo mu se da su ambar i koral iza brvnare. Oni su značili pravu potpalu za veselu vatru. Kada je pomnije pogledao, otkrio je da se dugačka brvnara sastoji iz dva dijela pod jednim krovom, sa širokom verandom. Ovo je, izgleda, bila tipična gradnja u ovom kraju. Kraj brvnare bliži Merseru bilo je u tami. Iza su sjala dva sjajna svjetla.

Tog dana dosta toga se desilo što ga je zapalilo. Gorio je od bijesa. Međutim, sada mu se krv ohladila. Ovoj Hatavejevoj bagri ponudiće da okuse pucnjavu istinskog revolveraša. Merser je bio siguran da se negdje u tami krije Koplis sa svojim drugovima ili da će uskoro doći. Ono što on započne oni će okončati, ako on sam ne okonča. Ali, Nen Lili ne smije više ni jednog trenutka biti na milosti Hataveja.

Približavajući se, Merser je izvukao revolver. U lijevoj ruci je držao pušku. Sjena koju je bacala brvnara krila ga je sve dok nije zakoračio na verandu. Tada je neki čovjek u gruboj odjeći i visokim čizmama, koji je stajao na svjetlu, vidio Mersera i krenuo prema njemu.

- Jesi li to ti, Bizi? Bak je nadigao pravi pakao! Čuješ li ga!?

Čovjekov glas se zaledio kada je Merser zamahnuo puškom. Udarac ga je odbacio s verande. Merser je zakoračio, provirio kroz prvi otvor koji je bio taman. Ali svjetlo je dopiralo kroz vrata druge sobe. Ušao je nečujno, svjestan glasova.

- Draga djevojko - govorio je ozbiljan muški glas - loše je za mene - ali za tebe... biće užasno ako ne voliš ovog...

- Volim! - odjeknuo je Nenin glas. - Slušajte, mrzim tog pokvarenog Hataveja. Ubio mi je brata. Odgovoran je za smrt mog oca... možda i mlađeg brata. Krv je pala između klanova Lili i Hatavej. Ubiću ga ako mogu. Ali, sada me se dočepao. Oni prokleti Kvejlovi išli su mojim tragom... uhvatili me. Hatavej me želi. On ne vidi da ću prije okončati život nego mu se prepustiti. Moj klan mi je

na tragu. Moj čovjek, Džon Merser, nikad ne bi dopustio da noć provedem u rukama Hataveja.

- Jasno mi je. Ali, grijeh je da se udaš za njega - odvratio je čovjek,, koji je očito bio paroli Bejli.

- Grijeh, jeste. Ali ako ga ne ubijem ili ako ne ubijem sebe prije nego što me prisili, bilo bi bolje da budem njegova žena, je li?

- Ne shvatam, gospođice Lili. Pod ovim okolnostima morao bih da odbijem.

- Gubimo vrijeme. Hatavej će vas natjerati da nas vjenčate. Ili će vas ubiti. Kažem vam da će mi pomoći da ga obmanem...

Merser se pojavio na vratima.

- Nen, ne vrišti, to sam ja, Džon - rekao je tiho, ali oštro.

Zadrhtala je, ali nije izgubila ni razum, ni nerve. Tamno rumenilo oblilo joj je blijede obraze, a oči su joj zasjale.

- Oh, Džone - lako je kriknula. Jedva se suzdržavala da ne pojuri prema njemu. Tada se okrenula parohu. - Gospodine Sejli, ovo je Džon Merser.

- Kako ste, Bejli - rekao je Merser hladno dok je osmatrao bradatog Bejlja, koji je stajao zaplašen pred ovim naoružanim posjetiteljem.

- Došli ste... na vrijeme, gospodine - promućao je. - Ona bagra tamo pije. Njihov vođa želi zlo ovoj djevojci. Odvedite je.

- Ubio bi vas, Bejli, baš kao što je Nen rekla. Tamo negdje je stražar. Osim toga...

Merser je provirio kroz prozor i vidio čovjeka na drugom kraju verande. Nije bio tamo kada je Merser došao. Izgledalo je da gleda prema logorskoj vatri koju Merser nije mogao da vidi iz ovog ugla. Merser je skočio do vrata koja su vodila na verandu između dvije brvnare. Odatle je mogao da vidi blistavu vatru i ljude okolo. Bilo je daleko oko stotinu stopa. Krug su sačinjavali sedmorica ljudi, jedan od njih visokog stasa, vjerovatno Belmar, drugi sa povezanom rukom, treći sa umotanom glavom. Hatavej je drugi stajao na svjetlu, a pred njim se prsio prilično nizak čovjek.

- Kažem ti da je to bilo pogano... da pucaš u nekog iz svog klana - siktao je. Merser je prepoznao glas. Snajp Tvičel!

- Pa, ne kažem da nije - odgovorio je Hatavej tvrdoglavo.

- Zašto? Ja nisam bio tamo. Zašto si pucao u Rubija Kvejla?

- Uvrijedio je moju djevojku.
- Šta! - prosiktao je Tvičel kao zmija. - Ko ti je rekao?
- Nen. I ne sikći na mene, Snajpe Tvičelu.
- Znači, djevojka ti je rekla, je li?

- Tražila je moj revolver. Klela se da će ubiti Rubija. To mi je bilo dovoljno. Došao sam i pucao. Nisam imao vremena da pitam Nen šta je učinio.

Izgleda da je Snajp Tvičel bio najjača ličnost u ovom klanu, ako ne i vođa. Okrenuo se prema mladiću tamnog lica, obučenog u odijelo od jelenje kože.

- Dajamonde, mislim da bi ovo trebalo raščistiti - nastavio je Tvičel.

- Moramo se držati zajedno. Rubi je bio tvoj brat i sigurno si bijesan na Baka. Ali reci istinu.

- Pa, kada smo uhvatili onu curu, Rubi je izgubio glavu - odgovorio je Kvejl. - Želio je da je odvede u šumu. Posvađali smo se. Rekao sam mu da ne smijemo na taj način prevariti Baka. Pa, dovukli smo je ovdje, a Rubi ju je cijelo vrijeme štipkao i ljubio. Pomislio sam da će ga rastrgnuti na komade.

- Auh! Hvala, Dajamonde. Hoćeš li i dalje ostati s nama?

- Mislim da ću odvesti Rubija u Rajson ako ne umre.

- A ako umre?

- Pa, o tome nisam razmišljao.

- Bak? - okrenuo se vođi.

- Ponovo bih pucao u Rubija ili u Dajamonda, u svakog... i u tebe, Snajpe Tvičele, ako bi gnjavio Nen Lili - zapiskao je Hatavej.

- Auuuuh! Bi đavola? Pa, ne volim takve priče. Ali, ako ti toliko znači čast djevojke koja te mrzi... pa ostaću uz tebe.

- U redu, Snajpe. Sada mi je lakše. Ti si me brinuo. Popićemo nešto u ovu čast.

- Meni je dosta. Bak, da vidimo šta ćemo sada.

- Ostavi to za sutra. Noćas se ženim.

- Prokletstvo! Čovječe, nećeš se valjda s tom Lilijevom curom ovdje vjenčati?

- Bogami hoću.

- Prisilićeš ovog paroha da te vjenča?

- Hoću, ako ne bude htio.

- Ali, moramo odmah da krenemo odavde.
- Gdje?
- Do Paklene kapije.
- U redu. Povešću Nen.
- Hataveje, ne možeš voditi ženu u taj kanjon s nama.
- Snajpe, to ćemo raspraviti kasnije.
- U redu, Bak - zaključio je Tvičel promuklim glasom.
- Bjesniš i svađaš se sa mnom kada su nam za petama onaj revolveraš i Apač.

Merser se povukao s vrata duboko odahnuvši. Stajao je tako da je mogao vidjeti vatru, a isto tako je imao dobar pogled i kroz prozor na verandu.

- Bejli, imamo samo nekoliko minuta - rekao je odvažno. - Uzmite Bibliju. Nen, hoćeš li se udati za mene?

- Zaboga! Džone!

- Hoćeš li? Požuri. Ovo jeste divlja ideja. Ali, možda. Bejli, hajde...

- Da, da, ako ćete je uzeti i otići - odgovorio je Bejli. Merser je zgrabio Nen za ruku i privukao je uz sebe. Djevojka je drhtala.

- Kada on uđe... i vidi da se vjenčavamo... tada ćeš ga i ubiti - prošaputala je.

Već je paroh Bejli čitao službu, brzo ali ipak jasno. Merser je naslonio pušku na vrata, ali nije ispuštao revolver. Hatavej i Tvičel stajali su dalje od grupe ljudi, zaokupljeni razgovorom koji se očito nije dopadao ovom drugom. Merser je odgovorio parohu, a Nen je prošaputala potvrđan odgovor. - Koga Bog sastavi, neka čovjek ne rastavi - govorio je Bejli drhtavim glasom.

- Ah, mila! - Merser se sav ozario. - Sada! - Zgrabivši pušku još je pogledao kroz prozor. Stražar je još uvijek bio na svom mjestu. Merser je gotovo popustio želji da povede Nen i potrči pucajući u stražara. Ipak, pobijedio je iskušenje. Tada je primijetio kako se Hatavej približava s drugim čovjekom. Da je to bio Tvičel, život klana Hatavej bio bi kratak.

- Dolazi - prošaputao je Merser.- Nen, obmanjui ga. Iskoristi svoju šansu. Onda trči. Nalijevo. Niz put. Trči brzo. Dostići ću te.

Merser se uvukao u kuhinju. Bilo je tamno, samo je preko praga dopirao slab trak svjetlosti.

Brzi koraci zatutnjali su na verandi.

- Mek, pogledaj vani - govorio je Hatavej. - Ne vjerujem ni Biziju ni Deru kada teče bijela mazga.

Nakon toga Hatavej je ušao u sobu.

- Pa, Nen, hoćeš li se udati za mene ili nećeš? Upamti, večeras ću te uzeti bilo da si mi žena ili ne.

- Bak, u tom slučaju hoću - odgovorila je Nen jasno.

- Oho! Shvatila si, je li? Paroh te obradio. Prokleta bila, djevojko! Da nisam bio tako lud za tobom...

- Da, Bak, ali pod jednim uslovom. Da me... pustiš..., noćas.

- Pustiću đavola! Prokletstvo! Nen, lud sam za tobom.

- Daj mi vremena, Bak. Ti ne shvataš... djevojka...

- Bejli, odmah nas vjenčaj. Što brže to bolje za tebe. Odlazimo odmah.

Merser je stajao suzdržavajući dah. Ovaj grmalj zamišlja da će Nen uskoro biti njegova. Jedva se suzdržavao da ne izađe i okonča ovu farsu. Ali, čekao je. Nen mora imati priliku za bijeg. Mersera su brinuli stražari napolju.

- Bak, ja sam... nekad sam... nekad sam te voljela... - govorila je Nen čudnim glasom.

- Prije ove gužve?

- Ne. Prije nego što si nas uništio s bijelom mazgom.

- Pa, sada je prekasno - nastavio je. - Da si me jednom saslušala! Sada ću te slomiti, Nen Lili.

- Je li?...

Na verandi su se čuli koraci.

- Bak Bizi dolazi ovamo. Bio je na putu. Nigdje ne vidim Dera - zvao ga je Mek. - Sigurno je otišao do vatre i opet pije.

- Idi i vidi - naredio je Hatavej.

Mek je krenuo i Merser je vidio kako prolazi pored vrata.

- Pa, župniče, imamo pet minuta. Požuri s tim - otegao je Hatavej tapšući revolver.

- Ha! Ha! - nasmijala se Nen, gotovo histerično.

- Hej, zašto se smiješ? Rekao sam pet minuta...

- Imaš đavola, a ne pet minuta - sijevnula je Nen. Hatavejeva visoka prilika sada je bila vidljiva Merseru. Iznenada ga je gurnula. - Glupane! Rakijašu!

Skočila je, dospjela do vrata. Merser je u tom trenutku mogao pucati u Hataveja, ali mu je Nen bila na nišanu.

- Prokletstvo! - kriknuo je Hatavej posegnuvši za njom. -
Zaustavite je!

Merser je otrčao do kuhinjskih vrata. Nen je proletjela pored njega, strčala niz stepenice i iščezla u tami puta. Merser je čuo teške korake i promukle povike. Kliznuo je pored zida, došao do stepenica i skočivši dolje okrenuo se sa ispruženim revolverom.

- Evo Dera... glava mu je rascopana - povikao je neki glas.

- Šta se desilo? Bizi, zaustavi djevojku! - I visoki čovjek sa crnim sombrerom potrčao je između brvnara. Nakon Merserovog pucnja, za trenutak je zastao kao da ne vjeruje i onda tresnuo na tlo.

- Pazi, Bak! - kriknuo je Bizi. - Leđa!

Merser je ugledao Hatavejevu žutu grivu, opalio i onda najvećom brzinom otrčao do puta.

XIV

Pucnji i povici dali su vjetra Merserovim petama. Meci su nevjerovatno blizu parali šljunkovito tlo. Ali, uskoro je odmakao s vidika i van puškometa. Zamrli su i povici i pucnji. Usporio je, bez daha i oznojen.

Negdje na ovom putu Nen će ga čekati. Nije se plašio da će proći pored nje. Ona mora znati da će on biti prvi koji će tuda proći! Ali, i dalje je trčao, zaobilazio, spuštao se niz brdo, a od Nen ni traga ni glasa i već je ponovo počeo da ga obuzima strah da su se mimoišli.

Kretao se oprezno, širom otvorenih očiju i načuljenih ušiju. Odjednom je zastao kada je čuo šušanj s desne strane. Tu su veliki borovi bacali veliku sjenu.

- Nen! - pozvao je sa strahom.

- Ovdje sam - čuo se odnekud oštar glas.

- Gdje? Mračno je kao u rogu - drhtao je skrenuvši s i puta.

- Ja tebe vidim - povikala je i, trenutak kasnije, prilika tamnija od sjene stajala je uz njega.

- Džone! - prošaputala je privijajući se uz njega. - Da i li te gone?

- Ne... ne znam - odgovorio je boreći se da dođe do daha. - Do vruga! Nisam ovako... trčao ... otkako sam... bio dječak. Odmaknimo se s puta i oslušnimo malo.

Povela ga je ispod borova. Merser je naslonio pušku o stablo i uzeo maramu da obriše znoj s lica.

- Oh, jesi li... pogođen? - upitala je brižno.

- Nisam. Ali, bogami, zviždalo mi je oko glave. Onaj tip Bizi poslao je metak između moje kragne i vrata. Za dlaku je promašio.

Nen je nježno opipala njegov vrat, a onda ga snažno zagrlila. Drhtala je.

- Džone... jesi li... jesi li ga ubio? - prošaputala je. - Kada si ga gurnula i skočila prema vratima, imao sam priliku da pucam, ali sam se plašio da ne pogodim tebe. Istrčao sam na kuhinjska vrata... vidio kako ti promičeš. Onda sam čuo neki tresak. Hatavej se preko nečeg sapleo. To mu je sigurno spasilo život.

Stajala je privijena na njegove grudi, tiha, i ta tišina je bila rječitija od riječi.

- Zaboga, sreća nas prati - nastavio je nježno. - Oh, Nen, bio sam gotovo poludio. Kako su te uopšte Kvejlovi uhvatili?

- Džone, ja mislim da su promakli Koplisu. Oni su lukavi kao lisice. Kada si otišao, Tajg je počeo da cvili i njuši vazduh. Ili je želio da krene za Stivom, ili je nešto nanjušio. Nisam ga mogla zadržati. Ubrzo sam čula buku na putu. Učinilo mi se da bih mogla da izvirim i vidim šta se dešava. To sam i učinila. Vidjela sam kako Tajg prelazi put. To me je umirilo. Krenula sam natrag i čula nešto. Skupila sam se iza jedne omorike i pogledala uokolo. I onda se desilo. Čula sam šušanj, zatim brze korake... i ščepali su me. Jedan od njih je šutnuo moju pušku kada sam opalila. Ostalo znaš.

- Znači tako je bilo. Baš sam se pitao. Samo idiot može ostaviti samu djevojku u šumi. Suviše je znatiželjna i hrabra! Sljedeći put ću znati šta treba da radim.

- Zar sve nije ispalo dobro za tebe? - upitala je vragolasto.

- Jeste, Nen. Ali, zaboga! Kroz šta sam prošao dok sam te našao!

- Džone, sigurno su naši pratili Hatavejeve tragove do ranča paroha Bejlja.

- Vjerovatno. I sigurno misle da sam s tobom negdje kidnuo.

- Onaj tvor Tvičel... njega treba srediti, Džone - rekla je smrknuto. - On je sve smislio. Čula sam ga kako govori da je Hatavej izgubio razum zbog djevojke blijedog lica. I izgleda da je tako. Možda sam blesava, ali zaista mi je žao što se Bak nije pojavio kada smo mi... ti... kada je paroh...

- Smiri se, djevojčice - pomilovao ju je. - I ja bih to volio. Prokletstvo! Kada bi se sve ovo jednom završilo!

- Oh, kako ću tada biti sretna!

- Nen, kad smo već kod toga, mogla bi me zvati nekako drukčije.

- Kako?

- Pogodi. Ne bi mi bilo tako milo kada bih ti rekao.

- Oh, nešto milo.

- Da. Reci nešto što mi dosad nisi rekla.

- Dragi?

- Hm... hm... To sam već čuo.
- Najdraži?
- I to.
- Jedini?
- I to je dobro, ali nije ono što želim.
- Ljubavi?
- Ne.

- Džone, više mi ništa ne pada na pamet - odgovorila je oklijevajući.

- Razmisli. To je nešto što mi ranije nisi mogla reći. Zagnjurila je glavu na njegove grudi i prošaputala: - Mužiću?

Merserovu radost prekinuo je oštar pucanj iz vinčesterke.

- Čuješ li? Bal je počeo, Nen. Naši pucaju na onu rakijašku bagru oko vatre.

- Ali, zašto baš sada? - trgnula se.

- Ne znam, mala moja ženice. - Čvrsto ju je zagrlio i poljubio i ljubio... i ljubio... - Izgubili smo mnogo vremena. Hajdemo. Skrenućemo s puta i napraviti krug. Idi iza mene. Sada su mi oči kao u mačke.

S puškom u ruci Merseer je vodio putem kroz šumu. Opipavao je put tamo gdje je sjena bila tako duboka da nije mogao ni prst pred okom da vidi. A nepovezana vatra omogućavala mu je da odredi pravac prema Bejlijevom ranču. Povremeno bi zastajao da oslušne i da provjeri da li je Nen iza njega. Ona nije govorila, ali kad god je to mogla, uhvatila bi ga za ruku. Izašli su na čistinu i već im je bilo lakše da se snalaze. Odjednom je Merseer ugledao bljesak puščane vatre. Hatavejevi ljudi su trošili metke na crne sjene.

Sa ovog mjesta Merseer se takođe uvjerio da su Koplis, Stiv i Bil zajedno, na jednom mjestu, na uzvisini zapadno od ranča. Nije izgledalo da pucaju nasumice.

- Nen, znamo gdje su naši - počeo je Merseer uzbuđeno. - Požurimo. Možemo doći iza njih i pozvati ih.

Išli su nekih stotinu jardi, polako, kroz gustiš, kad je odjednom Nen povukla Merseera.

- Džone, više ništa ne čujem. Odjednom je utihnulo - prošaputala je.

- Jeste. Ovo je samo zatišje. To se tako dešava prilikom pucnjave. Možda sada obje strane pune oružje.

- Imamo dovoljno vremena. Popnimo se gore i oslušnimo.

Merseru se ovo učinilo kao dobra ideja i popeo se na prvu uzvisinu na koju su naišli. U međuvremenu, pucnjava se nije više čula. Ali, Merserov oštar sluh uhvatio je topot kopita.

- Čuješ li ono? Konji - uzviknula je Nen.

- Sada šta...

- Jure. Približavaju se - rekla je užasnuta.

- Da, ali putem. Moraju proći ispod ovog grebena. Kladam se da je Hatavej klisnuo.

Popeli su se na ogoljeli vrh baš na vrijeme da čuju brz klepet kopita konja koji su jurili punom brzinom ispod brda prema zapadu.

- Nen, Hatavej se pokazao kao kukavica - Merser je bio uzbuđen. - Da je mrtav ili ranjen, Tvičel bi nastavio bitku. Ali, bogami, kidnuo je! Ovo je kraj klana Hatavej. Lisica je pobjegla u Rajson. Zna da ljudi ne bi dopustili pucnjavu u gradu.

- Ali sve dok je Hatavej živ biće i pucnjave. Bar što se tiče Stiva.

- Draga, nisam na to mislio. Mislim da je Hatavej propao. Izgubio je svoju luđačku trku za tobom i tvojim imanjem. To znači da je svađa klanova okončana. Kladio bih se u to.

Opet se vide svjetla u Bejljevoj brvnari. Mora da su otišli. Kako ćemo naći naše?

- Otići ćemo do puta, pa u šumu i vikati.

Uskoro su naišli na trag stoke koji je vodio do mjesta gdje je put prelazio u čistinu. Odatle su se uspeli na padinu. Tada je Merser pozvao Stiva. U istom trenu zalajao je pas, ne tako daleko u šumi.

- To je Tajg - povikala je Nen radosno.

Nakon toga se čuo povik na koji je Merser odmah odgovorio.

- Ko je to? - povikao je stari Bil.

- Džon i Nen.

- Pa, izađite i pokažite se.

Čuli su se laki koraci, a zatim cviljenje i lavež psa. Tajg je skočio na Nen. Merser je vodio u tamnu šumu, ponovo pozvao i dobio odgovor i nakon nekoliko minuta, tokom kojih je jedva opipavao put kroz grmlje i između granja, neko ga je zaustavio.

- Dovoljno je blizu, Džone. Ko je s tobom?

- Nen. Nema trikova, Stive. Tajg je s nama. Ako nas je iko pratio, on bi to otkrio - odgovorio je Merser.

- Tako je, Stive - čuo se i Čika Bil.

Merser i Nen su izašli iz šume na stjenovito brdo iznad ranča obasjano zvijezdama.

- Pa, gdje ste, do vraga, bili vas dvoje? - pitao je stari Teksašanin.

- Polako, starino. Šta je sa Hatavejom?

- Kidnuo. Ostavio je mrtve... ako ih je uopšte i bilo... i ranjene.

- Kidnuo, eh? Za Rajson ili Paklenu kapiju? Šta Koplis misli?

- Paklena kapija je s druge strane, Džone. Nije teško pogoditi. Hatavej nije imao muda da se bori - odgovorio je Koplis.

- Pa, vratimo se do mjesta gdje smo ostavili konje - predložio je stari Bil.

Na putu kroz šumu Merser je ukratko ispričao šta mu se desilo dok nije našao Nen kod paroha. Nakon toga je Nen nastavila s pričom, očito vjerujući da će Merser umanjiti značaj svog poduhvata i ispričala šta se desilo kada se Merser pojavio u brvnari.

- Pa, da sam proklet! - zviznuo je stari Bil. - Ha! Ha! I Džon nije ubio onog zaljubljenog rakijaša. Bogami, ja ovo ne razumijem.

- I vi ste se vjenčali! - Stiv nije mogao da vjeruje.

Stari Bil je snažno pljesnuo rukama.

- Hej, to sam mogao i očekivati. Zar se ne sjećate kako smo čuli Hataveja da riče kao bik nakon što je utihnula pucnjava? Mora da mu je tada paroh ispričao šta je uradio. Uh...

- Ako mu je to rekao, onda je paroh sigurno sada mrtav - primijetio je Stiv.

- Možda i jeste. Ali, ne smijemo zaboraviti Tvičela. On bi spriječio ubistvo seoskog paroha - rekao je Merser.

- Evo konja - pozvao ih je Bil veselo. - I predlažem da zapalimo vatricu i nešto pojedemo. Mrtav sam umoran.

Okolo blistave vatre klan Lilijevih je bio prilično veseo s obzirom na nedavne događaje. Ali i to se moglo objasniti očitim olakšanjem zbog iznenadnog odlaska neprijatelja i romantičnog Neninog vjenčanja.

- Bogami, Džone, ti si dobio kolač - Stiv je konačno shvatio ono nevjerovatno. - Oženio si se mojom sestrom s puškom u ruci, čekajući da ustrijeliš tipa koji je za sebe bio pripremio svadbu.

- Prokleta mi je žao što se Bak nije pojavio - rekao je Bil.

- Nen, želim ti svu sreću - rekao je Stiv toplo. - Čini mi se da je Džon prilično dobar čova.

- Hvala, Stive. Ja sam nekako zbunjena. Ali, biću sretnija kada se sve ovo okonča.

- Naravno da ćeš biti sretna. - Stiv se okrenuo starom Bilu. - Pa, striče, zar ne misliš da bi bilo malo nezgodno da noćas spavam sa Nen i Džonom bez obzira na hladnoću?

- Pa, ne bi valjalo - otegao je stari Bil suho.

- Nen, ni ti to ne želiš, zar ne? - nastavio je Stiv vragolasto.

- Ne želim š... šta? - zamucala je, a lice joj se zažarilo kao vatra.

- Da dijelim ćebe s tobom i Džonom?

- Pa... naravno - jedva je progovorila.

Merser je bacio drvo na Stiva koji se cerio.

- Zaveži ili ću zapapriti tvoju prvu bračnu noć.

- Djeco, spavajte kako hoćete. Neću da vas slušam. Suviše sam umoran.

XV

Ujutro su otkrili da nema Stiva i njegovog konja.

- Otišao je za Hatavejem? - Merseer je bio zgranut.

- Pa, šta si očekivao? - upitao je stari Bil jetko. - Pošto je vidio da ga ti ne možeš ubiti, Stiv smatra da sam može okončati posao.

- Oh, Džone! - povikala je Nen.

- Spremite se - naredio je Merseer, uvrijeđen zbog prijekora i straha u Neninim očima. - Bile, vodi Nen kući. Koplis i ja ćemo za Stivom u Rajson.

Prije nego što je sunce zašlo, Merseer i Koplis su ujahali u Rajson uveliko zaobilazeći kako bi izbjegli eventualnu zasjedu. Prešli su polja do konjušnice i korala gdje se Tomi Barns pobrinuo za Merseerovog konja. Zatim su ušli u krčmu sa stražnje strane.

- Kako si, Barns - javio se Koplis čovjeku koji im je prišao. - Treba nam večera, a možda i krevet za noćas.

- Oh, to je Džim Koplis - odgovorio je Barns. - Nisam te prepoznao. - A ko je ovaj revolveraš?

- Pa, mogao bi biti i King Fišer ali nije, što je prokleta sreća za tvoje sugrađane - odgovorio je Koplis smrknuo.

- Ha, ha! - nasmijao se krčmar na silu.

- Šta ima u gradu?

- Ništa. Neki dosadan dan. Ali, ljudi će noćas živnuti. Održava se igranka.

- Pa, u tom slučaju ćemo ostati - rekao je Koplis. Hajdemo, drugar, da vidimo šta ima napolju.

Poveo je Merseera hodnikom do trijema gdje je bilo prilično ljudi. Ipak, u jednom uglu su našli praznu klupu.

Sunce je izgubilo vrelinu, ali je još uvijek bilo blistavo.

Do sutona je ostalo još najmanje sat vremena. Sa obje strane trga nalazili su se osedlani konji, kola i dvokolice što je jasno govorilo da će se večeras održati igranka.

Koplis nije sjeo. Značajno je pogledao Merseera i zbog prisutnih rekao: - Pa, drugar, malo ću protegnuti noge i popiti koje piće prije večere.

Da ga je iko pažljivo posmatrao, zapazio bi da nije prešao trg, nego je otišao niz ulicu do ugla. Merseer ga je izgubio iz vida.

Izvirio je i radoznali Tomi, koji je odmah prišao Merseeru čim ga je vidio. Odmah je pitao što je s njegovim konjem.

- Ostavio sam ga u konjušnici, momče - odgovorio je Merseer. Tada je namignuo Tomiju i dobacio mu novčić. - Otrči i kupi mi cigaru.

Dječak je brzo pretrčao preko trga ali se nije odmah vratio, što je značilo da je dovoljno pametan da prevede Merseerov mig. Vratio se malo kasnije.

- Izvolite, gospodine. Ovdje ima više papira nego duhana - rekao je.

Tako su odvratili pažnju posmatrača i Merseer je šapnuo: - Da li je Bak Hatavej u gradu?

- Jeste, sada je kod Rajana. Igra karata - prošaputao je Tomi. - Za zadnjim stolom kod stražnjih vrata. I, gospodine, vidio sam i Stiva Lilija, koji se vrtio oko ulaza.

- Ko je sa Hatavejem?

- Tri tipa, dvojica su iz grada. I njegov pajdo Snajp Tvičel.

- Dobro! Hvala, Tome. Evo ti dolar. Vrti se ovuda da te mogu pozvati ako mi za trebaš.

Momak je shvatio i odmaknuo se, stavivši novac u džep. Merseer je ustao i naslonio se na zid. Najvažnije je bilo da je saznao da je njegov čovjek u gradu. Tvičelovo prisustvo nimalo nije komplikovalo situaciju. Ako su zajedno, Merseer će se uskoro suočiti sa obojicom. Gotovo u istom trenutku obuzelo ga je staro raspoloženje. Šta je toliko zadržalo Koplisa? Nikako nije mogao da shvati. Ako se ubrzo ne vrati, moraće da ga potraži. To je mučilo Merseera pošto je Koplis htio i sam da se obračuna sa Hatavejem. Minuti su promicali. Merseer je u vrhu ulice vidio bijelog konja koji ga je podsjećao na Stivovog. Došlo je još posjetilaca u kolima. Djevojke su bile vesele i kikitale su se. Poneki mladić, obučen u odijelo od jelenje kože, snažno bi zviznuo. Trgovina braće Tims preko puta bila je puna. A Koplis se nije vraćao. Sunce je zašlo i Merseer je upravo krenuo kada ga je ugledao. Ponovo je prešao ulicu u donjem dijelu. Merseeru se dopadao njegov hod i držanje. Za nekoliko trenutaka ružni posao će biti okončan. Koplisove oči su sjale izuzetnim sjajem.

- Sve je u redu, Džone - rekao je.
- Pa, Koplis, šta si radio? - interesovao se Merser.
- Kada sam vidio Baka, samo sam kliznuo pored prozora i povikao.

- Šta si rekao?

Rekao sam: "Bak, uživaj u posljednjoj igri, jer je Stiv došao za tobom u grad!"

- Nije loše. Šta je on uradio?

- Naglo se okrenuo. "Koji je to vrag bio?" Ali, ja sam se umiješao u gomilu. Nakon toga sam provirivao da vidim šta radi. Bak je gubio, što ga uvijek ljuti. Tražio je još jednu igru, ali su mu se ruke tresle. Moja primjedba je našla cilj. Nije mogao pratiti karte jer je stalno gledao prema ulaznim vratima. Zatim je ustao i otišao do vrata. Nekog je pozvao. Bio je blijed od bijesa i vjerovatno se utrtio.

- Misliš?

- Svakako. Sada kreni. Nećeš imati problema da izvučeš pucu. Hajde! Počeće se brinuti prije nego što dođeš do tamo.

- Koplis, previše si uzbuđen za jednog Indijanca. Zaboravljaš na Snajpa Tvičela. Reci mi gdje on sjedi.

- Leđima je okrenut stražnjim vratima. Idi tuda. Bak će ti tako biti odmah na udaru.

- I šta ako se pokažu kao kukavice?

- Tvičel? Prokletstvo, neće! Ali, moraš navesti Hataveja da povuče.

- Kako da dođem do stražnjih vrata?

- Pređi tamo dolje i kreni ulicom. Ne možeš promašiti jer je salun odmah do radnje Timsovih.

- Pođi sa mnom i budi miran dok ne viknem.

Merser je navukao sombrero preko očiju i krenuo s trijema, naizgled ništa ne videći, a ipak sve primjećujući. Sada je cijeli ishod zavisio od ponašanja Hataveja i njegovog partnera. Prešao je trg, skrenuo na desno, otišao uz ulicu sve do otvorenih dvorišta iza. Koplis je stalno išao za njim. Ocjenjivao je koliko mu koraka treba da iza sebe ostavi radnju Timsovih. Ali, to mu nije bilo potrebno pošto je i iz stražnjeg dijela mogao vidjeti unutra. Odmah do ugla susjedne građevine bila su nezakračunana vrata. Merser ih je naglo gurnuo i ušao.

Bak Hatavej je stajao odmah iza svoje prazne stolice držeći karte u rukama. Kada je vidio Mersera, prvo se trgnuo a onda zaledio.

-... ti je vrag? - zapištao je.

Merser je napravio dva dugačka koraka i zamahnuvši nogom tako je snažno udario o sto da su karte, čaše, novci poletjeli do plafona dok je sto tresnuo zajedno sa Hatavejevom stolicom. Gologlavi član kvarteta skočio je naprijed, a onda se okrenuo. Na taj način je stao uz Hataveja.

- Ne mrdaj! - povikao je Merser snažno, što je ućutkalo prepuni salon.

Hatavej je još uvijek držao karte. Čak je i Merser jasno vidio podrhtavanje njegovih ruku iako je gledao pravo u oči dvojice ljudi pred sobom. Merser je shvatio da ga je Tvičel prepoznao.

- Ko si ti, do đavola? - ipak je upitao.

- Prokletstvo, Snajpe, to je onaj jahač iz Kanzasa! - ciknuo je Hatavej.

- Tvičel, ti si jedan od onih koje tražim - povikao je Merser prodornim glasom.

- Je li? - Tvičel nije izgledao zaplašen, ali se očito nije ni mogao mjeriti sa protivnikom. Jer, nije znao brzo da misli kao revolveraš.

- Ranije smo se sreli, i to nedavno.

- Je li?

- Prokleta dobro znaš da jesmo.

- Pa, bogami, ne sjećam ti se lica.

- Zato što mi je lice bilo okrenuto. Pucao si mi u leđa!

Trebalo je priznati da Tvičel ima hrabrosti. Mogao je da poriče optužbu, ali je očito shvatio da Merser zna istinu, a on nije bio čovjek koji laže. Oči su mu sijale zelenkastim sjajem.

- Naravno! - odgovorio je promuklim glasom i otežući, a njegov proračun bio je Merseru jasan kao dan. - Jednom sam slabo gađao... ali, sljedeći put... lukavko iz Kanzasa... sada!

Trznuo je rukom. Ali, kada je dohvatio bok, Merser je već izvukao revolver i opalio. Prije nego što je Tvičel pao, kao da su mu noge podsjećene, plavkasta rupa pojavila se usred njegovog izobličienog čela.

Samo je jedno spriječilo da istom sudbinom podari i Hataveja - ovaj je još uvijek držao karte u ruci. Merser je opsovao. Nije mogao pucati u čovjeka pod takvim okolnostima.

- Ti smrdljivi rakijašu! - povikao je od nemoćnog bijesa.

Tada je Hatavej, blijed i drhteći, ispustio karte. Ako je prvo bio pocrvenio od bijesa, sada je bio blijed kao krpa. Sada je shvatio šta se, u stvari, desilo. Tvičelova glava ležala mu je pred nogama i, kada je uzmaknuo, tresnula je o pod. Ali, on nije pogledao.

- Vadi revolver - naredio je Merser bijesno, zakoračivši između zapanjenih kockara i preko Tvičelovog leša. - U posljednje vrijeme si ga olako potezao.

- Neću da se bijem s tobom - zarežao je Hatavej.

- Ti si bijedna kukavica - rekao je Merser srdito i ostavivši revolver u futrolu zamahnuo desnicom i opalio mu šamar, a onda ga ljevicom, kao i prethodni put, oborio na pod. Pošto je uvidio da mu je propala prilika da ubije čovjeka, Merser se prepustio bijesu. Kada je Hatavej pokušao da se podigne na koljena, Merser ga je tako snažno udario po stražnjici da je ovaj licem raspršio piljevinu na podu. Gomila se razmakla i zauriala odobravajući. Hatavej je pokušao ponovo, ali se samo isto ponovilo. Ni treći pokušaj nije bio ništa manje uzaludan, a onda je Merser odustao i izderao se na njega.

- Imao ili nemao revolver, ubiću te... kada te sljedeći put vidim! - dahtao je Merser.

Hatavej je ustao i istrčao iz saluna. Škripu čizama i buku glasova odjednom je prigušio pucanj izvana, zatim drugi koji je uslijedio nevjerovatno brzo. Merser je izletio iz saluna vadeći revolver. Da li je rakijaš naletio na Stiva? U bijesu je bio zaboravio na momka.

Prostor ispred saluna bio je prazan - samo je jedna prilika stajala uspravno, dok je druga ležala u prašini. Kada se dim razišao, posmatrači su zinuli. Tamo je stajao Stiv Lili, gologlav. Iz očiju mu je sijevala vatra. U prašini je ležao Bak Hatavej dok se na njegovim grudima širila velika krvava mrlja. Trzao se grčevito, a onda su trzaji prestali i iz ruke mu je ispao revolver koji se još uvijek pušio.

- Hej, Kansas, ovakav dvoboj još nikad nisam vidio - govorio je neko u blizini. - Bak je izjurio i naletio na Stiva. Stiv je povukao

revolver, a onda je povukao i Bak. Ali, prije nego što je blesan podigao pucaljku, metak mu je prosvirao srce.

Koplis je rastjerivao gomilu dok je Merser požurio do Stiva i poveo ga prema krčmi.

- Vjerujem da ti revolver neće više biti potreban - rekao je Merser uhvativši ga za ukočenu ruku.

- Je li... mrtav? - dječak je promuklo šapnuo.

- Sigurno jeste - odgovorio je Merser. - Umirao je kada sam izjurio.

- Oh, zaboga! Ali, ovo je... moralo... biti... učinjeno!

Stivovo lice više nije bilo ukočeno, ali se sada grčilo.

Merser je osjećao kako mu napetost popušta. Odgurnuo je radoznale posmatračice i odvučavši Stiva u krčmu oštro se obratio zapanjenom Barnsu: - Dajte nam sobu. I ne puštajte nikog unutra.

Kada su ušli u sobu, Merser je popustio stisak i Stiv se skljkao na krevet.

- Stive, znam kako se osjećaš - rekao je bez ikakve simpatije u glasu.

- Utroba ti se prevrnula. Treba da se boriš protiv slabosti. Pretpostavi da se sada moraš suočiti sa nekim Hatavejevim drugarom! Misli na Tes i Nen. Pomisli kako bi im prepuklo srce da ti umjesto njega ležiš mrtav na ulici. Misli na Bena. Misli na to da si ti bio u pravu. Bori se sa sobom. Zaključaću te ovdje i sačekati napolju dok me ne pozoveš.

Merser je napustio sobu. Zaključao je vrata i naslonio se na zid. Večera je bila postavljena za nekoliko ljudi. Na trijemu se nalazila uzbuđena grupica ljudi. Barns je stajao na vratima nastojeći da spriječi ljude da uđu u krčmu. Radoznala lica virkala su kroz prozore. Merser je znao da ne izgleda nimalo privlačno u tom trenutku. Trudio se da ne čuje ono što se govorilo. Ali, kada je jedan čovjek prišao Barnsu, bilo je nemoguće da se pretvara da ne čuje.

- Seme, upitaj tog jahača iz Kanzasa mogu li s njim govoriti.

- U redu, Simpstone, pitaću ga, ali na tvoj rizik - odgovorio je Barns.

- Zdravo, Simpstone - čuo se glas koji je Merser prepoznao. - Svakako da možeš s njim razgovarati. Uđi.

Na to je Koplis ušao sa nabijenim muškarcem čije su čizme odzvanjale po kamenom podu. Izgledao je tako kao da pripada starom soju pionira i u očima mu je sijao plavi plamen.

- Džone, ovo je Simpson, stočar s druge strane doline.

- Nisam raspoložen za razgovor, gospodine - Merse je osorno odgovorio.

- Pa, i nema potrebe - odgovorio je Simpson srdačno.

- Vraćam se kući sa mojom ženskom čeljadi koja je malo uplašena i želio sam da progovorim koju s tobom.

Merse je znao da je uvijek dobro sresti se s nekim ko vrijedi, pa je teško progutao kako bi pročistio grlo i bio učitiv.

- Hvala, gospodine Simpsono. Slušam vas.

- Jesi li ikad čuo za Džoša Tarnera, stočara iz Ebilejna?

- Dvije godine sam jahao za njega - odgovorio je Merse brzo.

- Pa, Džoš je moj rođak i da su ti bile potrebne ikakve preporuke, on bi ti ih sigurno dao. Ali, tebi one nisu potrebne. Upravo sam se rastao sa nekolicinom dobrih stočara iz ovih krajeva i složili smo se da bismo voljeli da ima više jahača tvog kova. Da li ti je to jasno?

- Jeste, gospodine. Hvala - odvratio je Merse polako.

- Potraži me koji put i možemo porazgovarati o stoci. Reci mladom Liliju da je od iste loze kao stari Rok. Do viđenja. Do viđenja i tebi, Koplis.

- Do viđenja, gospodine - rekao je Merse dok je Koplis sa rančerom otišao do vrata. Brzo se vratio.

- Džime, to je bilo pošteno od njega. Kako da to shvatimo?

- Možeš prihvatiti prijateljski - rekao je Koplis. - Izgleda da tako misli cijeli grad.

- Niko više od Hatavejevog klana neće goniti Stiva?

- Odjednom su iščezli. Nisam vidio Kvejla. Kako je Stiv?

- Čekam da me pozove.

Očito je Stiv čuo ove primjedbe kroz vrata jer ih je pozvao da uđu. Kada je Merse otvorio vrata, Stiv ih je gledao blistavim pogledom.

- Pa, drugar, malo si blijed - otegao je Merse hladno.

- Obojica ste me prevarili - planuo je Stiv.

Merser je zaustavio Koplisa. - Pusti da mu ja kažem. Stive, jesmo te prevarili. Možeš za to kriviti mene. Već smo kao braća i mogu dosta toga da podnesem. Hajde, psuj i grdi. Ispljuni iz sebe.

- Slušaj, Džone, volio bih da znam kako to Stiv misli da smo ga prevarili - Koplis je bio očito uvrijeđen.

- Sinoć je Nen pokušala da me zadrži. Predosjećala je nešto.

- Je li? Zanimljivo.

- Džone, ja sam virio na Rajanova vrata kada si pucao u Snajpa - povikao je Stiv plaho.

- I?

- I vidio sam i čuo šta govoriš Baku. I vidio sam kako se gomila razmiče i kako ti udaraš Baka u lice. Bio sam bijesan i odmakao sam se. Stajao sam pred vratima kada je Bak izletio.

- Stive, jesi li povukao revolver? - upitao ga je Merser ozbiljno.

- Nisam. Nisam maknuo prstom dok... dok on... dok on nije krenuo za svojim revolverom.

Merser je odahnuo. Primijetio je kako su se prilike mogle okrenuti protiv Stiva.

- Želio sam da se nađem sa Bakom licem u lice - Stiv je prasnuo. - Želio sam da ga ispsujem pred onom gomilom... da mu istreseni sve što mislim... o bijeloj mazgi... i da ga onda ubijem! A ti si sve pokvario! Ti i Nen! Tačno je da ga je moj metak usmrtio, ali on je istrčao kao da ga svi đavoli gone. Tada ga je i mali dječak mogao pobijediti s revolverom! I sve ono što sam htio bilo je uzaludno.

- Slušaj, čini mi se da si se brzo oporavio? - rekao je Merser zajedljivo.

- Kako... šta?

- Tvoja slabost je nestala.

- Ah, prokletstvo!... Čini mi se da sam malo izgubio glavu.

- Slušaj, vidđao sam i starije kojima je bilo gore - nastavio je Merser. - Stive, hoćeš li jedan savjet?

- Hajde. Mislim da... da mi je potreban.

- Hajde s nama da večeramo. Onda ćemo na spavanje i krećemo prije zore.

Iako su rano krenuli, trojica prijatelja nisu stigli do brda prije podneva a onda su, zbog Stivovog promjenljivog raspoloženja, često zastajkivali. Konačno je Koplis sam skrenuo na stazu.

Uskoro nakon toga Stiv je odjahao u šumu. Merseru je bilo drago što je ostao sam i polako je poveo Čelavka do potoka, a odatle je zastajao na svakom prelazu. U prošlosti su jako piće, uzbuđenje za kockarskim stolom ili dugo jahanje bili dovoljni da mu povrate ravnotežu. Ali ovdje i sada nakon smrtonosnog sukoba u koji je bio upleten Nenin voljeni brat, nije mogao da požuri kući.

Stoga je kasno stigao na ranč i ostavivši Čelavka na pašnjaku umorno krenuo prema kući. Malo je ustuknuo kada je na verandi ugledao djevojke obučene u bijelo.

Bila je nedjelja, a tada je uvijek bilo gostiju kod Lilijevih. Merser je ugledao Stiva obučenog u najbolje odijelo, glatko izbrijanog lica. Bio je nekako hladan - sada je, u stvari, postao pravi muškarac. Bio je to šok za Mersera. Pripremio se za možda još veći.

Mali Rok je sjedio na stolici na vrhu stepenica, a ostala djeca su bučno pozdravila Mersera. Uljudio se i čika Bil, koji je razgovarao s nekim čovjekom. Bilo je i nekih novih lica. Vidio je Tes, čije se zgodno lice slagalo s bjelinom njene haljine.

- Džone, zašto si toliko zakasnio? - pozvao ga je Stiv i povukao Tes sa sobom da dočekaju Mersera. - Sve je u redu, prijatelju. Tes je još sinoć o svemu čula, a ništa manje nego trojica tipova jutros su odjahali da razglase šta se desilo.

- Nen? - prošaputao je Merser.

- Mogla bi me živog pojesti, a sigurno i tebe.

- Bogami i hoće - odgovorio je slabo.

Tes je ruku položila na Merserove grudi. Izgledalo je da iz nje zrači sve ono što je Merser osjetio u šumi. - Nen hoće... a hoću i ja. Čekaj!

Merser je sjeo. Bilo je dobro što se mogao poigrati s djecom nekoliko trenutaka, posebno da drži nježnu ruku malog Roka. Ali, gdje je bila Nen?

Čika Bil je prišao sa svojim pratiocem koji je bio Tesin otac. Sjeli su pored Mersera.

- Razgovarao sam s Viljemsom o našem naumu - počeo je Bil - i on smatra da je dobro.

- Da, ovdje ima zemlje za više stoke nego što možemo i da gajimo - dodao je Viljems. - Znaš, Merseru, ovdje je uvijek nedostajala čvrsta ruka.

- Auh! - odgovorio je Merseer sanjivo. Da li je čuo Nenin lagan korak?

- Zahvaljujući tebi, možemo početi sa uzgajanjem, obrađivanjem, vjenčanjima i tako dalje. Pa, čestitam ti, Merseeru.

- Meni! Zaboga, na čemu?

- Slušaj ga Lili. Pa, Činjenica je da nam je Nen ispričala za ručkom.

- Ispričala... šta vam je ispričala? - zinuo je.

- Baš je sve bilo slatko i kratko, mislim to vaše vjenčanje. Sada su sve vaše nevolje nestale.

Borovi, brda i sunce na zalasku vrtjeli su se oko Merseera.

- Pa, za početak daću Tesi i Stivu hiljadu grla kao vjenčani dar - nastavio je Viljems praktično. -I, Merseeru, ako ti hoćeš, poslaću ti pet stotina grla i sačekaću novac.

- Prihvatam - Merseer je ustao.

- Džone - pozvao ga je sladak glas od kojeg je zatreperio. - Ostavila sam nešto i za tebe. Dođi.

Okrenuo se i vidio Nen kako nosi drvenu tacnu prema njegovom krevetu u uglu verande, kao što je često činila dok je ležao ranjen. Merseer se izvinio i požurio za njom. - Zdravo, Nen.

Tek kada je sjela preko puta njega, vidio joj je lice. Kao da je nešto izgubilo, ali kao da je još nešto više dobilo. Bila je obučena u svoju najljepšu haljinu i dok ju je gledao, srce mu je htjelo da iskoči.

- Džone, nisam očekivala da ćeš izgledati veseo - počela je - ali kada si se pojavio, jedva sam te prepoznala.

- Auh. Nen, bilo je gadno - odgovorio je smrknuvši se. - Najgore mi je bilo kada sam čuo pucnje ispred Rajanovog saluna. Pomislio sam da je Hatavej sredio Stiva. Sav sam se ohladio.

- Jadniče - rekla je podrugljivo. - Kao da ti znaš šta je patnja!

- Ne rugaj se. Ponekad poželim da neki dani brzo prođu. Šta ti je Stiv rekao?

- Šta nije? Bila sam napola obučena kada je uletio u sobu sa vatrom u očima. I prije nego što sam i shvatila o čemu se radi, zgrabio me je i pljesnuo po... Misllila sam da je poludio. A i uplašila sam se. Ispustio me je na pod i hladno rekao: "Nen, ti i tvoj muž ste me prevarili. A ja sam glava Lilijevih. Znaš li ti to?"

- Udario te! - bio je zapanjen. - Da li te boli?

- Da li me boli? Jesi li ikad vidio kakve su Stivove ruke? To nije ruka nego malj. Časna riječ. Nisam otad ni sjela.

- Hm... Nen, da li ti misliš da ja sada mogu jesti?

- Znaš šta, gospodine Merser - rekla je vragolasto. - Hajde se lijepo obrij, obući novu košulju i stavi maramu dok ja ne otpratim goste. Kada odu, otići ćemo u šumu do našeg skrovišta pored potoka gdje smo se sreli.

Šuma je bila tiha i svjež. Vjeverice su bacale šišarke. Nije bilo povjetarca koji bi pričao s lišćem, ali je zato potok mrmorio.

Nen nije progovorila sve dok nisu stigli do potoka. - Dođi. Možemo ga preći preskačući preko kamenja. - I povelala ga je obalom do mjesta gdje je vodu bilo najlakše preći.

- Mogla bih i kroz vodu do tebe... kao i onog dana...

- Zašto? - upitao je radoznalo.

Nije mu odgovorila. Uskoro su zašli u sjenicu koja mu se nekako učinila ljepšom zbog purpurnog lišća koje je palo na stijenje i zlatnog lišća iznad njih koje je bacalo odsjaj sunca na zalasku. Lišće je šuštal pod njihovim nogama.

- Slušaj, Nen, volio bih ovo mjesto da ovdje nisi dolazila s drugim momcima - rekao je ljubomorno.

- Džone, nikad nisam imala ni jednog drugog momka osim tebe - rekla je ozbiljno.

Umjesto da sjedne, kao što je očekivao, kleknula je i zagledala se u njega.

- Džone, da li ti je drago što si se sa mnom oženio? - upitala je drhtavim glasom.

- Zašto me to pitaš, Nen?

- Hoćeš li se brinuti o meni i malom Roku i Riluu?

- Biću najsretniji na svijetu.

Kao da je maska spala s nje i kroz njene oči je vidio zbog čega je zahvalan do dubine duše. Ovila mu je ruke oko vrata i spustila lice na njegove grudi.

- Nikad nisam shvatala ljude iz mog kraja dok nisam otišla u Teksas - rekla je. - Dosta sam naučila, ne samo u školi. Ali kada sam se vratila kući, ništa mi se nije dopadalo. Džone, otkako sam se vratila, tek sada sretno dišem. Sretna sam sada... iako nema tate i Bena. Nešto strašno se moralo desiti prije nego što su stvari krenule

nabolje. Pa, to je prošlost. Ja volim ovu divlju zemlju. Volim ove ljude. Želim da živim i radim ovdje.

- I ja, Nen - odvratio je nježno. - Nimalo ne strahuj zbog mene.

- Volim te. Želim da te osjetim... da znam da si ovdje... da sam sigurna... sigurna u tvojim rukama.

- Mila, ti jesi sigurna - odgovorio je nagnuvši se da je poljubi. Nikad nije bio sretniji u životu.

Zen Grej: Dvoboj klanova Izdavač
NIŠRO "Oslobođenje" OOUR Izdavačka djelatnost Sarajevo
1990.

Predsjednik Poslovnog odbora Ljubiša Jakšić

Za izdavača Dževad Cohadžić

Urednik Džema Iudin Alić

Tehnički urednik Dubravka Turčalo

Likovna oprema ^^EUROGMPHC

Prevod Dika Kapić

Recenzent Neven Kazazović

Štampa

Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana Tiraž: 10000 <D Copyright
by Keystone ISBN 86-319-0206-3

Na osnovu mišljenja Republičkog komiteta za obrazovanje,
kulturu i fizičku kulturu Izvršnog vijeća Skupštine SR BiH, br. 02-
413-122 od 1.9.1989. godine, redni broj 62 priloga 1, oslobođeno od
plaćanja poreza na promet.

KRAJ

SKEN I SVE DRUGE GLUPOSTI KRIV : ŽELEZNI

www.croWarez.org

www.BosnaUnited.net

BosnaUnited.net
BiH Warez Scene

Table of Contents

ZANE GREY – DVOBOJ KLANOVA

I

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

XII

XIII

XIV

XV

KRAJ